

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**УРОКИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«МИСТЕЦТВО».
2 КЛАС**

*Навчально-методичний комплекс для вчителів
інтегрованого курсу
«Мистецтво»
(За новою програмою)*

Черкаси – 2020

ББК 74. 268. 53 – 221.1

А 71

Рекомендовано до друку Вченої ради КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради».
Протокол № 2 від 02.06.2020 року

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Гловацький Сергій Віталійович, методист предметів освітньої галузі «Мистецтво» комунального навчального закладу «Черкаський обласний інституту післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»; **Бабич Марина Олександрівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Золотоніської спеціалізованої школи № 1 Золотоніської міської ради; **Борщ Людмила Іванівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Городищенської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Городищенської районної ради; **Беляєва Світлана Вікторівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Лисянської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Лисянської районної ради; **Войцях Світлана Анатоліївна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» гімназії Чорнобаївської районної ради; **Зайчук Аліна Олексіївна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Черкаської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 33 ім. В. Симоненка; **Зиринов Олександр Володимирович**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Черкаської міської ради; **Маріненко Оксана Юріївна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 24 Черкаської міської ради; **Нагорна Світлана Леонідівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Шостаківського навчально-виховного комплексу «ДНЗ – загальноосвітня школа I-II ступенів Катеринопільської районної ради; **Мозгова Лариса Володимирівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» комунального закладу «Кам'янський лицей №1 Кам'янської міської ради»; **Пітенко Олена Федорівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів №10 Смілянської міської ради; **Позднякова Наталія Вікторівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» комунального закладу «Смілянська спеціалізована мистецька школа-інтернат» Черкаської обласної ради; **Потравка Лідія Іванівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Погребської загальноосвітньої школи I-III ступенів Драбівської районної ради; **Сидоренко Наталя Василівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 32 Черкаської міської ради; **Смейко Олена Юріївна**, учитель початкових класів Шельпахівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Христинівського району; **Теслюк Ольга Василівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Кочубіївської загальноосвітньої школи I-II ступенів Уманської районної ради; **Шермет Лариса Григорівна**, учитель предметів художньо-естетичного циклу Березняківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Смілянської районної ради; **Шляхтова Тамара Василівна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 11 Смілянської міської ради; **Яковенко Лариса Віталіївна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Червонослобідської загальноосвітньої школи I-III ступенів Черкаської районної ради

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Педько О.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КНЗ «ЧОППОП ЧОР»;

Колесник А.Ю., директор дитячої музичної школи № 3 Черкаської міської ради

До посібника додаються:

- *фонохрестоматія до уроків (Музичні твори для сприймання (слухання) та виконання (пісні + -)*;
- *слайд-презентації та відео матеріал до уроків*

© КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради», 2020.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Гловацький С.В. Викладання мистецьких дисциплін в початковій школі. Викладання мистецтва в 2 класі.....	5
Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків інтегрованого курсу «Мистецтво», 2 клас.....	8
РОЗДІЛ І. «ПОРИ РОКУ»	
Зирянов О. В. Прощавай веселе літечко.....	12
Зирянов О. В. Звуки і кольори природи.....	14
Сидоренко Н. В. Осінні перетворення.....	16
Сидоренко Н. В. Хмаринки-чарівниці, невтомні мандрівниці.....	18
Яковенко Л. В. Ритми осіннього дощу.....	21
Нагорна С. Л. Про що розповів натюрморт.....	24
Нагорна С. Л. Обжинки.....	26
Бабич М.О. Троїсті музики.....	29
Пітенко О.Ф. Як сопілка флейтою стала.....	32
Маріненко О. Ю. Для кожного звіра і птаха у казці свої голоси.....	34
Теслюк О.В. Для кожного звіра і птаха у казці свої голоси (продовження).....	36
Борщ Л. І. Для кожного звіра і птаха у казці свої голоси (продовження).....	39
Пітенко О. Ф. Ой, хто Миколая любить.....	42
Маріненко О. Ю. Добро несе різдвяний янгол.....	44
Борщ Л. І. Узагальнення. перевіряємо свої досягнення.....	47
РОЗДІЛ ІІ. «ПРИРОДИ МОВА КОЛЬОРОВА»	
Зайчук А.О. Зимові етюди.....	48
Зайчук А.О. Зимові захоплення і спорт.....	51
Смейко О.Ю. Карнавал тварин.....	53
Войцях С. А. Природи мова кольорова. Карнавал тварин.....	56
Мозгова Л.В. Подорож до далеких країн.....	58
Потравка Л. І. Космічна подорож.....	61
Позднякова Н. В. Завітаймо до театру.....	63
Шеремет Л. Г. Зима з весною зустрічається.....	65
Шеремет Л. Г. Благослови, мати, весну зустрічати.....	71
Маріненко О. Ю. Наша рідна, Україна, мов веснянка солов'їна.....	77
Маріненко О. Ю. Чарівний віночок.....	80
Яковенко Л. В. Чарівний віночок (Квіткові фантазії).....	82
Бабич М. О. Ниточковий барвограй.....	85
Маріненко О. Ю. Ритми життя в мистецтві.....	88
Потравка Л. І. Музика природи.....	91
Шляхтова Т. В. Рекламуємо красиве і корисне.....	93
Беляєва С.В. Мистецька подорож до Європи.....	95
Узагальнення. перевіряємо свої досягнення.....	98

ПЕРЕДМОВА

Виклики часу зумовили спрямування освітнього процесу на підвищення якості освіти та збереження цінностей дитинства, гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей, на чому зазначає Концепція «Нова українська школа».

Згідно з положеннями Закону “Про освіту” та в процесі реалізації концепції Нової української школи в новому навчальному році продовжується упровадження нового змісту освіти в початковій, який передбачає формування в школярів початкової школи загальнокультурних і морально-етичних цінностей, ключових і предметних компетентностей, необхідних життєвих і соціальних навичок, що забезпечують її готовність до продовження навчання впродовж життя та успішної самореалізації в суспільстві.

Зміст навчання предметів освітньої галузі «Мистецтво» в загальній середній школі спрямовані на розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів, формування їх художньо-образного, асоціативного, критичного мислення; створення сприятливих умов для продукування креативних ідей, реалізацію власних творчих потреб у художній діяльності та пізнанні, засвоєння образного змісту творів мистецтва, що відкриває широкі можливості ефективного впливу на формування патріотизму, моралі та інших загальнолюдських цінностей в школярів.

У 2019-2020 навчальному році мистецька освіта реалізується через навчальні предмети «Мистецтво» (1-2 класи), «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» та інтегрований курс «Мистецтво» (в початковій школі 3-4 класи та базовій основній школі 5-7 класи) та інтегрований навчальний курс «Мистецтво» (в основній школі та старшій школі 8-9 клас), інтегрований навчальний курс за вибором «Мистецтво» (в старшій школі 10-11 класи).

Учитель мистецьких дисциплін нового тисячоліття, його професійний рівень та здатність адаптуватися до нововведень під впливом стрімкого розвитку інформаційних освітніх процесів, розповсюдження мережевих, віртуальних, мультимедійних видів отримання учнями навчальної інформації, повинен бути спроможним впроваджувати і застосовувати в практичну діяльність нові педагогічні технології та досягати нових якісних змін у педагогічній майстерності. Наступає час переосмислення ролі педагога мистецьких дисциплін в цьому процесі, який стає не тільки партнером у навчанні, а і одночасно генератором нових тенденцій, новатором з упровадження інформаційних та мистецьких технологій, а також педагогом, який уміло застосовує електронні підручників та інтерактивні посібники у навчанні, активно застосовує новітні досягнення педагогічної теорії і практики.

Навчально-методичний комплекс «Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво», 2 клас, створений для вчителів, котрі викладають даний предмет.

Робота містить методичні рекомендації щодо викладання предметів мистецької освітньої галузі в початковій школі, орієнтовне календарно-тематичне планування уроків інтегрованого курсу «Мистецтво», 2 клас, розробки уроків, фонохрестоматію музичних творів для сприймання та виконання, слайд-презентації до кожного уроку .

С.В. Гловацький,
методист предметів
освітньої галузі «Мистецтво»
комунального навчального закладу « Черкаський обласний
інститут післядипломної освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»

ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

До нормативних документів початкової ланки належать Державний стандарт початкової освіти (2018 р.); Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (2018р.); Типова освітня програма початкової освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (2018 р.). Пріоритетними в навчанні визнано наступні напрями: упровадження педагогіки партнерства (співробітництва), яка ґрунтується на принципах гуманізму і творчого підходу до розвитку особистості; упровадження особистісно орієнтованої моделі освіти, основаної на ідеології дитиноцентризму; формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Завершуючи упровадження нового змісту освіти в першому – адаптаційно-ігровому циклі навчання (1–2 класи) в початковій школі, який передбачає природне входження дітей 1-2 класів у шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища, вчителі мистецьких дисциплін повинні орієнтуватися на вимоги до реалізації нового змісту мистецької освіти.

Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) визначає завданнями освітньої галузі «Мистецтво»: розвиток художньо-образного, асоціативного мислення у процесі художньо-творчої діяльності через музичне, образотворче та інші види мистецтва, пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва, пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

У новому 2019-2020 навчальному році в початковій ланці особливу увагу слід приділити реалізації нового змісту освіти в 2 класі.

Викладання мистецтва в 2 класі

Вивчення предметів мистецького циклу в 2 класі початковій школі базується на основі Державного стандарту початкової школи (2017 р) та двох типових програм «Мистецтво» (колективу авторів під керівництвом Р.Шияна та колективу авторів під керівництвом О.Савченко).

Мистецтво сприяє формуванню *ключових компетентностей*, зокрема, у процесі:

- усного висловлювання своїх вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності (*вільне володіння державною мовою/ здатність спілкуватися рідною*).
- здійснення елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення метру, запису ритму тощо) (*математична компетентність*).
- спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва (*компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність*);
- самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (*інформаційно-комунікаційна компетентність*);
- формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (*навчання впродовж життя*);

- співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашенні середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (*громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей*);
- опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (*культурна компетентність*);
- проявів творчої ініціативи та намагання її реалізовувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (*підприємливість та фінансова грамотність*);
- виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (*інноваційність*).

Метою навчання мистецтва у 2 класі початкової школи є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** навчання мистецтва у 2 класі початкової школи є: збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання пошани до національної і світової культурної спадщини; набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей; розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво; розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках; формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні; формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем; виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Зазначаємо, що якісну реалізацію завдань мистецької освітньої галузі можуть здійснювати вчителі зі спеціальною мистецько-педагогічною освітою (вчитель музичного мистецтва, вчитель образотворчого мистецтва). Тому під час розподілу педагогічного навантаження, за наявності відповідних фахівців, керівникам закладів загальної середньої освіти рекомендується забезпечення годинами з цієї освітньої галузі учителів музичного та образотворчого мистецтва.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Опанування учнями мистецтва у початковій школі та організація освітнього процесу в 2 класі повинно ґрунтуватися на поєднанні діяльнісного підходу та інтегровано-предметній основі з переважанням ігрових методів навчання.

Мистецька освітня галузь в 2 класі може реалізуватися через **інтегрований курс «Мистецтво»**, так і через **окремі предмети** за видами мистецтва: **музичне мистецтво і образотворче мистецтво тощо** за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі. Вибір здійснюється з урахуванням фахової підготовки кадрового складу педагогічних працівників школи та погоджується педагогічною радою. За умови обрання закладом загальної середньої освіти окремого викладання через окремі предмети, у робочому навчальному плані зазначаються окремі навчальні предмети:

«Мистецтво: музичне мистецтво», «Мистецтво: образотворче мистецтво», – на які відводиться по 1 годині на тиждень.

Учитель мистецтва у 2 класі повинен звернути увагу на основні види освітньої діяльності в процесі вивчення **музичної складової** інтегрованого курсу як: **художньо-творча діяльність** (спів вокальних вправ, дитячих пісень, гра на музичних інструментах, імпровізація голосом, пластикою, на музичних інструментах, інсценізація пісень, створення театралізованих образів, знайомство з нотною грамотою тощо); **сприймання та інтерпретація творів мистецтва** (сприймання творів різних видів мистецтва, обговорення вражень, емоцій, які вони викликали, добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням, визначення засобів виразності твору тощо); **комунікація через мистецтво** (виховні ситуації, презентація та характеристика власних творчих досягнень, проведення шкільних мистецьких заходів та упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації).

Педагог повинен звернути увагу на набуття практичних навичок в учнів щодо *визначення* темпу, регістру, динаміку, тембру, вміння характеризувати мелодію, *порівнювати* музичні та візуальні образи, твори мистецтва та явища довкілля.

У процесі реалізації змісту мистецької освіти **образотворчої складової** інтегрованого курсу, вчитель мистецтва у 2 класі повинен звернути увагу на особливості реалізації видів освітньої мистецької діяльності як: **художньо-творча діяльність** (малювання графічними матеріалами, фарбами, вирізування, конструювання з паперу, робота з природними матеріалами, оздоблювальних елементів, різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка, ліплення з пластичних матеріалів різними прийомами і способами); **сприймання та інтерпретація творів мистецтва** (сприймання творів різних видів образотворчого мистецтва, обговорення вражень, емоцій, визначення засобів виразності твору, *визначення* колориту творів мистецтва та учнівських робіт); **комунікація через мистецтво** (презентація та характеристика власних творчих досягнень, колективне виконання творчого задуму щодо оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо).

Педагог повинен звернути увагу на набуття учнями у 2 класів практичних навичок в учнів у візуальних мистецтвах: *виконання* простих живописних, графічних, декоративних, пластичних композицій, *використання* основних, похідних, ахроматичних, теплих й холодних кольорів *утворення* відтінків кольорів та *експериментування* з кольорами, лініями, формами, набуття навичок вирізування, конструювання з паперу, з природними матеріалами; в процесі участі в *прикрашенні* середовища, в якому живе і навчається тощо.

На уроках мистецтва доцільно використовувати ігрову творчу діяльність в групах, командах та поєднувати їх з індивідуальною творчою роботою школярів.

На уроках мистецтва для досягнення мети навчання вчитель має використовувати поєднання педагогічних, ігрових, інформаційних, інтеграційних, мистецьких технологій навчання та творчих, активних методів навчання. Педагог повинен звертати увагу на навчально-методичне, дидактичне забезпечення освітнього процесу, дбати про забезпечення аудіовізуального супроводу, експериментувати та поєднувати всі види творчої мистецької діяльності з роботою з навчальними, електронними підручниками, альбомами, робочими зошитами, електронними засобами навчання тощо.

На допомогу вчителю мистецтва знадобляться конспекти уроків мистецтва до підручників, електронна база даних ІМЗО, навчальні і методичні матеріали, посібники електронної платформи «Нової української школи», майстер-класи платформи Всеосвіта та ін.

- Електронна платформа «Нова українська школа» URL: www.nus.inf.ua
- Електронна платформа «Всеосвіта» URL: <https://vseosvita.ua/>
- Електронна база даних ДНУ ІМЗО МОН України (електронні версії підручників URL: <https://imzo.gov.ua/>)

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН УРОКІВ МИСТЕЦТВА У 2 КЛАСІ

66 год + 4 год (резервний час)

До підручника: *Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колоділо.*

<i>Дата</i>	<i>Тема</i>	<i>Музичне мистецтво</i>	<i>Образотворче мистецтво</i>
		ПОРИ РОКУ	
	1–2 ПРОЩАВАЙ, ВЕСЕЛЕ ЛІТЕЧКО!	К.Меладзе «Квітка-душа» (Я.Джусь-бандура, Н.Матвієнко та С.Шурін – з хореографією) О.Янушкевич,М.Ясакова «Де поділось літечко».	Створити пейзаж «Яскраві спогади про літо» (акварель, гуаш) Квіточки можна намалювати пальчиками, змоченими в фарбу
	3-4 ЗВУКИ І КОЛЬОРИ ПРИРОДИ	Українська народна пісня «Пішли діти в поле». В.Косенко «Пасторальна», Д.Саррі «Пастораль».	Намалювати композицію «Осіннє чудо- дерево»
	5–6 ОСІННІ ПЕРЕТВОРЕННЯ	А.Вівальді «Осінь» із циклу «Пори року». П.Чайковський «Осіння пісня» («Жовтень») із циклу «Пори року».	Створити чарівну квітку в теплому або холодному колориті (білий та тонований папір,гуаш). Підготувати скрайбінг – презентацію своєї роботи
	7–8 ХМАРКИ- ЧАРІВНИЦІ, НЕВТОМНІ МАНДРІВНИЦІ	М.Чемберджі «Хмаринка». Р.Шуман «Порив». Н.Антоник Н.Свойкіна «Хмаринки».	Намалювати композицію «Хмаринки – мандрівниці», передати настроїв (гуаш)
	9–10 РИТМИ ОСІННЬОГО ДОЩУ	В.Косенко «Дощик». А.Мігай,Н.Кулик Дощик	Намалювати вітряний дощовий день у полі (акварель, гуаш)
	11–12 ПРО ЩО РОЗПОВІВ НАТЮРМОРТ	К.Хачатурян.Балет «Цибулино» (Галоп.Варіації Вишеньки. Хода сеньйора Помідора) М-ф «Цибулино» (фрагмент) Укр. нар. пісня «Ходить гарбуз по городу)	Намалювати натюрморт із кавуна і фруктів (акварель, гуаш)
	13–14 ОБЖИНКИ	Укр. нар. пісня «Женчичок- брєнчичок» в обробці для хору М.Леонтовича М.Мусоргський. Гопак з опери «Сорочинський ярмарок». Інсценізація «Ходить гарбуз по городу»	Виліпити суворого гарбуза, замріяну морквину чи веселих огірочків. (Пластилін, солоне тісто)
	15–16 ТРОЇСТІ МУЗИКИ	Л.Колодуб «Троїсті музики». А.Філіпенко, В.Панченко Ой заграйте, дударики	За допомогою художньої техніки штампування створити узор, яким можна прикрасити народний

			інструмент цимбали.
17–18	ЯК СОПІЛКА ФЛЕЙТОЮ СТАЛА	В.Кирейко «Награвання Лукаша» з опери «Лісова пісня» (сopilка)ю Й.С.Бах «Жарт» (флейта)	Лініями передати красу пісні сопілки або мелодії флейти
19–20	ДЛЯ КОЖНОГО ЗВІРА І ПТАХА У КАЗКИ СВОЇ ГОЛОСИ	С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (тема Петрика), (тема Качки, Пташки) Л.Масол, В.Тименко «Кольорова гама».	Створити силуетну композицію «Бережіть птахів!» (акварель, гуаш, тонований папір)
21–22	ДЛЯ КОЖНОГО ЗВІРА І ПТАХА У КАЗКИ СВОЇ ГОЛОСИ (продовження)	С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (тема Кішки, Дідуся, Вовка, Мисливців).	Зобразити котика за допомогою контура та пальчиком по крупі (крупка, клей)
23–24	ДЛЯ КОЖНОГО ЗВІРА І ПТАХА У КАЗКИ СВОЇ ГОЛОСИ (продовження)	С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (фінал) І.Білик «Киця-кицюня».	Намалювати казковий ліс, роздмухуючи плями (акварель, трубочка для соку)
25–26	ОЙ, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ	А.Вівальді. Цикл «Пори року» Зима Укр. нар. пісня «Ой, хто Миколая». Створити ритмічний супровід до пісні.	Створити рамку для фотографії, що нагадує морозні візерунки (білий восковий олівець та акварельні фарби)
27–28	ДОБРО НЕСЕ РІЗДВЯНИЙ АНГЕЛ	Українські колядки та щедрівки: «Старий рік минає», «Нова радість стала», «Щедрик» та інші (за вибором). М-ф «Різдво, к-ф «Один дома» (фрагмент «Щедрик»).	Вирізати із кольорового паперу витинанку – янголятко або зірку
29–30		УЗАГАЛЬНЕННЯ. ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ (Завдання Лясольки. Завдання Барвика. Завдання Лясольки та Барвика)	
31–32		Резервний урок	
		ПРИРОДИ МОВА КОЛЬОРОВА	
33–34	ЗИМОВІ ЕТЮДИ	Ф.Ліст. Юнацький етюд №12 «Заметіль» Виконати ритмічні етюди.	Намалювати композицію «Зимові етюди» (воскові олівці та акварельні фарби). Застосувати різні відтінки кольорів

35–36 ЗИМОВІ ЗАХОПЛЕННЯ І СПОРТ	В.Косенко «Скакалка». В.Сорока, Р.Обшарська «Спортивна зима». Виконати «Танці-зігріванці», рухаючись під музику.	Групова робота. Створити захоплену настільну гру «До спортивних вершин»
37–38 КАРНАВАЛ ТВАРИН	К.Сен-Санс. Цикл «Карнавал тварин». (Слон. Королівський марш Лева). В.Гребенюк, Н.Іванюк «Левеня». М-ф «Сімба», «Мадагаскар», «Король Лев» та ін.	Намалювати веселе левеня або мрійливого слоника (матеріал за вибором)
39–40 КАРНАВАЛ ПТАХІВ	К.Сен-Санс. Цикл «Карнавал тварин». (Півень і кури. Зозуля в хащі лісу. Лебідь). Перегляд відео, балету.	Створити сторінку Червоної книги з малюнком птаха (акварель, гуаш)
41–42 ПОДОРОЖ ДО ДАЛЕКИХ КРАЇН	К.Сен-Санс «Карнавал тварин». (Кенгуру. Акваріум). В.Гребенюк, Е.Саталкіна «Кенгуру».	Намалювати рибок в акваріумі (воскові олівці). Зафарбувати аркуш блакитною фарбою (акварель)
43–44 КОСМІЧНА ПОДОРОЖ	Т.Ньюман. «Зоряний корабль «Авалон»» (із фільму «Пасажири») Інценізувати вірш Н.Карпенко «Парад планет».	Створити космічний пейзаж. Використовуй техніки розбілу чи затемнення та набризку (гуаш, пензлик, зубна щітка)
45–46 ЗАВІТАЙМО ДО ТЕАТРУ	М. Лисенко. Опера-казка «Коза-Дерева» (Пісні Кози, Лисички, Рака)	Намалювати або виготовити з паперу чарівний будиночок для казкової декорації.
47–48 ЗИМА 3 ВЕСНОЮ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ	П.Чайковський. Цикл «Пори року». Масляна (Лютий). Пісня жайворонка (Березень) О.Янушкевич, М.Ясакова «Весняні котики».	Створити одяг ляльки (кольорові олівці, фломастери)
49–50 БЛАГОСЛОВИ, МАТИ, ВЕСНУ ЗУСТРІЧАТИ!	І.Шамо «Веснянка». Л.Ревуцький «Веснянка», «Музика дзвонів»	Виконати вітальну листівку до Великодніх свят (воскові олівці, акварель).
51–52 НАША РІДНА УКРАЇНА, МОВ ВЕСНЯНКА СОЛОВ'ІНА	Р.Грінків «Веснянка».	Створити візерунок зі стебелець, листочків, ягідок (гуаш)
53–54 ЧАРІНИЙ	«Віночок українських народних пісень» для оркестру народних інструментів.	Створити святковий віночок

	ВІНОЧОК	Л.Дичко. Балет «Катерина Білокур» (фрагмент) Руханка «Сонячний віночок». Музика і вірші Л.Соболевської М.Ведмедеря, В.Верховеня «Віночок»	з кольорового паперу та картону (робота в парах)
	55–56 НИТОЧКОВИЙ БАРВОГРАЙ	М.Чембержі «Вишивка». В.Таловиря,С.Жупанін «Оленчині вишивки».	Колективна робота «Сирічка миру». Намалювати візерунок – частину стрічки (кольорові олівці або фломастери)
	57–58 РИТМИ ЖИТТЯ В МИСТЕЦТВІ	Е.Гріг «Ранок». С. Прокоф'єв «Вечір», із циклу «Дитяча музика» Н.Рубальська «Різні барви у природи». Групова робота «Звукові картини»	Створити орнамент для оздоблення закладки для книжки (кольоровий папір, картон, ножиці, клей, пензлик)
	59–60 МУЗИКА ПРИРОДИ	А.Вівальді. «Пори року». Весна. Літо О.Яковчук В.Довжик «Річенька»	Намалювати декоративний пейзаж (гуаш, зубна щітка)
	61–62 РЕКЛАМУЄМО КРАСИВЕ І КОРИСНЕ	П.Морія «Така-таката». Н.Май «Веселка», Руханка «Райдуга».	Створити рекламу свого улюбленого соку з веселим героєм
	63–64 МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ ДО ЄВРОПИ	М-ф «Баранчик Шон». Дитячі пісні різними мовами з мультфільмів. А.Олейнікова, К.Орлова «We can fly».	М-ф «Чаггінгтон». Створити веселого паровозика
	65–66	УЗАГАЛЬНЕННЯ. ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ (Завдання Лясольки. Завдання Барвика. Завдання Лясольки та Барвика)	

РОЗДІЛ 1. ПОРИ РОКУ

Урок 1

О. В. Зирянов,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 2 Черкаської міської ради

Тема. Прощай, веселе літечко.

Мета. Формування ключових компетентностей.

Предметна мистецька компетентність: формувати виконавські уміння та навички імпровізації, розвивати ритмічне чуття, вокальні та хорові, акторські та елементарні танцювальні уміння. Вчити уважно активно сприймати твори різних видів мистецтва, знайомити з особливостями їхньої художньо-образної мови. Заохочувати учнів виявляти та висловлювати власні враження, формувати вміння шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається. Пробуджувати прагнення визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим, побаченим, формувати культуру емоційного сприймання й реагування на твір мистецтва. Розширювати можливості дітей у власному творчому вияві – художньому самовираженні. Викликати у дітей бажання творити і самовиражатися, презентувати результати власної творчості, брати участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), з часом виявляти ініціативу їх створення, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Вільне володіння державною мовою: уміння сприймати, розуміти інформацію державною мовою; усно висловлювати свої враження від мистецтва; оцінювати власну художньо-творчу діяльність.

Уміння вчитися впродовж життя: формувати уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва.

Математична: навчати здійсненню елементарних розрахунків для встановлення пропорцій, запису ритму.

Інформаційно-комунікаційна компетентність: заохочувати до самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення

Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність: опанувати навиками спостереження, дослідження і відтворення довілля та явищ природи засобами мистецтва.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

ХІД УРОКУ

1. Учні входять до класу під музичний супровід
2. Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери.
3. Музичне вітання.

Здрастуй, школо! Здрастуй, школо!

Сяють усмішки навколо.

Перший вересень строкатий

Всіх дітей вітає з святом.

День і справді незвичайний -

Розпочався рік навчальний!

Л. Коваль

Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація знань.

Напевно, ви з нетерпінням чекали на цю мить, коли можна продовжити знайомство з великою чарівницею-музикою. Вона допомагала нам побачити і веселі дощові краплини, і

дзюрчання струмочка, і схід сонця, і пробудження природи; відчуті радість, сум, спокій, схвилюваність. Певно, під час канікул ви також зустрічалися з музикою.

«Літні музичні враження»

❖ Пригадайте, за яких обставин відбувалися ваші зустрічі з музикою.

(Учні розповідають про літні музичні враження.)

Ви перейшли у другий клас, і перед вами наступна сходинка на шляху у світ краси і гармонії. Слухаючи музику, розглядаючи твори образотворчого мистецтва та виконуючи цікаві завдання, ми продовжимо знайомство з творчістю видатних митців, новими термінами і поняттями. Ви навчатиметесь розуміти мову мистецтва, бачити і чути красу навколишнього світу, а також створюватимете власну скарбничку художніх робіт.

Тож бажаю вам успіхів у навчанні. Великий світ мистецтва відкриває вам свої таємниці!

Вивчення нової теми

1. Аналіз картини

Розкажіть про веселе літечко за картиною:

- Що зображено на картині?
- Яка пора року?
- Які емоції бачимо на обличчях дітей?
- Якими кольорами зобразив художник літо?
- Які почуття Ви відчуваєте дивлячись на картину?
- Що таке почуття та якими вони бувають?

2. Сприймання музики.

Пригадайте, як потрібно слухати музику?

(уважно, зацікавлено, пустотливо, вдумливо, гамірно, спокійно, творчо)

- *К. Меладзе «Квітка – душа»*

У виконанні Ярослава Джуся та Ніни Матвієнко та Стаса Шурінса

- Яка за характером ця мелодія?
- Покажіть жестами, як вона рухається.
- Яку пору року нагадує музика? (теплу чи холодну)
- Які почуття викликає музика?
- Чим відрізняється виконання цього твору?

3. Художньо-творча діяльність

Пригадайте правила співу.

- Під час співу потрібно стежити за співацькою поставою.
- Дихайте безшумно, через ніс.
- Співайте легко, без напруження.
- Намагайтеся емоційно передати зміст слів і власне ставлення до пісні. Ваш спів має нести радість і задоволення вам і вашим слухачам

4. Виконання пісні

«Де поділось літечко»

❖ Прослухайте пісню та скажіть, про що вона «розповідає».

5. Пригадаємо!

Завершіть речення:

1. Для запису музики використовують «музичні літери» — ... (ноти).
2. Ноток є не дуже багато, їх лише ... (сім).
3. Кожна з нот має своє ім'я - ... (до, ре, мі, фа, соль, ля, сі).
4. Живуть нотки на лінійках, які називаються ... (нотний стан).
5. Нотний стан складається з лінійок і їх є ... (п'ять).
6. На початку пишеться знак, який називається ... (скрипковий ключ).

6. Танцювальна хвилинка.

«Гуси»

V. Підсумок уроку.

- ❖ Що таке музика?
- ❖ Звучання яких інструментів ви чули сьогодні?
- ❖ З якою піснею ми ознайомилися на уроці?
- ❖ Чи сподобалася вам наша зустріч із музикою?

Дзень –дзе – лень!

Дзвенить дзвінок!

Вже закінчився урок.

До побачення!

До побачення!

Урок 2

О. В. Зирянов,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 2 Черкаської міської ради

Тема. Звуки і кольори природи.

Мета. Формування ключових компетентностей:

Предметна мистецька компетентність: формувати виконавські уміння та навички імпровізації, розвивати ритмічне чуття, вокальні та хорові, акторські та елементарні танцювальні уміння. Вчити уважно активно сприймати твори різних видів мистецтва, знайомити з особливостями їхньої художньо-образної мови. Заохочувати учнів виявляти та висловлювати власні враження, формувати вміння шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається. Пробуджувати прагнення визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим, побаченим, формувати культуру емоційного сприймання й реагування на твір мистецтва. Розширювати можливості дітей у власному творчому вияві – художньому самовираженні. Викликати у дітей бажання творити і самовиражатися, презентувати результати власної творчості, брати участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), з часом виявляти ініціативу їх створення, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Вільне володіння державною мовою: уміння сприймати, розуміти інформацію державною мовою; усно висловлювати свої враження від мистецтва; оцінювати власну художньо-творчу діяльність.

Уміння вчитися впродовж життя: формувати уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва.

Математична: навчати здійсненню елементарних розрахунків для встановлення пропорцій, запису ритму.

Інформаційно-комунікаційна компетентність: заохочувати до самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення

Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність: опанувати навиками спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу під музичний супровід

Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери. Музичне вітання.

У ясний осінній день

кличе дзвоник: «Дзень-дзелень!»

Він вітає радо нас,

ми прийшли у другий клас!

Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація знань.

Весна, літо, осінь, зима – пори року, які завжди зачаровували митців. Неповторну красу природи художники передають розмаїттям ліній і кольорів, композитори – звуками.

Розгляньте малюнки: що це за пори року?

Які звуки можна «почути» дивлячись на картини?

Ось ще одна картина:

- Як художник зобразив рідний край?
- Уяви звуки природи які можна почути?
- Яка пора року зображена?
- Хто зображений на картині?
- Якими кольорами художник зобразив картину?
- Які почуття викликає малюнок?

Вивчення нової теми

1. Сприймання музики.

Пастораль (фр. pastorale від лат. pastoralis — «пастуший») — жанр у літературі, образотворчому мистецтві, театрі, музиці і балеті, сюжет якого пов'язаний з ідеалізованим зображенням сільського життя, відтворенням підкреслено простих, наївних переживань на лоні природи.

Слухання та аналіз:

Віктор Косенко - Пасторальна

Домініко Саррі - Пастораль

Аналіз творів мистецтва:

- Які настрої переважають у прослуханих творах?
- Який темп виконання?
- Як змінювалися мелодія і гучність музики?
- Уявіть себе художниками: якими кольорами можна зобразити ранок?
- Що можна уявити прослуховуючи дані твори?
- Як називається музика, що звучить у виконанні музичних інструментів?

Мелодія може рухатися вгору і вниз, звучати повільно і швидко. За її допомогою композитор виражає свої думки та почуття.

2. Вокальна робота, розучування пісні «Пішли діти в поле».

3. Фізкультхвилинка

4. Художньо-творча діяльність

Виконання пісні: Де поділось літечко

V. Підсумок уроку.

Проведіть дослід. Як звучать ці предмети?

Урок 3

Н. В. Сидоренко,
учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Черкаської загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 32 Черкаської міської ради

Тема: Осінні перетворення.

Мета:

- **формування ключових компетентностей:** уміння вчитися, самоорганізовуватись до навчальної діяльності, уміння працювати в колективі;
- **загальнокультурної** – дотримуватись норм культури мовлення, зв'язно висловлюватись;
- **міжпредметної естетичної** — виявляти естетичне ставлення до світу, інтерпретувати музичні твори, розвивати творчі здібності; вчити учнів розуміти емоційний зміст музичних творів;
- **предметних компетентностей:** познайомити учнів з поняттями «програмна музика», «музичний цикл», працювати над ритмічними вправами, розвивати чуттєву сферу, музичні здібності; послухати п'єси «Осінь» А.Вівальді та «Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклів «Пори року», виконувати творчі завдання, продовжити вивчення української народної пісні «Пішли діти в поле».

Тип уроку: поглиблення в тему.

Обладнання: дошка, підручник (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), робочий зошит-альбом (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), комп'ютер, телевізор, фішки-нотки, фішки-смайлики, фішки-скрипкові ключі.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Форма організації: виконання творчих завдань.

Терміни і поняття: програмна музика, музичний цикл.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне та образотворче мистецтво.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні образу музики, беруть участь у виконавській діяльності, виразно співають, ритмічно рухаються під музику.

Музичний ряд: Українська народна пісня «Пішли діти в поле».

Відеоряд: п'єси «Осінь» А.Вівальді та «Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклів «Пори року».

Міжпредметні зв'язки:

Домінанти уроку:

- музика виражає почуття і настрої;
- емоційно-образний зміст музичних творів.

Структура використання на уроці навчального часу:

I. Привітання. Створення емоційної атмосфери. 1,5 хв.

II. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок. 1,5 хв.

III. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку. 1 хв.

IV. Сприйняття нового матеріалу.

1. Сприймання музики
2. Вступне слово учителя. 5 хв.
3. Слухання музики – «Осінь» А.Вівальді з циклу «Пори року», фрагмент твору 1 хв.

4. Слухання музики – «Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклу «Пори року», фрагмент твору (1 хв)
5. Творче завдання – 3 хв.
6. Відеоперегляди фрагментів - «Осінь» А.Вівальді та «Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклів «Пори року» - 3 хв.
7. Фізкультхвилинка. - 1 хв.
8. Творча вправа – гра «Осінь вернісаж» - 3 хв.
9. Художньо-творча діяльність – 16 хв.
10. VI. Підсумки уроку. Рефлексія. 2 хв.

ХІД УРОКУ

I. Вхід до класу під музику А.Вівальді «Осінь» 3 частина з циклу «Пори року».

На вході діти отримують різнокольорові папірці у вигляді листочків.

Привітання.

*Дзілінь-дзілінь, а ну-мо дівора,
Дзілінь-дзілінь, урок почать пора!
Добрий день!*

Створення емоційної атмосфери

II. Актуалізація опорних знань учнів. Питання: яка музика зустріла вас сьогодні на початку уроку? Як ви вважаєте, про що вона розповідає? (*Відповіді дітей*)

III. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку. Зустріла вас, діти, музика видатного італійського композитора Антоніо Вівальді, який жив понад 300 років тому, але в своїй музиці розповідав про те, що нам цікаво і зараз. Твір, який щойно звучав, розповідає про одну з пір року, коли

*Спустили поля. Мокне земля.
Дощ поливає. Коли це буває?*

Так, це осінь. Саме ця пора року вважається однією з найкрасивіших та найяскравіших. Отже, сьогодні ми говоритимемо про осінні перетворення.

IV. Сприйняття нового матеріалу.

1. Сприймання музики.

Кожен із нас любить осінь по-своєму. Продовжіть, будь-ласка, речення: «Я люблю осінь, тому що...» (*Відповіді дітей*)

Давайте подивимось на картину в підручнику на ст. 12. Що роблять люди? Що там відбувається? Яка пора року зображена? Чи може музика розповісти про осінь?

На вході до кабінету кожен із вас отримав паперові осінні листочки. Прошу вас написати на них, якою може бути музика, що розповідає про осінь. (*Діти пишуть на листочках*)

Музика вміє розповідати про все на світі. В ній ми можемо почути голоси природи: спів пташок, гуркіт грому, шепіт хвиль, завивання вітру. Розуміємо ми її завдяки засобам музичної виразності: мелодії, темпу, динаміці, гармонії, ладу тощо. Музику, яка має назву або словесну програму, називають програмною. Прошу повторити за мною: **програмна музика** – це інструментальні твори, які мають назву або словесну програму.

Пропоную вам послухати два фрагмента творів програмної музики видатних композиторів: А.Вівальді та П.І.Чайковського. Обидва ці композитори в різний час створили програмні твори, які склалися з кількох п'єс. Назва їх – «Пори року». Скажіть будь ласка, скільки мало би бути частин в творах і чому? (*Відповіді дітей*)

У мене для вас є ще одне повідомлення. Ці частинки: 4 (пори року: зима, весна, літо, осінь) або 12 (місяці року) складаються у твір під назвою «Пори року», утворюючи таким чином **музичний цикл**. Давайте прочитаємо в підручнику на ст. 13 визначення: «**Музичний цикл** - це кілька вокальних або інструментальних творів, об'єднаних загальним задумом».

Отже, зараз ви послухаете фрагменти з програмних творів А.Вівальді «Осінь» та П.І.Чайковського «Осінь пісня» (Жовтень) з музичних циклів «Пори року». Подумайте, як

можна охарактеризувати музику, використовуючи слова з ваших листочків.

Слухання музики: «Осінь» А.Вівальді з циклу «Пори року», фрагмент твору (1 хв), пластичне інтонування.

«Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклу «Пори року», фрагмент твору (1 хв), пластичне інтонування.

Творче завдання: «Музика осені» - приклеїти листочки з характеристикою на намальовані дерева на плакаті відповідно прослуханим творам. (2 хв)

А тепер пропоную вам подивитись відеофрагменти прослуханих творів.

Відеоперегляд фрагментів «Осінь» А.Вівальді та «Осінь пісня» (Жовтень) П.Чайковського з циклів «Пори року» (по 1 хв)

До кожного з цих творів композитори добрали віршовані рядки. Подумайте, чи підходять вони до прослуханої музики і до якої саме?

1. «...Селяни веселим і радісним співом святкують щедрий урожай...» («Осінь» А.Вівальді)
2. «Осінь, опадає весь наш бідний сад. Листя пожовтіло. Вітер. Листопад...» («Осінь пісня» П.Чайковського) *(Відповіді дітей)*

Фізкультхвилинка. А зараз пропоную виконати вправу «Овочеві ритми» (на довгий звук діти тупають ніжкою, короткі плескають в долоні).

Творча вправа – гра «Осіній вернісаж». Кожен з нас уявляє осінь по-різному. Пропоную зобразити різні картини осені за допомогою музичних інструментів по групам. (За допомогою музичних інструментів: маракасів, трикутників, кастаньєт, бубнів, барабану, сопілки тощо) діти створюють звукові картини: «Листопад», «Дощик», «Буря», «Шторм»).

2. Художньо-творча діяльність. Отже, ми послухали музику, відпочили, пограли. А тепер прийшов час поспівати, тож нагадую правила співу:

Щоби правильно співати,
треба сісти або стати.

Спинки рівні, як тростина,
руки вниз чи на коліна.

а) розспівування – гра «Луна», спів звуків з ручними знаками ЗО-ВІ-РА-НА; поспівка; б) робота над українською народною піснею – «Пішли діти в поле» - мелодія, ритмічний малюнок, дихання, дикція; в) виконання – О.Янушкевич, М.Ясакова «Де поділось літечко».

V. Підсумки уроку. Рефлексія. Вправа «Незакінчене речення».

Осінь перетворює...

До побачення!

До побачення!

За кожну правильну відповідь діти отримують фішки – нотки, смайлики, скрипкові ключики.

Урок 4

Н. В. Сидоренко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 32 Черкаської міської ради

Тема. Хмарки-чарівниці, невтомні мандрівниці.

Мета: формування ключових компетентностей:

- уміння вчитися, самоорганізовуватись до навчальної діяльності, уміння працювати в колективі;

- загальнокультурної – дотримуватись норм культури мовлення, зв'язно висловлюватись;

- **міжпредметної естетичної** — виявляти естетичне ставлення до світу, інтерпретувати музичні твори, розвивати творчі здібності; вчити учнів розуміти емоційний зміст музичних творів;

- **предметних компетентностей:** закріпити знайомство учнів з поняттям «програмна музика», пригадати, що таке «музичний цикл», «регістр», динамічні відтінки «форте» та «піано», вивчити написання нот різної тривалості звуків: цілої, половинної, четвертної та восьмої; працювати над ритмічними вправами, розвивати чуттєву сферу, музичні здібності; послухати п'єси «Хмаринка» М.Чемберджі та «Порив» Р.Шумана; виконувати творчі завдання, вивчити пісню «Хмаринки» Н.Антоник та Н.Свойкіної.

Тип уроку: поглиблення в тему.

Обладнання: дошка, підручник (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), робочий зошит-альбом (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), комп'ютер, телевізор, фішки-нотки, фішки-смайлики, фішки-скрипкові ключі, дитячі музичні інструменти.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Форма організації: виконання творчих завдань.

Терміни і поняття: програмна музика, регістр, тривалість звуків.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне та образотворче мистецтво.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні образу музики, беруть участь у виконавській діяльності, виразно співають, ритмічно рухаються під музику.

Музичний ряд: Пісня «Хмаринки» Н.Антоник та Н.Свойкіної, п'єси «Хмаринка» М.Чемберджі та «Порив» Р.Шумана.

Міжпредметні зв'язки: музичне та образотворче мистецтво.

Домінанти уроку:

- музика виражає почуття і настрої;
- емоційно-образний зміст музичних творів.

Структура використання на уроці навчального часу:

I. Привітання. Створення емоційної атмосфери. 1,5 хв.

II. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок. 1,5 хв.

III. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку. 1.5 хв.

IV. Сприйняття нового матеріалу.

1. Сприймання музики

1) Вступне слово учителя. 5 хв.

2) Перегляд відео «Музичний пейзаж» - 1хв 20 сек

3) Слухання музики – «Хмаринка» М.Чемберджі, фрагмент твору 1 хв.

4) Слухання музики – «Порив» Р.Шумана, фрагмент твору (1хв 10 сек)

5) Робота з підручником – 2 хв.

6) Фізкультхвилинка. - 2 хв.

2. Художньо-творча діяльність:

1) Розспівування – 3 хв.

2) Розучування пісні «Хмаринки» Н.Антоник та Н.Свойкіної – 10 хв.

3) Творча вправа – гра «Хмари-хмаринки» - 3 хв.

4) Нотна грамота – запис нот різної тривалості – 5 хв.

5) Ритмічна вправа – 1 хв.

VI. Підсумки уроку. Рефлексія. 2 хв.

ХІД УРОКУ

I. Вхід до класу під пісню Н.Май «Хмарка».

Привітання.

*Дзілінь-дзілінь, а ну-мо дітвора,
Дзілінь-дзілінь, урок почать пора!
Добрий день!*

Створення емоційної атмосфери

II. **Актуалізація опорних знань учнів.** Питання: про що розповіла пісенька, яка зустріла вас перед початком уроку? Коли хмарка поливала землю дощиком? Як ви думаєте, про що ми сьогодні говоритимемо на уроці? Яка музика називається програмною? Що таке музичний цикл? *(Відповіді дітей)*

III. **Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку.** Так, пісенька розповіла про хмарку, яка на прохання дітей поливала і травичку, і квіти, напувала все живе. Відбувалось все це влітку, коли природа чекає на дощик, тож дітки й просили хмарку не баритись. А скажіть, будь ласка, чи схожі літня й осінні хмарки між собою? *(Відповіді дітей)* Дійсно, несхожі. Але і літня й осіння хмарки є для нас з вами чарівницями, які невтомно мандрують світом, поливаючи землю дощиком в одному місці, прикриваючи її від палаючого сонечка в іншому. Тож сьогодні на уроці на нас чекає зустріч з хмарками-чарівницями, невтомними мандрівницями.

IV. Сприйняття нового матеріалу.

1. Сприймання музики.

Кожна пора року прекрасна по-своєму. На дворі осінь. По дорозі у школу, я впевнена, ви спостерігаєте за тими змінами, які відбуваються в природі: як змінюється колір листя на деревах, як жовкне травичка, як відлітають птахи у вирій, як летять по небу хмарки: то білі, то темні, похмурі... Бувають ясні, тихі дні. А бувають, коли вітер своїми поривами, здається, може відірвати нас від землі. Про все це можуть нам розповісти художники й композитори в своїх творах. Увага на екран.

Перегляд відео «Музичний пейзаж».

Прошу розглянути малюнок в підручнику на сторінці 16. Що ви там бачите? Як називається картина, яка зображує природу? *(Відповіді дітей)*

Діти, а зараз я пропоную вам не просто послухати музику видатних композиторів Миколи Чемберджі та Роберта Шумана. Я пропоную вам «подивитись» музичні пейзажі, створені ними. Один пейзаж називається «Хмаринка», інший - «Порив». Прошу закрити очі, послухати і подумати, який з них звучав першим й чому.

Слухання музики: М.Чемберджі «Хмаринка» фрагмент твору (1 хв), пластичне інтонування *(Без проєкції на екран).*

Р.Шуман «Порив», фрагмент твору (1 хв), пластичне інтонування. *(Відповіді дітей) (Без проєкції на екран).*

Діти, скажіть, будь ласка, ці твори програмні чи ні? *(Відповіді дітей)*

Висновок, який ми можемо з вами зробити, дійсно, ці твори програмні, оскільки вони мають назву. Назва допомагає уявити й зрозуміти зміст твору. Ви ж виконували завдання ще складніше: ви відгадали твори завдяки засобам виразності: мелодії, темпу, динаміці, регістру тощо. Пригадайте, що називають регістром? *(Відповіді дітей)* Так, регістром називають висоту звука. Прошу вас показати рукою, як може рухатись мелодія хмаринки в різних регістрах *(виконання вправи)*. А коли прийдете додому, прошу вас дослідити, в яких регістрах звучать голоси ваших мам, тат, братиків, сестричок, дідусів, бабусь.

На сторінці 16 в підручнику ви бачите левеня й пташку. Скажіть, чи можуть вони помінятися місцями й співати по-іншому? *(Відповіді дітей)*

Фізкультхвилинка. Прошу всіх встати для фізкультхвилинки. Виконуйте вправи й повторюйте слова за мною.

*Хмарка сонечко закрила,
Слізки дрібнії зронила,*

*Ми ті слізки позбираєм,
У травиці пошукаєм.
Пострибаєм, як зайчата,
Політаєм, як пташата,
Потанцюємо ще трішки,
Розімнемо ручки, ніжки.
Всі веселі, от чудово!
За роботу взяли знову!*

2. Художньо-творча діяльність. Ну що ж, музичні пейзажі подивилися, що таке програмна музика й реєстр пригадали, під час фізкультхвилинки відпочили. А тепер прийшов час поспівати, тож прошу всіх хором пригадати правила співу:

Щоби правильно співати,
треба сісти або стати.
Спинки рівні, як тростина,
руки вниз чи на коліна.

- а) розспівування – гра «Луна», спів звуків з ручними знаками ЗО-ВІ-РА-НА; поспівка «Хто у лісі» (*по групах: спів форте-піано*);
б) демонстрація пісні Н.Антоник та Н.Свойкіної «Хмаринки», розучування 1 куплету та приспіву пісні: мелодія, ритмічний малюнок, дихання, дикція;
в) виконання творчої вправи-гри «Хмари-хмаринки»: ст. 17 на форте-піано – всі хором, із звуковим супроводом, по групах: хлопці – форте, дівчата – піано, 1 ряд – форте, 2 ряд – піано й навпаки;
г) нотна грамота - робота в зошиті: запис тривалостей: ціла, половинна, четвертна та восьма;
д) виконання ритмічної вправи за схемою на ст.17.

V. Підсумки уроку. Рефлексія. Вправа «Мікрофон»: *На уроці я:*

- дізнався (дізналась)...
- зрозумів (зрозуміла)...
- навчився (навчилась)...

До побачення!
До побачення!

За кожну правильну відповідь діти отримують фішки – нотки, смайлики, скрипкові ключики.

VI. Вихід із класу під пісню Н.Май «Хмарка».

Урок 5

Л. В. Яковенко,

учитель музичного мистецтва та мистецтва
Червонослобідського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 1
Червонослобідської сільської ради

СЛ.1 Тема: Ритми осіннього дощу

Мета уроку: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва.

Навчальна: ознайомити учнів з поняттям «штрихи» та музичними паузами; розширювати уявлення про емоційний зміст музики; активізувати образне мислення учнів,

формувати вміння сприймати та виконувати музику.

Розвивальна: розвивати творчу уяву, фантазію учнів.

Виховна: виховувати в учнів вокальні, виконавські навички, прищеплювати зацікавленість мистецтвом.

Наочні посібники: Л.В.Масол "Мистецтво" 2 клас, картки «Тривалості нот», осінні листочки.

Музичний матеріал: В. Косенко "Дощик", «Дощик» (музика А. Мігай, вірші Н. Кулик), «Сонечко та дощик».

Відеоматеріал: мультфільм «Дощику, дощику, припусти» та фрагмент мультфільму «Капітошка»

ТЗН: мультимедійна дошка, комп'ютер

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

Організаційний момент. Перевірка готовності класу до уроку.

Музичне вітання. «Добрий день вам, діти»

Створення емоційного фону уроку.

Вправа «Гойдалки»

Мотивація навчальної діяльності.

Подорожуючи країною Музики ви вже знаєте, наскільки вона буває різною: веселою і сумною, тривожною і спокійною, урочистою та жартівливою. Вона, як і людина, має певний характер і може розповісти нам про різні події, про людей та тварин, намалювати різні картини природи.

Пригадайте, за яких обставин відбувалися ваші зустрічі з музикою. (*Учні розповідають про музичні враження.*) Де можна почути музику?

Діти, сьогодні на уроці ми продовжимо говорити про пори року в мистецтві й дізнаємося як музика може «малювати» природу?

Актуалізація опорних знань.

Гра «Хто швидше?»

Учитель. Той, хто дасть правильну відповідь, отримає «осінній листочок».

Що таке музика? (*Мистецтво звуків, що зображує життя людей та навколишній світ*)

Як називаються знаки для запису музики?

Які бувають музичні звуки?

Пригадайте тривалості нот. Я показую картку з тривалістю, а ви називаєте її.

Які елементи музичної мови ви знаєте?

Основна частина. Повідомлення теми, завдань уроку.

Діти, сьогодні ми з вами будемо говорити про ритми одного з явищ природи. А от про яке, ви дізнаєтеся, коли відгадаєте загадку?

Хтось відкрив на небі душ,

Повно на землі калюж.

І на нас водиця л'ється

Як це явище зветься? (*Дощ*)

Молодці, це дійсно дощ. За вікном поважно походжає красуня осінь. Усе частіше накрапає дощик — крап, крап-крап, крап-крап-крап. Так стукають краплинки у вікно, і ми кажемо: це дощик вистукує ритм.

А ви любите дощик? Зверніть увагу на світлину.

СЛ.2

Натягну я капелюха на вуха

помандрую дощика слухать.

Довше, любий дощику, подоши.

- Яку пісеньку дощу співають діти на картині - сумну чи веселу?
- Що допомогло вам визначити настрій?

Хочу вам сказати, що про дощик дуже багато складено віршів, загадок, створено пісень, картин, а також мультфільмів. Давайте переглянемо фрагменти мультиків про дощик.

СЛ.3-4 V. Відеоперегляд: Мультфільм «Дощику, дощику, припусти» та «Капітошка».

- Який мультик вам більше сподобався і чому? Що в них спільного?

Діти, пригадайте, хто потрібен для того, щоб музика жила? У вас на столах є підказка. Вставте пропущені літери і дайте відповідь.

К _ П О _ ИТОР

С _ ХАЧ

В ____ ВЕЦЬ

Учитель: Так, щоб музика жила, потрібно спочатку створити її. От відомий український композитор Віктор Косенко написав чудову п'єсу «Дощик». Ми з вами будемо уважними слухачами. А от хто є виконавцем музики – скажете ви, коли уважно прослухаєте твір.

СЛ.5 VI. Слухання музики.

СЛ.6 Аналіз твору:

А зараз прошу допомогти нашому Незнайку проаналізувати музику.

- Який музичний інструмент звучав під час виконання музики?
- Якою була мелодія? Оберіть правильні твердження.
- Як змінюється характер і темп музики?
- Чи завжди музика дощу звучала однаково?
- Коли дощик весело танцює, а коли – співає задумливу пісеньку?
- Як завершується п'єса? І що ми домалюємо на місці знаку питання?

Учитель. Молодці, діти. Ви правильно дали відповідь на всі запитання Незнайки. Але я ще хочу дещо додати. Справа в тому, щоб ритм дощика був більш впевненим і чітким, тобто виразнішим, композитор використав певні штрихи.

СЛ.7 То що ж таке штрих? Ми з вами вже знаємо багато термінів, які є загальними в музиці і образотворчому мистецтві. Давайте разом пригадаємо (композиція, динаміка, ритм, звукова палітра, кольорова гама).

Належить до таких термінів і слово штрих, який є одним з основних засобів виразності. Звичайно, штрихи в музиці – зовсім не те, що олівцевий штрих. Так називаються способи добування музичного звуку голосом або на інструменті. Головні штрихи – це стаккато, тобто уривчато і легато – зв'язно.

А скажіть мені, будь ласка, яка з ліній та штрихів передає музику дощика? Продемонструйте рукою штрих стаккато і легато.

СЛ.8 VII. Вокально-хорова робота:

1. Розспівка
2. Знайомство з піснею (вступна бесіда, демонстрація пісні):
 - Про що розповідається в цій пісні?
 - Який характер музичного твору?
3. Розучування пісні (робота з текстом, розучування по фразах).
4. Виконання пісні.

СЛ.9 А зараз пропоную вам **вправу «Музиканти»**. 1 група – співаки, 2 група – оркестранти, які повинні створити супровід пісні на тих музичних інструментах, які з них краще відтворюють дзвінке звучання краплинок.

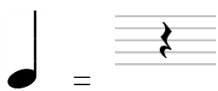
СЛ.10 VIII. Фізкультхвилинка - рухлива гра «Сонечко і дощик»

СЛ.11 IX. Музична абетка

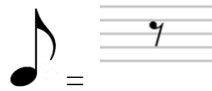
Діти, ми з вами вже знаємо, що нотки бувають різної тривалості, а сьогодні я хочу вам розповісти, що в музиці, так як і в житті, буває тимчасова перерва. І називається вона паузою.

Як і ноти, паузи бувають різної тривалості: четвертна, восьма, тощо. У нотному записі

вони позначаються відповідними значками.

четвертна

восьма

Пригадайте, а що таке ритм? (відповідь дітей).

Молодці, діти, ви правильно відповіли. Ритм дуже важливий, адже він організовує звуки в музиці. Коли ви відчуваєте ритм, то з легкістю можете прочитати гарно вірш, заспівати пісню, станцювати танець. Ритм присутній у всіх явищах нашого життя, природи. Ритмічно змінюється день і ніч, ритмічно працює наше серце. І ми сьогодні переконалися, слухаючи музику, що власний ритм має і дощик.

А зараз пропоную вам ритмічні вправи.

СЛ.12 X. Ритмічна вправа «Танок осіннього дощу»

СЛ.13 XI. Рефлексія. Підсумок уроку.

Учитель. Ви добре працювали сьогодні на уроці, були дуже активними. Я вважаю, що ви справжні шанувальники музичного мистецтва.

- ◆Що вам найбільше сподобалось сьогодні на уроці?
- ◆Який настрій вам подарував музичний твір «Дощик»?
- ◆Які твори вам запам'ятались?
- ◆Які кольори виникали в уяві протягом уроку?
- ◆Підніміть свої осінні листочки, які ви отримували сьогодні за правильні відповіді, і радісно помахайте ними, співаючи: «До побачення!».

СЛ.14 Учні виходять із класу під музичний супровід

Урок 6

С. Л. Нагорна,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво
Шостаківського навчально-виховного комплексу
«ДНЗ – загальноосвітня школа I-II ступенів
Катеринопільської районної ради
Черкаської області

Тема. Про що розповів натюрморт.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: фрагмент м/ф «Чіпполіно», К.Хачатурян балет «Цибулино». Галоп. Варіації графа Вишеньки. Хода (марш) сеньйора Помідора.

«Ходить гарбуз по городу» укр. нар. пісня

Гра: «Оживи картину»

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

1. Перевірка готовності класу до уроку

2. Музичне вітання

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Давайте згадаємо про що ми з вами говорили минулого уроку:

1. Яка зараз пора року. Чим нас пригощає осінь?

2. Назвіть свій найулюбленіший осінній плід, опишіть, який він на смак

Осінь дарує людям багато овочів і фруктів. Вони можуть стати героями картин та музичних творів – пісень, музично-театральних вистав, мультфільмів.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повторення вивченої пісні « Ходить гарбуз по городу» (у ролях)

2. Засвоєння нових знань.

- Як треба слухати музику?

- ✓ Тихо
- ✓ Уважно
- ✓ Зосереджено
- ✓ Вдумливо

Перегляд фрагмента м/ф «Цибуліно»

- Які овочі і фрукти ви побачили у мультфільмі?

Із цих овочів та фруктів можна скласти різні натюрморти. Цей мультфільм справжнісінький музичний натюрморт.

Словникова робота

Натюрморт – це зображення предметів (наприклад, овочів, фруктів чи квітів)

Мультфільм - вид мистецтва кіно, героями якого є ляльки або намальовані художниками персонажі.

Балет - (з фр. – *танець*) – музично-театральна вистава, де всі персонажі танцюють. Нерозривно поєднані музика і хореографія передають зміст вистави, характери та почуття її дійових осіб.

3. Слухання музики

Подорож у “Царство балету”

1. Чи впізнаєте ви цих казкових героїв?
2. Що ви знаєте про веселого і сміливого хлопчика-цибулинку?

Карен Суренович Хачатурян - російський композитор вірменського походження. Народний артист Росії, професор, лауреат Державної премії СРСР.

Карен Хачатурян. Балет “Цибуліно”

Уривок із балету
“Цибуліно” (слухання і
перегляд
відеофрагментів)

4. Галоп.
5. Варіації графа Вишеньки.
6. Хода (марш) сеньйора Помідора

4. Аналіз прослуханої музики:

1. Як музика відтворила характери героїв казки?
2. Порівняйте героїв балету і мультфільму.
3. Як різні види мистецтва розповіли цю казку?

5. Гра “Оживи картину”.

1. Уявіть, що “герої” картини ожили і заспівали. Які голоси ви почули?

Дж. Медей. Осінь

3. Пригадайте пісні про осінь

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

1. Що нового дізналися на уроці?
2. Що сподобалося найбільше?
3. Яку пісеньку розучили, і про що вона?
4. З якими героями познайомилися?
5. Що таке балет?

Урок 7

С. Л. Нагорна,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Шостаківського навчально-виховного комплексу
«ДНЗ – загальноосвітня школа I-II ступенів
Катеринопільської районної ради

Тема. Обжинки.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: укр. нар. пісня «Женчичок-бренчичок» в обр. для хору М.Леонтович

М.Мусоргський. Гопак з опери «Сорочинський ярмарок». Інсценізація «Ходить гарбуз по городу»

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Перевірка готовності класу до уроку

Музичне вітання

II. Мотивація навчальної діяльності

Здавна слов'яни вірили в сили природи. Вони вважали, що обрядовими піснями можуть вплинути на природні явища, щоби виростити та зберегти щедрий урожай. Обрядова пісня тісно пов'язана з працею людини, родинним побутом та народним календарем.

III Основна частина

7. Інсценізація вивченої пісні «Ходить гарбуз по городу».

8. Засвоєння нових знань.

Музична скарбничка

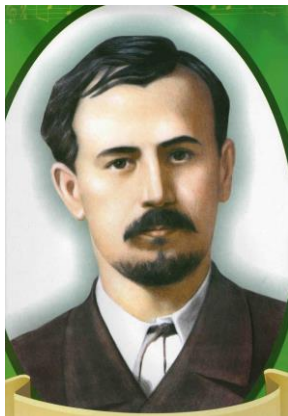
Календарно-обрядові пісні – це українські народні пісні, у яких оспівуються різні пори року.

Вони виконуються відповідно до народного господарського календаря. Осінні народні свята пов'язані зі збиранням врожаю.

Календарно-обрядові свята супроводжуються піснями. До них належать обжинкові.

Обжинки — стародавній український народний звичай. Обжинки розпочиналися оспівуванням останнього зжатого снопа та **«Волосової бороди»** — трішки недожатого збіжжя, оберненого колоссям до землі.

А вже сонце заходить,
А місяченько сходить.
Женці вже дожинають,
Стигле жито кінчають.
Жніте, женчики, жниво,
Буде відпочивати нива.
Женчики всю пшеницю,
жито пожали по колосочку збирали
У снопи в'язали та й в кіпочки складали
І на нашій нивці сьогодні обжинки.
Дивувалися ліси де поділися вівси?
Женчики позжинали залізними серпами
Біленькими руками бороду пололи, ручки покололи
А чия це борода червоним шовком обвита?
А це ж наша борода червоним шовком обвита
Сидить півень на коні дивується бороді.

9. Слухання музики

Микола Дмитрович Леонтович - український композитор, хоровий диригент, громадський діяч, педагог.

Автор широковідомих обробок українських народних пісень для хору «Щедрик», «Дударик», «Козака несуть».

український композитор, хоровий диригент, громадський діяч, педагог.

Автор широковідомих обробок українських народних пісень для хору «Щедрик», «Дударик», «Козака несуть».

«Женчикок-бренчикок»

українська народна пісня в обробці для хору М.Леонтовича

Женчикок-бренчикок вилітає,
Високо ніженьку підіймає.

Приспів:

Якби то набито, — ніженьку пробито.

В зеленім лузі бери собі другу!

Ой до схід сонечка женчик схопивсь,

Росою чистою женчик умивсь.

Зелене житечко в полі він жав,

Зранку до вечора не спочивав.

Ой по ланочку він весь день ходив,

Грудою гострою ніжку пробив.

Хоч стерня колеться, ніжка болить,

Спати не хочеться, гулять кортить.

4. Аналіз прослуханої музики:

1. Хто виконував твір - один співак чи хор?
2. Який характер мелодії пісні?
3. Про кого розповідається в пісні?

Ф. Гуменюк. Обжинки

А. Платов. Жнива

4. Що відбувається на картинах?

Свято врожаю часто відбувається на осінніх ярмарках. Це – гомінке всенародне свято, під час якого співають і танцюють. Народні майстри представляють свої вироби з дерева, соломки, кераміки та ін.

Слухання музики

Модест Петрович Мусоргський - російський композитор, піаніст – віртуоз. Написав оперу *«Сорочинський ярмарок»*. Музика цього твору пронизана інтонаціями українських пісень і танців.

Один із кращих номерів опери - веселий жартівливий гопак на мелодію української народної пісні “На бережку у ставка”

Музична скарбничка

Гопак – український народний, веселий, запальний танець його назва походить від вигуку “Гоп!”, який звучить під час виконання.

Опера – музично-драматична вистава, в якій усі персонажі співають

суспільному житті; всебічно художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва.

Навчальна: ознайомити учнів з поняттям «троїсті музики», народними інструментами, які входять до складу ансамблю, надати поняття про ноти та їх призначення в музиці.

Розвивальна: розвивати творчу уяву, вокально-хорові навички.

Виховна: виховувати патріотичні почуття, кращі моральні якості особистості та зацікавленість української народною творчістю.

Наочні посібники: Л.В.Масол «Мистецтво». 2 клас, картки з назвами нот.

Музичний матеріал: Л. Колодуб, Троїсті музики, «Ой, заграйте дударики» (музика А. Філіпенка, вірші В. Панченка).

Відеоматеріал: уривок з фільму Р. Роджерса, «Звуки музики», троїсті музики у виконанні симфонічного оркестру «Слобожанський».

ТЗН: мультимедійна дошка, комп'ютер

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

Організаційний момент. Перевірка готовності класу до уроку.

СЛ2. Музичне вітання. «Добрий день вам, діти»

Створення емоційного фону уроку.

Мотивація навчальної діяльності.

Після того як первісні люди винайшли інструменти, минуло багато часу. Народні майстри вдосконалювали їх, знаходили яскравіші звуки. За період розвитку людства з'явилося дуже багато музичних інструментів, і в кожного народу вони були особливі – різні за формою, матеріалом, оздобленням. Але існує багато інструментів, схожих між собою. Сьогодні на уроці нас очікує зустріч із народними інструментами.

Актуалізація опорних знань.

СЛ3. Дайте відповідь на запитання.

Учитель. Діти, давайте пригадаємо що ми знаємо про музику.

✚ Як називають музику, яку створює народ?

✚ Які музичні інструменти ти вже знаєш?

✚ Чи знаєш ти, якими знаками позначається музика?

✚ Як записують музичні звуки? (нотами)

✚ Скільки нот ми з вами знаємо? (сім)

СЛ4. III. Основна частина. Повідомлення теми, завдань уроку.

Діти, сьогодні на вас чекає зустріч з троїстами музикантами. Хто ж вони – троїсті музики? Які інструменти входять до їхнього складу? Про все це ви сьогодні і дізнаєтесь.

Ансамбль – це виконання музики двома і більше виконавцями.

Легенда

За легендою красуня-гуцулка ніяк не могла вибрати собі нареченого з-поміж закоханих в неї скрипаля, цимбаліста і сопілкаря. Та якось вирішила: нехай хлопці позмагаються у грі на улюблених інструментах. Змагання почалося. Кожен парубок грав так майстерно, що переможця годі було визначити. Та якось заграли вони водночас – і народилася прекрасна музика, яка зачудувала весь народ.

Так і залишилися музиканти грати разом, а назвали їх троїстими музикантами.

СЛ5 Знайомтеся – музичні інструменти, які найчастіше входять до складу троїстих музик:

✚ Скрипка

✚ Сопілка

✚ Бубон

На Гуцульщині додають цимбали.

СЛ6. IV. Слухання музики: Л. Колодуб, «Троїсті музики» - перегляд відео.

Учитель: Троїсті музики грали на народних святах, весіллях, ярмарках та виконували переважно танцювальні мелодії.

- ✚ Назви особливості звучання музики у виконанні «троїстих музик»?
- ✚ Які інструменти звучали в цій музиці?
- ✚ Охарактеризуйте темп, ритм, динаміку та мелодію твору.
- ✚ Чи сподобалася тобі ця музика? Чим саме?

СЛ7 Аналіз твору:

Дітки, давайте проаналізуємо цей твір:

- Які враження викликала в тебе ця музика?
- Під час неї краще співати чи танцювати?
- Звучання яких інструментів ви почули?

Молодці, діти. Ви правильно дали відповідь на всі запитання. Тепер я хочу познайомити вас зі словом ансамбль.

СЛ 8 Давайте зіграємо з вами в гру «Відгадай»? Я буду загадувати вам загадки, а ви повинні їх відгадувати:

*Лежить – мовчить,
торкни – дзижчить,
візьми в руки-
скиглить*

*У лісі вирізана,
гладенько витесана,
співає, заливається
як називається?*

*Барабан йому за брата,
В танці любить він кружляти,
Відбиває ритм, дзвенить
І красиво бубонить*

СЛ9 V. Вокально-хорова робота:

5. Розспівка:

6. Слухання української народної пісні «Ой, заграйте дударики» (музика А. Філіпенка, вірші В. Панченка).

7. Ознайомлення з текстом пісні

8. Розучування пісні по музичним фразам

9. Відтворіть гру дудариків (виконують рухи, імітуючи гру на різних музичних інструментах під музику)

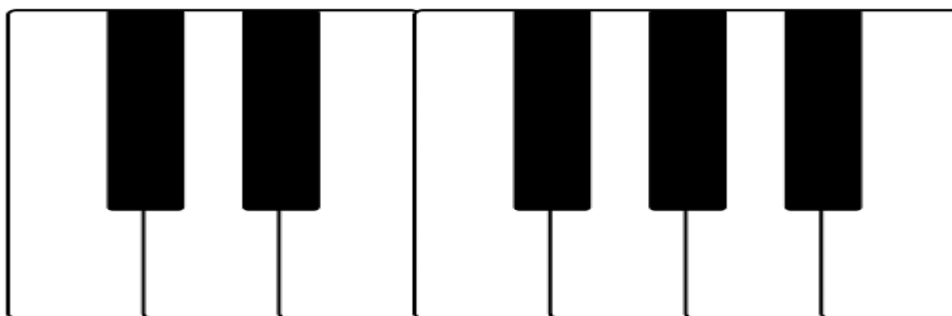
СЛ10 VI. Фізкультхвилинка

СЛ11 VII. Музична абетка

Діти, ви вже знаєте, що музику позначають певними знаками, вони називаються «нотами». Кожна нота має свою назву:

А так ці ноти розміщені на клавіатурі:

ДО РЕ МІ ФА СОЛЬ ЛЯ СІ

СЛ12 VIII. А зараз пропоную вам переглянути фрагмент з фільму «Звуки музики».

IX. Рефлексія. Підсумок уроку.

СЛ13 Учитель. Учні, ви були сьогодні дуже активними і зацікавленими на уроці. Ми дізналися дуже багато нового про народні музичні інструменти, про музикантів, які на них грають і дізналися хто такі троїсті музики.

- ◆ *Поділіться своїми враженнями від уроку.*
- ◆ *Хто такі «троїсті музики»?*
- ◆ *Які інструменти входять до складу цього ансамблю?*
- ◆ *Хто такі «дударики» і на яких інструментах вони грають?*

СЛ14 Учні виходять із класу під музичний супровід.

Урок 9

О. Ф. Пітенко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Смілянської загальноосвітньої школи

I-III ступенів №10

Смілянської міської ради Черкаської області

Тема. Як сопілка флейтою стала.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: Йоган Себастьян Бах «Жарт»; награвання Лукаша з опери Кирейко «Лісова пісня»; українська народна пісня «Ой заграйте, дударики»

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер, фортепіано, картки оцінювання.

ХІД УРОКУ

I Організаційна частина

II Мотивація навчальної діяльності

Музичне Привітання

Ось і розпочався музичний урок. Пролунав дзвоник. Давайте привітаємося.

Пролунав уже дзвінок

Починаємо урок:

«Добрий день»!

«Добрий день»!

Вчитель. Лясолька і Барвик приготували нам загадку:

У лісі вирізана, гладенько витесана.

Співає, заливається, як називається? (сопілка)

III. Продовження розучування пісні «Ой заграйте, дударики»

Вчитель. Пропоную вам пригадати пісню, що ми вивчали на попередньому уроці «Ой заграйте, дударики». Ви готові співати? Добре, а тепер нам треба і наш голос підготувати до співу.

Розспівка.

Ой, заграйте, дударики

Ой заграйте, дударики,
Молоді гуцули.
Так, щоб танець-увиванець
Полонини чули.

Ой заграйте, дударики,
На дудках кленових.
Як приємно танцювати
В кептариках нових.

Ой заграйте, дударики,
А ми заспіваєм.
Хай злітає наша пісня
Та над нашим краєм

Вчитель. Не дарма ми сьогодні заговорили про сопілочку. Саме з цим чудовим музичним інструментом ми сьогодні ближче познайомимося. І тема нашого уроку – «Як сопілка флейтою стала»

IV Вивчення нового матеріалу

Вчитель. Пропоную вам послухати казку «Як сопілка флейтою стала».

Жила-була маленька сопілочка. У неї було багато друзів-музикантів: пташки, коники, жабки, бджілки, джмелі. Вони разом грали різні співаночки. Сопілочка мріяла, що колись стане справжньою артисткою. І от якось, її ніжну мелодію почув майстер-музикант, і він запросив сопілочку до своєї майстерні і почав навчати музичної грамоти. Не забув він і про вишукані манери своєї учениці. Сопілочка виявилася напрочуд старанною і талановитою. Коли вона навчилася виконувати з нот різні складні мелодії, вчитель сказав: «Ось тепер ти справжні артистка і готова виступати на сцені!» Він одягнув сопілочку у розкішну срібну сукню. Його струнка і тендітна учениця на першому концерті дуже хвилювалася, особливо коли грала соло. Проте сестрички Скрипочки були поряд і підбадьорювали її, а серйозний Пан Барабан після гучних оплесків звернувся до оркестру: «Напрочуд чарівно звучав сьогодні голос флейти!» Ось так сопілочка перетворилася на чарівну флейту. Голос у неї змінився, а мрія її – здійснилася!

Порівняльний аналіз сопілки і флейти:

Діти, ви послухали чудову казку.

? Про які інструменти там розповідалося? Як вони називаються? (показ сопілки і флейти)⁴

? Як ви гадаєте, що в них спільного? Як видобували звук на цих інструментах? (духові)

? А можете назвати їх відмінності? (сопілка – народний інструмент, а флейта концертний)

Отже, ви дійсно уважно послушали історію про те, як сопілка флейтою стала. В ній казали, що під час концерту сопілочка грала соло.

Учитель. Скажіть, будь ласка, як ви гадаєте, що означає слово «СОЛО»? (Це самостійний виступ одного музиканта чи виконавця.)

На великій сцені сопілочка стала справжньою артисткою, змінила дерев'яний одяг на сріблясте металеве платтячко і взяла собі нове сценічне ім'я – тепер її називають флейта. Послухати ми її можемо у складі різноманітних ансамблів і оркестрів – прийти на концерт і почути її неповторний голос.

? А що таке «КОНЦЕРТ»? (коли музику виконують перед публікою)

Фізкультхвилинка

(Виконати пісню «Веселий музикант» Філіпенка з рухами)

VI. Слухання музики.

Слухання і порівняння музичного матеріалу

- Награвання Лукаша з опери В. Кирейка «Лісова пісня»
- Йоган Себастьян Бах «Жарт»

Вчитель. Ви прослухали два музичні твори. Перший із них – Награші Лукаша з опери «Лісова пісня» українського композитора Віктора Кирейко. Другу п'єсу написав всесвітньо відомий німецький композитор Йоган Себастьян Бах

- Ви помітили, чи відрізняються мелодії, які грають хлопчики?
- Яка з цих мелодій виконана на сопілці, а яка на флейті?
- Як ви гадаєте який з хлопців міг грати на сопілці, а який на флейті?
- У якої мелодії танцювальний характер, а у якої – пісенний?

VII. Підсумок уроку.

Сьогодні на уроці ми дізналися багато нового. З якими інструментами ми сьогодні познайомилися? Що таке «Соло»?

Підбиття підсумку роботи з картками.

Урок 10

О. Ю. Маріненко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 24

Черкаської міської ради

Тема. Для кожного звіра і птаха у казки свої голоси.

Симфонічна казка. Струнні та дерев'яні духові інструменти симфонічного оркестру.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (тема Петрика, Пташки, Качки)

І.Білик «Киця-кицюня»

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

3. Перевірка готовності класу до уроку

4. Музичне вітання

II МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пригадаймо

- ✓ Як називають забарвлення голосу інструмента чи голосу людини? (тембр)
- ✓ Діти, як можна назвати звучання живої істоти чи тварини?
- ✓ Чи можна їх зрозуміти?
- ✓ Вони мають свої голоси, але не вміють говорити.

III ОСНОВНА ЧАСТИНА

10. Засвоєння нових знань

Учитель. Сьогодні ми помандруємо до казки «Петрик і Вовк», але не простої, а музичної. Її створив композитор Сергій Прокоф'єв. В ній казкових персонажів «зображують» музичні інструменти.

Словникова робота

Лейтмотив – коротка музична тема, що постійно звучить при появі одного й того ж героя.

11. Слухання музики

Рано-вранці Петрик вийшов на галявину.

Тему головного героя Петрика виконує струнна група інструментів оркестру: скрипки, альти, віолончелі, контрабаси. Хлопчик крокує, ніби наспівуючи мелодію.

Перегляд відеоматеріалу

... У траві сиділа Пташка і цвірінькала.

Мелодія Пташки (флейта) мов пурхає на високих звуках.

Перегляд відеоматеріалу

... Поруч у калюжі плавала Качка

У темі Качки (гобой) відчувається неповороткість її ходи.

Перегляд відеоматеріалу

12. Гра «Впізнай героя за лейтмотивом»

13. Вокально-хорова робота

Розспівування.

Розучування пісні «Киця-кицюня» І.Білика

(робота над постановою, одночасним початком співу, м'якістю звуковедення)

У маленькій, у хатині

На тепленькій козушці

Хтось дрімає, хтось муркоче,

Спозранку спатки хоче.

Увесь вечір, цілу нічку

Не зімкнула вона вічки,

Все шукала хитру мишку,

Натрудилась вона трішки.

Приспів:

Киць-киць-киць-киця, киця-кицюня,

Мур-мур-мур-мурка, мурка-манюня,

Киць-киць-киць-киця, киця-кицюня,

Мур-мур-мур-мурка, мурка-манюня.

До обіду, до смачного
Вона є завжди готова,
Ніжно лапка личко мисе
Ще й зарядку зробить шия,
Киця любить, киця мріє,
Що матуся їй налиє
Білу-білу і густеньку
Сметаночку смачненьку.

Приспів.

День проходить, день минає,
Киця хвостиком махає
Вона знов чекає нічку,
Щоб спіймати хитру мишку.
Приспів.

IV ПІДСУМОК УРОКУ

- Чи сподобалася вам наша зустріч із музикою?
- Що таке лейтмотив?
- Чому казка «Петрик і Вовк» музична?

Урок 11

О. В.Теслюк,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Кочубіївської загальноосвітньої
школи I-II ступенів Уманської районної ради

Тема уроку. Для кожного звіра і птаха у казці свої голоси (продовження)

С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (тема Кішки, Дідуся, Вовка, Мисливців)

Мета уроку: формування ключових компетентностей:

- **Загальнокультурна компетентність:** Виховувати естетичний смак, інтерес до мистецтва, зокрема, до симфонічної музики, збагачувати музичний кругозір дітей, розвивати найкращі моральні якості;
- **інформаційна компетентність:** ознайомити учнів з симфонічною казкою «Петрик і вовк» С. Прокоф'єва, розповісти про 4 групи інструментів симфонічного оркестру, пояснити зміст понять «симфонічний оркестр», «музична казка», «тембр», пояснити роль тембру у створенні музичних образів;
- **міжпредметна естетична компетентність:** розвивати вміння учнів надавати характеристику та аналізувати твори мистецтва, вчити визначати взаємозв'язок між різними видами мистецтва; удосконалювати вміння порівнювати та інтерпретувати мистецькі твори, розвивати творчі здібності, відчуття пульсації; поглиблювати знання учнів про поняття «тембр», «симфонічний оркестр»; розвивати фантазію, уяву, емоційну чуттєвість учнів;
- **предметні компетентності:**
 - ✓ розвивати інтерес до симфонічної музики;
 - ✓ сформулювати уявлення про взаємозв'язок різних проявів художньої творчості;
 - ✓ виховувати здатність застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Тип уроку: комбінований, інтегрований, поглиблення в тему.

Оснащення уроку:

1. мультимедійна презентація до теми уроку;
2. Фонохрестоматія, відеоряд.

Методи і прийоми, використувані вчителем на уроці: коментар, бесіда, демонстрування наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної, ігрової та практичної діяльності

учнів, стимулювання творчої активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: виконання творчих завдань – індивідуальних та у групах.

Терміни і поняття : музична казка, симфонічний оркестр, тембр, 4 групи інструментів.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне мистецтво, образотворче мистецтво, література, Я досліджую світ.

Відеоряд: Фрагменти з симфонічної казки С. Прокоф'єва «Петрик і вовк», пісня «Киця-Кицюня» (муз. і сл. І Білика).

Фонохрестоматія: І. Білик «Киця-Кицюня», С. Прокоф'єв, симфонічна казка «Петрик і вовк», (музичні теми Петрика, Пташки, Качки, Кішки, Дідуся).

Міжпредметні зв'язки – образотворче мистецтво, література, музичне мистецтво, Я досліджую світ.

Структура використання на уроці навчального часу:

1. Організаційний момент, музичне вітання (1 хв.).
2. Мотивація навчальної діяльності (1 хв.).
3. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями (1 хв.).
4. Слухання та аналіз музичних творів (15 хв.).
5. Пластично-рухова активність учнів (2 хв.).
6. Вокально-хорова робота (12 хв.).
7. Художньо-практична діяльність дітей (5 хв.)
8. Підсумок уроку, рефлексія (3 хв.).

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент:

Перевірка готовності класу до уроку.

Музичне вітання.

Доброго дня, дорогі діти! Я запрошую вас у світ мистецтва.

2. Мотивація навчальної діяльності, оголошення теми уроку.

Діти, на сьогоднішньому уроці ми з вами помандруємо в незвичайну – симфонічну – казку «Петрик і Вовк» композитора Сергія Прокоф'єва. У ній казкових персонажів «зображують» музичні інструменти. Тож, казка розпочинається...

3. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Але, перед тим, як ми перейдемо до знайомства з персонажами казки, ми з вами пригадаємо, що таке **«оркестр»** - великий колектив музикантів, які грають на різних музичних інструментах. Кожен інструмент оркестру має своє неповторне звучання: яскраве, прозоре, дзвінке тощо... У музиці це має назву - **«тембр»**.

4. Слухання та аналіз музичних творів.

Слово вчителя:

- Діти, як ви гадаєте, чому музична казка називається симфонічною?

Тому що виконує цю казку **симфонічний оркестр** – оркестр. Він складається із чітко визначеного переліку інструментів, які поділяють на 4 групи:

Струнно-смичкові інструменти: скрипка, альт, віолончель, контрабас.

Дерев'яна духовна група – це кларнет, фагот, флейта і гобой.

До мідної духової групи симфонічного оркестру належать валторни.

До ударної групи симфонічного оркестру належать литаври, барабан.

Композитор Сергій Прокоф'єв дуже любив дітей і, створюючи казку, хотів допомогти їм «увійти» у світ симфонічної музики, тобто музики, яку виконує симфонічний оркестр. Та став першим, хто вирішив ознайомити дітей з інструментами симфонічного оркестру у захоплюючій формі, у вигляді казки, тобто, казку «розповідають» інструменти симфонічного оркестру. А щоб діти краще запам'ятали ці інструменти, він кожному казковому персонажу

«подарував» свій інструмент з певним «голосом», тобто тембром, який змальовує свого героя. У кожного персонажа казки є своя музична тема.

Які ж дійові особи у музичній казці та якими інструментами їх «зобразив» композитор?

Петрика - струнним квартетом, Пташку – флейтою, Качку – гобоєм, Кішку – кларнетом, Дідуся – фаготом, Вовка – акордами 3-х валторн, постріли Мисливців – литаврами і великим барабаном.

- А вам цікаво, про що йде мова у симфонічній казці «Петрик і Вовк»?

Пропоную мандрувати сторінками казки з музичним супроводом.

Вранці **Петрик** відкрив хвіртку і вийшов на велику зелену галявину. Далі Петрика нам зобразить музика. *Хлопчика зобразив музичний ансамбль; це цілих чотири струнно-смичкових інструменти: дві скрипки, альт і віолончель.* Петрик - веселий, радісний, пустотливий хлопчик, сміливий, нічого не боїться. Він іде, щось наспівує. Мелодія плавна, іноді «стрибає», як ніби Петрик підстрибує. Музика звучить голосно, бадьоро. Ось послухайте:

(№1- слухання теми Петрика).

На високому дереві сиділа його знайома **Пташка**. Петрик і Пташка були справжніми друзями. «Навколо все спокійно» – цвірінькала вона, «Я високо літаю і все бачу!». У Пташки характер безтурботний, веселий. Мелодія Пташки – легка і висока. Можна уявити, як вона літає, пурхає, махає крильцями.. *Її виконують на флейті.* Флейта має дуже ніжний, дзвінкий голос, схожий на звучання сопілки. Ось послухайте:

(№2- слухання теми Пташки).

Слідом за Петриком, перевалюючись з боку на бік, визирнула **Качка**. Вона зраділа, що Петрик не зачинив хвіртку, і вирішила поплавати у великій калюжі на галявині. Качка – неповоротка, рухається дуже повільно, весь час кряче. Музика звучить повільно і тихо.

Тему Качки виконує дерев'яний духовий інструмент гобой. Він звучить не так прозоро, як флейта. Гобой, дуже схожий на флейту, але більший за розміром, і тому його голос звучить нижче. Він має густий, теплий тембр, його звучання подібне до крякання качки. Ось послухайте.

(№3- слухання Теми Качки).

Побачивши Качку, Пташка сіла поруч із нею на траву, і знизала плечима : «Яка ж з тебе птаха, коли ти і літати не вмієш?», - сказала вона. На це качка відповіла : «Яка з тебе птаха, якщо ти плавати не вмієш?», і шубовсть у калюжу. Вони ще довго сперечались : Качка, плаваючи у калюжі, Пташка - стрибаючи берегом.

Раптом Петрик насторожився: він помітив, що по траві крадеться **Кішка**. Вона рухається обережно, підкрадаючись до пташки. Музика м'яка, тиха, приглушена, ніби вона крадеться. *Тему Кішки в казці виконує дерев'яний духовий інструмент кларнет.* Його звучання виразно передає м'які, скрадливі рухи Кицьки. Тембр його низький, м'який, спокійний, оксамитовий. Ось послухайте:

(№4- слухання теми Кішки).

Кішка подумала: «Пташка зайнята суперечкою, зараз я її зловлю!», - і, ледь чутно, на оксамитових лапках підкралася до неї. «Бережись!» - крикнув Петрик, і Пташка миттю злетіла на дерево. Качка з середини своєї калюжі сердито закрякала на Кішку, яка ходила навколо дерева і міркувала: чи варто лізти так високо?

Вийшов Дідусь, він розсердився, що Петрик вийшов за хвіртку: місця небезпечні, якщо з лісу прийде Вовк: що тоді ? Дідусь хвилюється за Петрика, застережливо забороняє йому виходити за межі двору. Музика звучить у низькому регістрі, тихо, сердито і строго. Звуки нагадують бурчання, ритмічний малюнок - дрібні кроки старої людини.

В мелодії чути як Дідусь ходить і лає Петрика. *Тему Дідуся виконує фагот – найбільший із дерев'яних духових інструментів.* Він наслідує голос Дідуся – звучить низько, навіть хрипло. Ось послухайте.

(№5 – слухання теми Дідуся).

Петрик не надав жодного значення словам Дідусь і заявив, що він не боїться вовків Але Дідусь взяв Петрика за руку, повів додому і міцно замкнув хвіртку.

- Що ж сталося далі? Про це ми вами дізнаємося на наступному уроці!

Творче завдання:

- Діти, уявіть, що виконавці переплутали інструменти. Чи можна передати музику Дідусь грою на флейті?

5. Пластично-рухова активність учнів.

Слово вчителя: Пропоную вам також розім'яти свої ніжки та уявити себе героєм нашої казки.

(Під мелодію основних тем героїв казки діти демонструють, як пурхає Пташка, перевалюється з боку на бік Качка, весело крокує Петрик, крадеться Кішка і повільно, спираючись на ціпок, рухається Дідусь).

6. Вокально-хорова робота над піснею «Киця-Киця» (музика і слова І Білика)

Слово вчителя:

- Діти, а який герой казки вам сподобався найбільше?
- А про кого ви хотіли б поспівати пісеньку?

Я пропоную вам сьогодні вивчити пісню про нашу домашню улюбленицю!

- **Демонстрація пісні;**

- **По-фразове вивчення та виконання I куплету;**

Наголошую, що під час співу потрібно чітко і зрозуміло вимовляти усі звуки. Слідкую за співацькою поставою, звуковеденням, диханням дітей.

- **Робота над ритмом у пісні.**

Пропоную учням прохлопати мелодію пісеньки, повторюємо поняття терміну «ритм» - чергування довгих та коротких звуків.

Виконання пісні під фонограму (за бажанням учнів).

7. Художньо-практична діяльність дітей.

Поділити дітей на II групи: I – кішки, II – кошенята. Запропонувати дітям виконати ритм ходи кішки і кошенята.

8. Підсумок уроку, рефлексія.

- Що цікавого ви дізналися на уроці?
- Які враження у вас залишилися після знайомства з музичною казкою?
- Чи сподобалися вам герої музичної казки?
- Чи запам'ятали, як називаються інструменти, які «зображають» цих героїв?
- Проведіть спостереження: які тембри голосів мають ваші домашні улюбленці?
- До нових зустрічей із мистецтвом!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мистецтво: підручник інтегр. курсу для 2 класу закл. заг. серед. освіти / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило – Київ.: «Генеза», 2019. – 112 с. : іл.
2. Типова освітня програма для початкової школи. Цикл I (1-2 клас) під редакцією Б. Шияна. Мистецька освітня галузь (музичне мистецтво)
3. Платонова Н.І. Мистецтво. Енциклопедія / Наук.- поп вид. для дітей К.: ТОВ «Перо», 2008.- 144с.: іл.
4. Ілюстрації пошукової системи Google. URL: <https://www.google.com.ua/>,
5. Електронний ресурс+. URL: -<http://osvita.ua>
6. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Урок 12

Л. І. Борщ,

Тема уроку. *Для кожного звіра і птаха у казки свої голоси (продовження).*

Мета уроку: формувати ключові компетентності:

загальнокультурна компетентність:

- визначати образний зміст музичних творів;

предметна компетентність:

- продовжити знайомити здобувачів освіти з можливостями мистецтва «розповідати» казки, навчити їх вирізняти тембри мідних духових та ударних інструментів, визначати характер музики, формувати правильне співацьке дихання;

- розвивати слухацьку увагу, аудіовізуальні образні асоціації;

- виховувати інтерес до творчості композитора С.Прокоф'єва, вокальної та інструментальної музики.

Музичний матеріал: С.Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петрик і Вовк» (теми Вовка, Мисливців, фінал)

І.Білик «Киця-кицюня»

Тип уроку: урок поглиблення теми.

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент.

- Вхід у клас під звучання пісні І.Білика «Киця-кицюня».

- Музичне привітання.

2. Повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів.

- Сьогодні ми нарешті дізнаємося чим закінчилися пригоди Петрика та його друзів, адже нас чекає музичний фінал казки.

3. Перевірка, оцінка і корекція засвоєних раніше знань, навичок, умінь.

- З якими групами інструментів ми познайомилися на попередніх уроках?

- Які інструменти входять до складу струнної групи, а які до дерев'яних духових?

- Що таке тембр?

4. Бесіда по темі та слухання музики.

Тож казка про пригоди сміливого Петрика продовжується.

...Невдовзі з'явився величезний Вовк. Петрик вирішив зловити його - зробивши з мотузки петлю, обережно спустив її додола, накинув Вовку на хвіст і затягнув її. Вовк, відчув, що його зловили, і з люті почав стрибати, намагаючись вирватися.

Тему страшного Вовка композитор доручив виконувати трьом валторнам – мідним духовим інструментам. Їхнє грізне завивання на тлі зловісного гуркоту ударних інструментів зображує Вовка небезпечним хижаком. Ось як зобразила музика.

(Слухання теми Вовка)

...Нарешті з лісу вийшли Мисливці. Вони ішли по слідах Вовка і стріляли з рушниць.

Тему Мисливців виконують усі інструменти дерев'яної духової групи: флейта, гобой, кларнет, фагот. Композитор з'єднав чотири музичні фарби разом і створив нову, «густу» фарбу, як це роблять художники. Коли з'явилися Мисливці, почало гримати. Це тому, що тему Мисливців виконали інструменти з групи ударних: литаври та барабани. В музиці група – це музиканти, які грають на однорідних інструментах. Наприклад, група ударних чи група струнних. Послухайте, як музика зобразила скрадливу ходу мисливців та їх постріли.

(Слухання теми Мисливців)

Сьогодні ми знайомимося з фіналом казки С.Прокоф'єва «Петрик і Вовк». А чи знаєте ви, що означає слово фінал? Так, у спорті – це остання гра у якій гравці вирішують хто ж переможе. Між ними іде запекла боротьба. Виходить, що у музиці інструменти теж будуть змагатися хто кого переграє? Ні, діти, у музиці **фінал** – це остання частина твору.

Інструменти у ній не змагаються, а навпаки допомагають один одному краще прозвучати. В опері, балеті чи музичній казці фіналом називають урочисту сцену, яку, зазвичай, виконує великий ансамбль.

...Із лісу вийшли Мисливці. Але Петрик гукнув з дерева: «Не варто стріляти, ми з Пташкою вже ввіймали Вовка, допоможіть його відвезти в зоопарк». І ось уявіть собі урочисту ходу: попереду йшов Петрик, за ним Мисливці вели Вовка, позаду йшов Дідусь із Кішкою. Дідусь невдоволено хитав головою: «Ну, а якщо б Петрик не зловив Вовка, що тоді?»».

Заключний марш героїв казки виконує цілий симфонічний оркестр. Послухайте урочисту ходу дружньої компанії переможців Вовка.

(Слухання фіналу казки С.Прокоф'єва «Петрик і Вовк»)

- Яка тема звучала у фіналі казки?

- Який характер музики?

- Чим відрізняється марш Мисливців від заключного маршу всієї казки?

Заключний марш героїв казки виконує цілий симфонічний оркестр. **Симфонічний оркестр** – колектив музикантів, який складається з виконавців на струнних, духових, ударних інструментах.

Чи звернули ви увагу, що усі інструменти в оркестрі грали дуже злагоджено і красиво? Для того щоб інструменти в оркестрі доповнювали звучання один одного ними потрібно керувати.

- Як називають людину, що керує оркестром?

Так цю людину називають **диригентом** і керує він не інструментами, а музикантами, які грають на цих інструментах. Існує спеціальна мова жестів диригента і музиканти її розуміють. Отже, музична казка допомогла нам ознайомитися з тембрами основних груп інструментів симфонічного оркестру – струнних, духових та ударних.

5. Розспівування.

Сьогодні ми пригадаємо вивчену пісню. Але для того, щоб почати співати, треба спочатку розспіватися, «розігріти» свої голосочки. А що таке розспівка? Так, розспівка – це вправа для голосу. Розспівування готує голос до співу.

(Розучування поспівки «Наш Воркотик»)

Наш Вор-ко-тик не гу-ля-є

Ни-точ-ки сну-є-мо-та-є.

Куди рухалася мелодія у нашій поспівці? Так, вона спочатку піднялася вгору, а потім опустилася вниз. А чи помітили ви, що нотки рухалися одна за одною? Ось послухайте казочку про нотки:

*У кожного є дім, або гніздечко, або нірка, а у ноток не було. І вирішили нотки, що потрібний їм їхній нотний будиночок. Але так як були вони дуже танцюючими і співаючими, то і будиночок вирішили зробити зовсім відкритим, повітряним, без стін і стелі, без вікон і дверей. Вони попросили їхнього товариша Павучка сплести міцні довгі павутинки. Ось тільки трішки посперечалися: скільки їх потрібно – 3, 4, 7 чи 10? Потім вирішили: у дітей на руці п'ять пальців, і діти все уміють ними робити. Ось і потрібно взяти п'ять ниточок. Павучок спочатку зробив один маленький кусочок павутинки і показав його ноткам. Нотка, яка першою сказала, що їм потрібен будиночок, взяла цей маленький кусочок павутинки собі і поселилася поки що на нім. Зробив Павучок п'ять довгих, міцних ниточок, а нотки натягли їх як провід, одну над одною. Потім довго сперечалися, хто на якій павутинці-лінієчці буде жити. Усі нотки розмістилися на повітряних лінієчках і раділи, що у них будиночок не схожий на усі інші. Він такий світлий, такий тоненький, а усіх носить. А раз він нотки носить, то нехай і називається **НОТОНОСЕЦЬ**. Так і стали з тих пір п'ять лінійчок, на яких пишуться нотки, називати «**нотоносець**».*

Сім сестричок нот-малят утворили **ЗВУКОРЯД**.

Нотки вгору-вниз літають, поверхи свої шукають.

На лінійках опинились, з **НОТНИМ СТАНОМ** подружились.

Давайте ще раз заспіваємо нашу поспівочку, адже у кожній нотці є не тільки ім'я, а і свій голос. (Спів)

Ось який цікавий ряд вийшов у нас. Ряд звуків, в якому усі звуки ідуть по порядку називається **звукорядом**.

6. Виконання пісень.

Ось і прийшов час пригадати пісеньку про котика. А хто пам'ятає, що таке пісня? Так, **пісня** – це музичний твір, який призначений для співу.

(І.Білик. «Киця-кицюня» - виконання пісні з музичним супроводом).

7. Підбиття підсумків.

- Про що ви дізналися на уроці?
- Що таке музичний фінал?
- Як називають людину, що керує оркестром?
- На які групи поділяють музичні інструменти оркестру?
- Хто написав музичну казку «Петрик і Вовк»?

8. Вихід з класу під звучання пісні І.Білика «Киця-кицюня».

Урок № 13

О. Ф. Пітенко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Смілянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №10
Смілянської міської ради Черкаської області

Тема. Ой хто Миколая любить.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до мистецької спадщини; розвивати вокально – хорові навички, почуття ритму, ознайомити учнів з народним святом Святого Миколая, виховувати повагу до народних традицій.

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер, фортепіано, музичні шумові інструменти.

ХІД УРОКУ

I Організаційний момент .

5. Перевірка готовності класу до уроку

6. Музичне вітання

Пролунав уже дзвінок

Починаємо урок:

«Добрий день»!

«Добрий день»!

II Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель: Подивіться за вікно: тихо падає сніг і вкриває все навкруги, холод закував річки у кригу – навколо панує зима.

? Чи можна назвати зиму беззвучною порою року?

? Які звуки можна почути в зимовій природі?

Ось що почув у голосі зими поет Яків Щоглів:

На задвірках крутить вітер,

Аж віконниці риплять;

А у нас у грубці дрова

І палають, і тріщать.

Давайте і ми з вами послухаємо звуки зими:

? Порівняйте рипіння снігу та шелест осіннього листа. Чи однакові почуття викликають ці звуки?

? Як дзвенять бурульки, коли до них доторкнутися паличкою?

? Якими словами можна описати ці звуки?

III Слухання музики

Зиму дійсно не можна назвати беззвучною – вона то тихо зітхає, то жалібно голосить, то урочисто бринить кришталевиими дзвониками. Чому зиму називають суворою, злою та колючою? Красуня-зима має складний характер. Послухаймо, як її змалював італійський композитор Антоніо Вівальді у п'єсі «Зима» з циклу «Пори року».

Слухання Вівальді «Зима» із циклу «Пори року»

IV. Аналіз прослуханого твору

? Опишіть голос зими у прослуханій музиці

? Які інструменти оркестру ви почули?

? В яких кольорах можна передати настрої зими, слухаючи музику?

V. Бесіда про Святого Миколая.

Саме зимою, незважаючи на холоди та морози до нас в гості приходять Святий Миколай. Хто ж він такий? Чому його з нетерпінням чекають всі діти?

- Святий Миколай - чудотворець, добродієць, чарівник. У ніч на 19 грудня, у день його пам'яті, він розносить дарунки дітям, вітає з зимою, благословляє на добрі вчинки.
- Миколай жив у місті Патарі в Малій Азії. Хлопець ріс у добрі та любові, але його глибоко засмучувала навколишня бідність і убогість горожан. Коли виріс, він став священником і як міг допомагав бідним родинам, дітям-сиротам. Щоб не принижувати людей милостинею, він по ночах розносив їжу, одяг, ласощі і клав на порозі убогих осель.
- За легендою, Святий Миколай живе у Раю на небесах і раз у рік спускається на землю, щоб прийти до діток і принести їм дарунки за хороше навчання, чемну поведінку, повагу до батьків та старших людей. Святий Миколай все знає про діток, усе хороше і погане записане у нього у великій книзі, котру допомагають йому заповнювати ангели цілий рік. А якщо котрась дитина була нечемною чи не хотіла вчитися, то замість Святого Миколая у чарівну грудневу ніч до нього прийде чортеня Антипко. Воно залишить під подушкою непослуха пучок вербових різочок. Але то буває дуже рідко, бо дітки у нас усі слухняні і добре вчаться на радість батькам.

Послухайте вірш про Святого Миколая:

До вікон діти припадають,
Їм нині зовсім не до сну.
І Миколая виглядають,
Щоб їхній двір не обминув.
І зазивають в хату свято,
Яке миліше над усе,
І дуже хочеться їм знати,
Що Миколай їм принесе .

А ви вже написали листа Миколаю?

VI. Вокальна робота. Розучування української народної пісні «Ой хто, хто Миколая любить?»

1 Демонстрація пісні

Який характер у прослуханої пісні?
З яким проханням ми звертаємося до Святого Миколая?

2 Розспівка

3 Розучування пісні

Ой хто, хто Миколая любить.

Українська народна пісня.

1. Ой, хто, хто Миколая любить,
Ой хто, хто Миколаю служить.
Тому святий Миколай
На всякий час помагай, Миколаю!
2. Ой глянь, глянь на Україну рідну,
Ой глянь, глянь, на змучену, бідну.
Ми тебе всі діти, молим,
Проби в Бога ти їй долі, Миколаю.
3. Ой проби долі для України,
Ой нехай встане із руїни,
Доля й щастя хай витає,
В славі й волі хай засяє, Миколаю.

Вчитель. Головний герой нашої пісні дуже незвичайна, можна сказати чарівна людина. Давайте спробуємо і ми створити незвичайну, казкову пісню: візьміть в руки шумові інструменти – дзвіночки, бубни, трикутнички – і супроводжуйте свій спів ритмічним акомпанементом.

V. Підсумок уроку.

- Чи сподобалася вам наша зустріч із музикою?
- З якими музичними творами ми ознайомилися на уроці?
- Назвіть композитора, який змалював зиму у творі «Пори року»?

До нових зустрічей!

Урок 14

О. Ю. Маріненко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 24 Черкаської міської ради

Тема уроку. «Добро несе різдвяний янгол».

Мета: ознайомити учнів з поняттям: колядки, щедрівки, Вертеп; формувати креативні, комунікативні якості особистості учнів; виховувати усвідомлення власної причетності до української культурної спадщини, виховувати вміння естетично оцінювати твори мистецтва.

Формувати на уроці ключові компетентності Нової Української Школи:

- ✓ *Спілкування рідною/державною мовою:* обговорення, аналіз музичних творів;
- ✓ *Основні компетентності у природничих науках і технологіях:* відтворення звуків навколишнього середовища, музичних звуків;
- ✓ *Інформаційно-цифрова компетентність:* використання сучасних цифрових технологій для пізнання та творення мистецтва;
- ✓ *Компетентність уміння вчитися впродовж життя:* імпровізація дій у різних ситуаціях;

- ✓ *Компетентності ініціативності і підприємливості*: імпровізація на дитячих музичних інструментах;
- ✓ *Соціальна та громадянська компетентності*: робота у групах на уроці;
- ✓ *Компетентність здорового способу життя*: організація правильної співацької постави.

Очікувані результати:

навчальний компонент:

Учні: знають, що таке колядка, щедрівка.

Діяльнісний компонент:

Учні: характеризують твори: українські народні колядки « Нова радість стала», « Старий рік минає», « Щедрик» обр. М. Леонтовича.

Ціннісний компонент:

Учні: визначають власні емоції від сприйняття творів, які пролунали на уроці.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу

Обладнання: підручник Л. М. Масол, О. В. Гайдамака. О. М. Колотило;

Київ «Генеза» 2019, робочий зошит-альбом інтегрованого курсу для 2 класу, автори: Л. М. Масол, О. В. Гайдамака. О. М. Колотило; ноутбук з колонками, дитячі музичні інструменти, різдвяна зірка.

ХІД УРОКУ

I Організаційний момент. Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація опорних знань.

1. Урок починається з музичного вітання «Продзвенів дзвінок, почнемо урок. Добрий день!»

Вчитель тримає різдвяну зірку у руках. Діти, чи знаєте ви що я тримаю в руках? Чи доводилося вам десь бачити таку зірку? (Відповіді)

Лясолька і Барвик сьогодні вас познайомлять як святкували Різдво і Новий рік в Україні в давні часи. Познайомлять вас з піснями , які співали під час Різдвяних і новорічних свят. Але деякі традиції цих свят зберіглися і до цього часу.

<http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/> - посилання на фрагмент відео (Лясолька і Барвик)

II Основна частина уроку.

1. Вчитель. Вечір перед Різдвом (6 січня) називається Святвечором. Саме у Святвечір готували 12 священних страв без м'яса та молочних продуктів. Коли заходило сонце, господар з горища приносив першого снопа «Дідуха», якого приготували під час перших жнив. Мати з дочками накривали на стіл. Під скатертину клали соломи та під стіл. «Дідуха» ставили на покуті. На стіл клали: часник, щоб злі сили не приступали; зерно, щоб урожай був гарний; гроші, щоб у хаті тримались. Увечері збиралися колядники та йшли колядувати.

Дідух – це сніп, який ставили за старим звичаєм у кутку хати перед Різдвом.

Маленькі колядники – це хлопчики та дівчата, які перевдягалися в незвичайний костюм. Вони ходили по вулиці, заходили до кожної хати, співали колядки, зичили щастя, здоров'я, прибутку, довгого віку. В руках вони несли яскраву зірку. Зірка їм світила, щоб колядники не збилися з путі, бо несли вони людям радісну звістку. Вони брали із собою дзвоник, торбу на гостинці, скриньку на гроші. За це господарі нагороджували колядників за їхні старання цукерками, печивом, грішми.

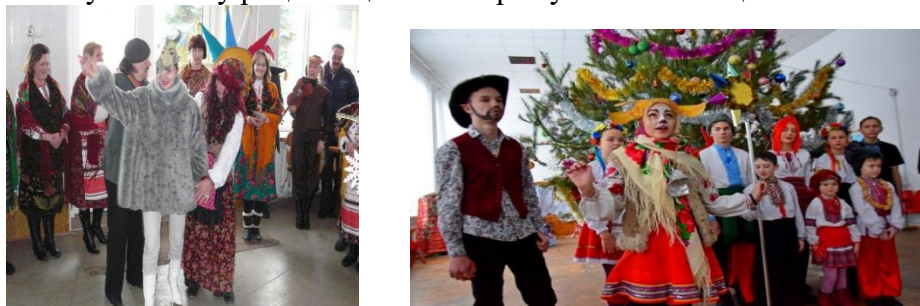
Сьогодні на уроці ми познайомимося з українськими народними колядками.

Проспівати дітям по фрагменту колядки «Добрий вечір тобі», «По всьому світу»
 Перегляньте відео: <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/>

2. Вчитель: Бувають свята, коли дозволено ходити по хатах тільки дівчатам.

- Що це за свято? *Відповіді дітей.* (Щедрий вечір.) А із звичаєм щедрувати ви познайомитеся із слідуючого відео <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/>.

Увечері напередодні Нового року (13 січня) – Щедрий вечір. За християнським календарем це день преподобної Меланії. Дівчата групами чи поодиночці приходили до односельців, щоб защедрувати. Щедрувальники вітали господарів зі святом, бажали їм щастя, здоров'я та достатку в новому році. За це вони отримували гостинці.

Вчитель: У різдвяному часі, коли із усіх голосників ллється святкова музика, колядки та пісні, напевно не один із вас чув мелодію всесвітньо відомої щедрівки, яку переклали на

англійську мову та яку співають найкращі хори. Автором обробки цього “Щедрика” є відомий український композитор Микола Леонтович. Послухайте - <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/>.

Вчитель: Щедрівка звучить на багатьох мовах світу, подивіться фрагмент відомого художнього фільму – комедій « Один вдома», де звучить також різдвяний Щедрик. <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/>.

Вчитель: послухайте мелодію (на інструменті звучить мелодія пісні « Ой хто , хто Миколая любить»). Як називається пісня? Коли її виконують?

Давайте її пригадаємо. <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-14-chastina/>.

Вокально-хорова робота над піснею.

Підсумкові запитання:

1. Як називають Різдвяні пісні?
2. Хто створив знамениту обробку пісні « Щедрик»?
3. Коли виконують колядки?

III Заклучна частина уроку.

Діти сьогодні ми з вами познайомилися з піснями ми які виконують на Різдвяні свята. Пригадали відому щедрівку в обробці М. Леонтовича, яка лунає на багатьох мовах світу. Тож за бажанням вивчіть колядку і щедрівку, щоби на свята ви могли порадувати всю вашу родину або ж разом з сім'єю виконати чи то колядку чи щедрівку. Сьогодні ви всі були молодці. Зустрінемося наступного тижня.

Мистецтво Урок № 14 (Іч)

Тема: Добро несе Різдвяний янгол.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності:

Знаннева складова: *знає поняття «Різдво», «Колядки», «Щедрівки», пояснює*

Діяльнісна складова: *за допомогою музичних засобів виразності визначає характер мистецьких творів, особливості звучання різних музичних інструментів та пояснює їх змістовні можливості, розвиває вокально-хорові навички (співацька постава, дикція, артикуляція, дихання, ансамблеве виконання тощо) та творчі здібності, знайомить з творчістю німецького композитора Й.С. Баха.*

Ціннісна складова: *збагачує знання про народну творчість і, зокрема, про українські народні музичні інструменти та народні іграшки, усвідомлює їх роль у житті народу, засобами української народної творчості виховує любов до музики, української культури та рідного народу.*

Урок 15

Л. І. Борщ,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Городищенської загальноосвітньої

школи І-ІІІ ступенів № 3

Городищенської районної ради

Тема уроку. Узагальнення. Перевіряємо свої досягнення.

(Завдання Лясольки. Завдання Барвика. Завдання Лясольки та Барвика)

Мета уроку: формувати ключові компетентності:

загальнокультурна компетентність:

- визначати образний зміст музичних творів;

предметна компетентність:

✓ узагальнити тему, перевірити її засвоєння учнями;

- ✓ розвивати слухацьку увагу, мислення;
- ✓ виховувати інтерес до музики, мистецтва в цілому.

Музичний матеріал: В.Косенко. «Дощик», М.Чембержі. «Хмаринка», М.Мусоргський. «Гопак», Й.С.Бах. «Жарт», П.Чайковський. «Осінь пісня», А.Вівальді. «Зима», українські народні пісні «Ходить гарбуз по городу», «Пішли діти в поле», «Ой хто Миколая любить», А.Філіпено. «Ой заграйте, дударики»

Тип уроку: урок узагальнення.

ХІД УРОКУ

9. Організаційний момент.

- Вхід у клас під звучання пісні Дж. П'єрпонта «Дзвоники дзвенять».
- Музичне привітання.

10. Повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів.

- Протягом I семестру ми з вами розглядали тему «Пори року в мистецтві». На наших уроках ми познайомилися з шедеврами світової музики і творчістю видатних композиторів. Тож, сьогодні наші друзі Лясолька та Барвик хочуть перевірити чому ми навчилися за цей період.

11. Запитання від Лясольки.

- Послухайте уважно фрагменти різних музичних творів та визначте які з них можна включити до концерту пасторальної музики. Чому?

(Слухання: В.Косенко. «Дощик»;

М.Чембержі. «Хмаринка»;

М.Мусоргський. «Гопак»;

Й.С.Бах. «Жарт»)

(Пастораль – твори мистецтва, які передають картини природи. Мелодія твору зазвичай нагадує награвання пастушка на сопілці)

- Назвіть інструменти, які «озвучували» персонажів симфонічної казки С.Прокоф'єва «Петрик і Вовк». До якої групи інструментів вони належать?

(Флейта; кларнет, фагот, валторна)

(Духові інструменти)

- Доберіть до пасторальної музики відповідні за настроями картини з ілюстрацій, розміщених в підручнику. П.Чайковський. «Осінь пісня», А.Вівальді. «Зима».

(Робота з підручником)

- Пригадайте пісні, що вивчалися на уроках та заспівайте їх.

(Українські народні пісні «Ходить гарбуз по городу», «Пішли діти в поле», «Ой хто Миколая любить», А.Філіпено. «Ой заграйте, дударики»)

- Як ви розумієте слово «штрих» у мистецтві?

(Штрих – це знак, що вказує як виконувати музику)

- Пригадайте і назвіть календарно-обрядові пісні.

(Українські народні пісні «Ходить гарбуз по городу», «Ой хто Миколая любить»)

- Розділіть слова на дві мистецькі скрині. Яке слово «зайве»?

(Композиція, темп, силует, оркестр, ансамбль, мультфільм, пейзаж, ноти, тембр, натюрморт, колорит, колядка, стека, диригент)

12. Підведення підсумків.

Дорогі діти, Лясолька і Барвик впевнені, що завдяки знайомству з музикою ви стали краще розуміти музичне мистецтво, навчилися правильно слухати музичні твори та емоційно співати пісні.

13. Вихід з класу під звучання пісні Дж. П'єрпонта «Дзвоники дзвенять».

14. Резервний урок

РОЗДІЛ II. ПРИРОДИ МОВА КОЛЬОРОВА

Урок 17

А. О. Зайчук,
учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво».
заступник директора з навчально-виховної роботи
Черкаської спеціалізованої школи
I-III ступенів № 20 Черкаської міської ради

Тема уроку: Зимові етюди.

Мета уроку: формування ключових компетентностей:

Компетентності спілкування державною мовою: аналіз та виконання пісень рідною мовою; усне висловлювання своїх вражень від творів мистецтва;

Компетентності у галузі природничих наук: спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва;

Інформаційно-цифрова компетентність: за допомогою дорослого використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації;

Компетентність уміння вчитися впродовж життя: формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби, прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва;

Компетентності ініціативності і підприємливості: проявів творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній), презентації результатів власних мистецьких досягнень;

Соціальна та громадянська компетентності: ефективна співпраця у команді;

Компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури: виховання естетичного смаку через творчу діяльність, укріплення поваги до культурного розмаїття світу;

Компетентність екологічної грамотності і здорового життя: використання мистецтва для розуміння емоцій, почуттів та переживань.

Тип уроку: комбінований

Оснащення уроку: комп'ютер, телевізор, дидактичний матеріал (папір А3 для карт пам'яті за кількістю груп, фломастери), фортепіано, шумові інструменти.

Методи і прийоми: коментар вчителя, бесіда, інтерактивні вправи, робота в групах, демонстрація відеоматеріалів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: урок з використанням ігрових та інтерактивних методів навчання.

Терміни і поняття: етюд, пауза.

Музичний ряд: Ф.Ліст Юнацький етюд №12 «Заметіль», поспівка «Летять сніжинки», музика для хореографічного етюду.

Відеоряд: театральний етюд, хореографічний етюд, Юнацький етюд Ф.Ліста, презентація.

Міжпредметні зв'язки: хореографія, театральне мистецтво, література.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. (слайд 02)

Музичне вітання.

Я привітаю щиро вас, діти!

Вам заспівають: «Добрий день», - діти.

Мистецтво то є для душі квіти,
З піснями краще на землі жити!

II. Мотивація навчальної діяльності.

Створення емоційно-сприятливого середовища.

Я вітаю вас, діти, на першому уроці після казкових зимових канікул. А тепер я прошу у грі згадати свої враження про канікули. Послухайте умови: виражати враження потрібно тільки одним словом, і, бажано, не повторюючи слова однокласників. Коли ви говорите про свої канікули, то одночасно торкаєтесь рукою свого сусіда праворуч. (слайд 03).

Гра «Ланцюжок вражень».

Я починаю

- Мої канікули були...

Діти ланцюжком промовляють по одному слову, характеризуючи свої канікули.

III. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Що ж, канікули позаду, а попереду в нас багато цікавого. Бо навчатись, та пізнавати щось новеньке – це завжди цікаво!

Давайте для початку згадаємо з вами тривалості нот. (слайд 04).

Ритмічна гра на тривалості нот.

Які ви молодці, я була впевнена, що ви все чудово пам'ятаєте!

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку.

Тема сьогоднішнього уроку ЗИМОВІ ЕТЮДИ. (слайд 05).

V. Основна частина.

На дощці починаю будувати карту знань, записуючи посередині слово «Етюд». Діти в групах будують свої карти.

Робота в групах з коментарем учителя.

Казковість та дивовижну красу зими ми можемо не тільки побачити але і почути і відчути в музиці. Пропоную вам послухати «музичний пейзаж», який створив угорський композитор Ференц Ліст. Заплющуйте оченята та уявляйте свої пейзажі під чарівну музику.

Слухання аудіо треку Ф.Ліст Юнацький етюд №12 «Заметіль». (слайд 06).

Обговорення музики за питаннями підручника стор.60(№1,2,3).

Отже, ми слухали Етюд. В кого є які припущення щодо цього поняття?

Відповіді дітей.

Поняття етюд існує в різних видах мистецтва. Наприклад, в театрі. Актори, щоб навчитись грати в різних обставинах, передавати глядачам різні характери їх героїв, виконують вправи, в яких показують різні емоційні стани, поведінку людини в запропонованих обставинах та, навіть, звичайні...предмети. І такі вправи називають етюдами.

Перегляд відео театрального етюду «Повітряна кулька». (слайд 07).

Діти, ви здогадалися який предмет нам зображала актриса?

На Карті пам'яті позначаємо «Театральний етюд»

Крім того, етюдами, як навчальними вправами користуються в хореографії. Щоб відпрацювати певні рухи, зв'язку рухів, танцювальні малюнки-перешикуння або передачу характеру танцю, танцюристи створюють та виконують етюди.

Перегляд відео танцювального етюду «Чайний пакетик». (слайд 08).

На Карті пам'яті позначаємо «Танцювальний етюд»

В музиці етюд виконує подібну навчальну роль. Отже, **етюд – це п'єса навчального характеру для вдосконалення техніки виконання.** (слайд 09). Тобто музиканти для того, щоб грати на інструменті все краще і краще повинні постійно вдосконалюватись, виконуючи вправи та різноманітні етюди. *На Карті пам'яті позначаємо «Музичний етюд».*

Давайте ще раз послухаємо Етюд «Заметіль» Ференца Ліста у виконанні десятирічного музиканта. Пропоную допомогти йому та прикрасити виконання етюду грою

на дзвіночках.

Перегляд відео, повторне прослуховування Ф.Ліст Юнацький етюд №12 з ритмічним супроводом на дзвіночках. (слайд 10).

А тепер пропоную нам самим створити хореографічний етюд «Заметіль».

Руханка етюд «Заметіль». (слайд 11)

VI. Вокально-хорова робота.

Вправа для дихання. Поспівки.

Вивчення поспівки «Летять сніжинки» стор.61. Пластична імпровізація.

Ми з вами добре попрацювали, а тепер пропоную пограти у гру «Тиша!». Ми будемо співати пісеньку, яку ви добре знаєте, без музичного супроводу. Коли я промовляю вигук «Тссс» всі замовкають, а за моїм сигналом на барабані – продовжують співати з того місця, на якому зупинились.

Гра «Тиша!»

Діти, під час гри ми робили тимчасові перерви у звучанні пісеньки. Це були штучні зупинки. Але в музиці є зупинки, які передбачають композитори і навмисно роблять такі перерви. Називаються вони **паузи**.

Отже, **пауза – це тимчасова перерва у звучанні музичного твору.** (слайд 12) Паузи, як і ноти бувають різної тривалості. Четвертна, восьма тощо. (слайди 13,14)

Давайте спробуємо їх намалювати на Карті пам'яті. На стор. 61 ви можете роздивитись краще.

І на стор.61 на нас чекає ще один різновид етюдів. Ритмічний етюд. (слайд 15) Запишіть на Карті пам'яті.

Робота над ритмічними етюдами.

VII. Підсумок уроку, рефлексія.

Карту пам'яті на нашому уроці ми не закінчили. На уроці образотворчого мистецтва ви ще до неї повернетесь. А зараз пропоную згадати нові поняття, про які ви дізнались протягом уроку.

Відповіді дітей.

VIII. Домашнє завдання.

У вільний час можете доповнити Карту знань малюнками, в ранок свій тепер починати з хореографічних та ритмічних етюдів! Бажаю вам успіху!

Урок закінчено.(слайд16).

18. Зимові захоплення і спорт

В.Косенко. Скакалка

В.Сорока, Р.Обшарська Спортивна зима. Виконати Танці-зігріванці, рухаючись під музику

Урок 18

А. О. Зайчук,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво».
заступник директора з навчально-виховної роботи
Черкаської спеціалізованої школи
I-III ступенів № 20 Черкаської міської ради

Тема уроку. Зимові захоплення і спорт.

Мета уроку: формування ключових компетентностей:

Компетентності спілкування державною мовою: аналіз та виконання пісень рідною мовою; усне висловлювання своїх вражень від творів мистецтва;

Компетентності у галузі природничих наук: спостереження, дослідження і

відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва;

Інформаційно-цифрова компетентність: за допомогою дорослого використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації;

Компетентність уміння вчитися впродовж життя: формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби, прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва;

Компетентності ініціативності і підприємливості: проявів творчої ініціативи та намагання її реалізовувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній), презентації результатів власних мистецьких досягнень;

Соціальна та громадянська компетентності: ефективна співпраця у команді;

Компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури: виховання естетичного смаку через творчу діяльність, укріплення поваги до культурного розмаїття світу;

Компетентність екологічної грамотності і здорового життя: використання мистецтва для розуміння емоцій, почуттів та переживань.

Тип уроку: комбінований

Оснащення уроку: комп'ютер, телевізор, дидактичний матеріал (роздруківки для дудлінга по кількості учнів в класі А5), фортепіано, шумові інструменти.

Методи і прийоми: коментар вчителя, бесіда, інтерактивні вправи, робота в групах, демонстрація відеоматеріалів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: урок з використанням ігрових та інтерактивних методів навчання.

Терміни і поняття: фігурне катання, лижний балет.

Музичний ряд: В. Косенко «Скакалка», пісні Н. Май «Зайчики сіренькі», муз. В. Сороки, сл. Р. Обшарської «Спортивна зима».

Відеоряд: відеоролики фігурне катання, лижний балет, В. Косенко «Скакалка», «Танці-зігріванці» із серії «З любов'ю до дітей».

Міжпредметні зв'язки: хореографія, спорт.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. (слайд 02)

Музичне вітання.

Я привітаю щиро вас, діти!

Вам заспівають: «Добрий день», - діти.

Мистецтво то є для душі квіти,

З піснями краще на землі жити!

II. Мотивація навчальної діяльності.

Створення емоційно-сприятливого середовища.

Зима – чудова пора року, пора веселих зимових розваг та ігор. Пропоную трохи пограти. Об'єднуємось в пари, становимось навпроти свого напарника, а між вами я кладу сніжку. Ви співаєте вже відому нам пісеньку, повторюєте за мною рухи. Але коли ви чуєте команду ХАПАЙ, то відразу намагаєтесь першим схопити сніжку. (слайд 03).

Гра «Хапай сніжку» під пісню «Зайчики сіренькі».

III. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Добре розім'ялись та потренували увагу. А тепер потренуємо фантазію. У вас на є партах картки. (Картки з паузами). Хто скаже як називаються ці знаки? Для чого вони необхідні музикантові? Тепер за певний час вам необхідно домалювати їх та перетворити на щось інше. Тобто, ми будемо дудлити. (слайд 04).

Дудлінг.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку.

Тема сьогоднішнього уроку ЗИМОВІ ЗАХОПЛЕННЯ І СПОРТ. (слайд 05).

V. Основна частина.

Розкажіть, будь ласка, які зимові ігри ви знаєте і в які граєте з батьками та друзями? А ось наші спільні друзі Лясолька та Барвик також дуже люблять зимові розваги та спорт.

Робота з підручником стор.64 за картинками та питаннями.

1. Визнач на ілюстраціях зимові захоплення Лясольки та Барвика. (слайд 06).
2. Який з них можна назвати «танцями на льоду»?
3. Які види спорту поєднують спорт і мистецтво? (слайд 07).

Перегляд відео фігурного катання та лижного балету. (слайди 08, 09, 10).

Ми з вами побачили уривки танців в різному темпі. Скажіть, а може темп музики впливати на настрій музики. *Відповіді дітей.* Так звичайно. Наведіть приклади творів, які ми розглядали раніше.

Сьогодні ми познайомимось з іще одним твором Віктора Косенка «Скакалка». Подумайте, як впливає ритм та темп цього твору на настрій музики?

Слухання В.Косенка «Скакалка».(слайд 11).

Обговорення музики.

Що ж, пропоную підняти наш і так добрий настрій «Танцями-зігріванцями».

Руханка «Танці-зігріванці».(слайд 12)

VI. Вокально-хорова робота.

Вправа для дихання. Поспівки.

Слухання пісні муз. В.Сороки, сл. Р.Обшарської «Спортивна зима» стор.65.(слайд 13).

Пластичний етюд під пісню. Повторити поняття «ЕТЮД», переглянувши Карту пам'яті. (слайд 14).

Вивчення слів та мелодії пісні «Спортивна зима».

Діти, знайдіть у нотному записі пісні тривалості нот і пауз, які ви знаєте.

Музикування на дитячих шумових інструментах під пісню.

VII. Підсумок уроку, рефлексія. (слайд 15).

Гра «Зимові розваги та ігри». Я буду називати різні зимові ігри, а ви будете під музику їх показувати пантомімою!

VIII. Домашнє завдання.

Діти, щоб бути активними та здоровими треба постійно займатися фізкультурою, а під музику це робити набагато цікавіше! Тому у вільний час пропоную вам підібрати в інтернеті музику для ранкової зарядки. Бажаю вам успіху!

Урок закінчено.(слайд16).

Урок 19

О. Ю.Смейко,
учитель початкових класів
Шельпахівської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів
Христинівського району
Черкаської області

Тема. Карнавал тварин.

К.Сен-Санс. Цикл «Карнавал тварин». Слон. Королівський марш Лева

В.Гребенюк,Н.Іванюк Леვენя

М-ф «Сімба», «Мадагаскар», «Король Лев» та ін.

Тема уроку. Світ тварин в музичному мистецтві

Мета: формування ключових компетентностей: загальнокультурної, інформаційної; міжпредметної естетичної компетентності: формувати в учнів уявлення про анімалістичний жанр;

предметних мистецьких компетентностей:

вчити слухати і аналізувати музичні твори; збагачувати словниковий запас учнів шляхом введення поняття «Анімалізм»;

вчити учнів аналізувати особливості музичних творів;

розвивати допитливість, вокально – хорові навички, естетичні уявлення і художній смак, сприяти розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

виховувати емоційно – ціннісне ставлення до мистецтва, любов до тварин, гуманне ставлення до всього живого.

Завдання уроку:

познайомити учнів з дитячими музичними п'єсами;

учити аналізувати та інтерпретувати мистецькі твори.

Тип уроку: урок засвоєння нового матеріалу

Вид уроку: урок - діалог

Обладнання: підручник, сюжетні ілюстрації, маски, презентація, аудіо записи К. Сен – Санс Цикл «Карнавал тварин». Слон, Королівський марш Лева; фрагменти мультфільмів «Лис Микита», «Король лев»

ХІД УРОКУ

Організаційний момент

1. Створення емоційної атмосфери (в колі)

Звучить музика «В світі тварин» (слайд №3)

Чи знайома вам ця музика?

Що ви уявили, слухаючи її?

А чи хочеться вам співати під цю музику, чи може танцювати, чи малювати?

А якби на вашому місці були тварини, щоб вони робили?

Щойно ви прослухали заставку до телевізійної програми, яка була дуже популярна до 2005 року на наших телеекранах і мала назву «В мире животных»

(Перегляд заставки) (слайд №4)

Як ви гадаєте чому ця програма існувала?

Повідомлення теми, мети уроку

Ми з вами відправляємось на чарівний бал, де все як в казці, багато сміху, багато масок. *(діти обирають маски тварин) (додаток)*

І це наш анімалістичний карнавал.

А чи знаєте ви, що означає слово анімалістичний?

Художників, які зображують тварин, називають анімалістами, від слова анімал – тварина. Тож ми з вами прямуємо на наш карнавал тварин. Тут тварини хизуються своєю силою, спритністю, красою, своєю мовою, пустощами.

Вивчення нового матеріалу

1. Знайомство з творчістю К. Сен-Санса (слайд №4)

Каміль Сен – Санс - французький композитор, органіст, піаніст, музичний критик, автор творів різних музичних жанрів залишив нам багату творчу спадщину. Серед них і цикл «Карнавал тварин», який написаний Камілем Сен-Сансом під час відпочинку в Австрії. Вважаючи цей твір лише музичним жартом, Сен-Санс заборонив видавати його за свого життя, не бажаючи уславитися автором «несерйозної» музики. І лише після смерті Сен-Санса музика отримала велику популярність. Часто вона використовується в кіно – і мультфільмах, тетральних постановках. Складається із 14 частин. Ми познайомимось із двома.

(Слухання К. Сен – Санс «Слон») (слайд №5)

2. Аналіз прослуханого

Тембри яких музичних інструментів ви впізнали?

Який характер музики? (Бадьорий, спокійний, жартівливий, енергійний)

- Який темп? (Спочатку швидкий потім повільний)

З якою твариною асоціюється ця музика?

Ця композиція називається «Слон» . В ній звучить контрабас і два фортепіано. Це вальсоподібна мелодія, яка повинна бути легкою, повітряною, але в оригіналі виконується інструментами високого регістру, передана нерухливому інструменту, зображуючи танцюючого слона.

(*слайд №6*) Слон – найбільша тварина на суходолі. Віддавна вони брали участь у військових виправах. Слони незамінні у джунглях. Вони проходять там, де застрягають коні. Ці тварини запам'ятовують близько тридцяти наказів.

3. *Слухання композиції №2 Королівський марш Лева (слайд №7)*

4. *Аналіз прослуханого*

У якому регістрі звучала ця музика?

Кого з тварин ви уявили?

Який характер у цього звіра?

Це - «Королівський марш Лева».

Чому цей твір має таку назву?

Так, фанфари, виконані на фортепіано, грубі хроматичні ходи зображують гарчання величного царя звірів - лева.

(*слайд №8*) Лева завжди шанували і наділяли найкращими людськими властивостями – шляхетністю, хоробрістю, вірністю й нездоланною могутністю. Ці тварини прикрашали герби багатьох монархів, можновладців, а також міст, скажімо, українського Львова.

Його незрівнянна темно-золотава або чорно – брунатна грива надає йому величчя. Левірик не менш промовистий і змушує тремтіти всіх, хто його чує на відстані восьми кілометрів.

Фізкультхвилинка (*діти в масках тварин виконують рухи, притаманні даній тварині, під музику «У світі тварин»*)

Робота над вокально –хоровими навиками

1. *Повторення правил співу (співацька постава, дихання, інтонація, дикція).* (*слайд №9*)

Співати можна стоячи або сидячи.

Стояти прямо, руки вільно опущені.

Сидіти треба рівно, не згинаючись.

Співаючи, треба прислухатись до звучання власного голосу і до співу своїх товаришів.

Співаючи, потрібно чітко вимовляти слова.

2. *Розпівка (с.59 з підручника)*

Послухайте музику до пісні « Левеня» . Поміркуйте, як потрібно виконувати цю пісню?

3. *Розучування пісні « Левеня» муз. В .Гребенюка слова Н. Іванюка*

Створення оплесками ритмічного супроводу до приспіву

Закріплення нового матеріалу(*слайд №10,11*)

Перегляд фрагментів мультфільмів «Лис Микита», «Король лев» (на вибір)

Лис Микита (Муkyта the Fox) — перший український багатосерійний анімаційний серіал знятий після здобуття Україною незалежності. Серіал знято за мотивами сатиричної поеми-казки Івана Франка «Лис Микита».

Аналіз переглянутого

Підсумок уроку

1. *Інтерактивна вправа «Мікрофон»*

Сьогодні ми відвідали карнавал тварин. Познайомились з цікавими музичними творами.

Що найбільше вам запам'яталось?

Про яких тварин ви б ще хотіли дізнатись?

Чим тварини цінні для нас, людей?

Як ми повинні до них ставитись?

Що робить держава для збереження деяких видів тварин?

2. «Цікаво знати»(слайд №12)

До циклу К. Сен-Сансе «Карнавал тварин» увійшли ще музичні твори: «Кури та півні», «Антилопи», «Черепahi», «Кенгуру», «Акваріум», «Персонажі з довгими вухами», «Зозуля в глибині лісу», «Пташки», «Піаністи», «Викопні», «Лебідь»

3. Завдання на випередження(слайд №13)

«Дослідіть» свою домашню тваринку: особливості будови тіла, визначте її характер, звички для наступного уроку

(слайд №14)Джеральд Дарелл сказав: «... Доки ми не зрозуміємо, що живі істоти гідні не меншої уваги й пошанування, аніж старовинні книги, картини, пам'ятки історії, поряд з нами завжди житимуть тварини – біженці, яким допомагають утримуватися на грані життя і смерті лише зусилля й милосердя жменьки людей ».

Тож, будьмо милосердними до всього живого

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мистецтво: підруч. для 2 – го кл. закл. заг. серед. освіти/Л.М.Масол,О.В.Гайдамака, О.М.Колотило.- Київ: Генеза,2019. -112с.:іл.
2. Типова освітня програма Р.Б. Шияна, затверджена наказом МОН України від 21.03.2018 № 268.
3. Я пізнаю світ. Тварини. Дитяча енциклопедія. Автор –упорядник П.Р.Ляхов. Видавництво ТОВ «Школа»

Інтернет джерела:

<https://uk.wikipedia>. <https://www.youtube.com>

Урок 20

С. А. Войцях,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
гімназії Чорнобаївської районної ради

Тема. Природи мова кольорова. Карнавал птахів

Мета: Знайомити дітей із творчістю К.Сен-Санса, його образного бачення різних птахів.

продовжити ознайомлювати учнів із поняттям «тембр», дати визначення понять «смичкові інструменти», «віолончель»; навчати учнів відчувати зміну тембрів; пояснити залежність характеру музичних образів від тембру інструмента;

Розвивальна: розвивати уявлення учнів про широкий світ музичних інструментів та їх можливості;

• виховна: виховувати культуру слухання та обговорення музики.

Програмний зміст: К.Сен-Санс. Цикл «Карнавал тварин. Півень і кури. Зозуля в хащі лісу. Лебідь. Перегляд відео, балету

Використані джерела; Підручник «Музичне мистецтво», матеріали сайту Youtube

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

Вхід учнів у клас під музику

Слайд 1

Організаційна частина.

Музичне вітання.

Слайд 2

Розспівування, ритмічна гра.

Учитель: Пригадайте, про кого ми слухали музику на попередньому уроці?

Підніміть руку, хто переглянув мультики про звірів?

А хто пам'ятає прізвище автора «Карнавалу тварин»?

Сьогодні у нас карнавал птахів. Як було сказано на попередньому уроці, автор у жартівливій формі зображав тварин, птахів у своїх п'єсах, де солірують різні музичні інструменти змальовуючи того чи іншого птаха чи звіра. Кожен інструмент має свій «тембр» звучання, забарвлення звуку, відмінне від інших, свій неповторний голос.

Перший птах, про якого звучатиме музика, нам усім добре відомий. Відгадайте, хто це?

Слайд 3

Ходить птаха по подвір'ю:

Гребінець, борода, пір'я.

А якщо сіда в гніздечко –

Нам несе вона яєчко.

Слайд 4 *Слухання «Півень і кури»*

- Які музичні інструменти зобразили курячу сімейку?

Їх називають смичковими, а чи чули ми голос контрабаса? Ні, звучали лише скрипки, саме їхнє звучання яскраво «змальовує» гомінких курей.

А що це за птах?

Слайд 5

Сіла пташка на дубку,

Завела своє: ку-ку!

Стрепенувся їжачок,

І зайці, й козулі:

Всіх збудив той голосок –

Пісенька... (Зозулі)

Слайд 6 *Слухання «Зозуля в хащі лісу»*

Запам'ятали пісеньку зозулі? Це дуже легко.

Слайд 7 *Гра «Повтори мій голосок»* Вчитель співає коротку мелодію, учень повторює у відповідь.

Слайд 8

Третій наш гість – птах.

Тендітна шия, ніжний стан,

Ця птаха білокрила,

Нехай шипить, а не співа,

Все ж людство полонила.

Прикраса паркових озер,

Яку зустрінеш зрідка –

Красуня дивна на воді,

Білесенька... (Лебідка)

Єдиний лебідь в «Карнавалі тварин» постає задумливим, мрійливим і глибоким звучанням віолончелі. Пропоную подивитись балетну версію «Лебедя»

Слайд 9 *Відео «Лебідь»*

- Що вас вразило у цьому танці?

- Чи схожі, на вашу думку, рухи балерини на рухи лебедя?

- Спробуйте порухати рукою так, як рухала балерина.

Балет – наймайстерніша форма танцю, яким займаються найталановитіші.

А для вас у мене є руханка

Слайд 10 *Фізкультпауза*

Подивіться на екран, Що це за тварина? Яка її особливість? У мене для вас є про неї пісенька.

Слайд 11 *Розучування пісні «Кенгуру»*

Слайд 12

Підведемо підсумок і заповнимо скриньку ідей:

Про що ми дізнались на уроці? Хто покладе до скриньки свою ідею першим?

- розучили пісню;
- послушали музику про птахів;
- познайомились із поняттям «Тембр»;
- подивились балет;
- пограли в гру.

Слайд 13

Вдома перегляньте мультфільми про птахів, співайте розучену пісеньку.

Урок 21

Л. В. Мозгова,

учитель предметів освітньої
галузі «Мистецтво» комунального закладу
«Кам'янський ліцей №1 Кам'янської
міської ради Черкаської області»

Тема уроку. Подорож до далеких країн

К.Сен-Сан «Карнавал тварин». Кенгуру. Акваріум. В.Гребенюк, Е.Саталкіна Кенгуру

Мета уроку: формування ключових компетентностей:

Компетентності спілкування державною мовою: виконання вокально-хорових творів рідною мовою; аналіз творів мистецтва, висловлювання власних думок та вражень державною мовою.

Інформаційно-цифрова компетентність: використання інтерактивних методів, мультимедійних засобів та мережі інтернет.

Компетентність уміння вчитися впродовж життя: заохочення до самоосвіти, формування уміння визначати власні художні інтереси, вміння, доцільно розподіляти свій час для пізнання, сприймання, творів мистецтва.

Компетентності ініціативності і підприємливості: заохочувати прояви творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній), презентації результатів власних мистецьких досягнень.

Компетентності у галузі природничих наук: аналіз, спостереження, дослідження і відтворення природних явищ засобами мистецтва.

Соціальна та громадянська компетентності: виховання усвідомленого відчуття себе частиною команди, розуміти та поважати думку та інтереси інших учасників освітнього процесу.

Компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури виховання естетичного смаку: вміння виражати власні емоції, ідеї та почуття, виховання шанобливого ставлення до витворів мистецтва.

Компетентність екологічної грамотності і здорового життя: вчити цінувати природу, любити тварин, через творчу діяльність, пропагувати здоровий спосіб життя.

Тип уроку: урок-подорож.

Оснащення уроку: комп'ютер, телевізор, дидактичний матеріал, малюнки тварин, фортепіано, підручник Л.В. Масол «Мистецтво 2 клас».

Методи і прийоми: коментар вчителя, бесіда, демонстрація відеоматеріалів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування,

порівняльний аналіз.

Форма організації: урок з використанням інтерактивних методів навчання.

Терміни і поняття: клавішні інструменти, фісгармонія, челеста, тембр.

Музичний ряд: К. Сен-Санс. Цикл «Карнавал тварин» - «Кенгуру», «Акваріум», пісня «Кенгуру» музика В.Гребенюка, слова Е.Саталкіної.

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво, природознавство.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Музичне вітання. (На мелодію пісні «Я на сонечку»)

Урок музики у нас

Запросили всіх у клас.

Привітаймось дружно всі:

До, ре, мі, фа, соль, ля, сі.

Вчитель:

Плесніть діти кілька раз

До уроку все гаразд.

Разом:

Привітаймось дружно всі:

До, ре, мі, фа, соль, ля, сі.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Діти, я знаю, що всі ви любите музику, а ще я впевнена що ви дуже любите подорожувати. Під час подорожей люди дізнаються багато нового та цікавого: про нові країни, природу та тварин, які проживають на тому чи іншому континенті. А чи хочете ви отримати нові враження, знання, почути захоплюючі історії, дізнатися про дивовижних тварин? Вирушаймо в фантастичну подорож!

III. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Скажіть будь ласка, чи може музика зображувати картини природи? Передавати настрої, почуття? (Тема «Зимові свята») Музика може навіть передавати голоси різних тварин (Тема «Для кожного звіра і птаха у казки свої голоси») Видатний французький композитор Каміль Сен-Санс створив цикл музичних п'єс, які відображають характер та звички різних тварин, яку він має назву? Так, це сюїта «Карнавал тварин» Прослухайте уривок музичного твору і назвіть його. (Звучить п'єса «Зозуля в хащі лісу») Як за допомогою музики композитор передав голос зозулі ?

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку.

Сьогодні ми відправимось в невелику подорож до південної країни і познайомимось з дивовижними тваринами. Продовжимо знайомство з творчістю французького композитора Каміля Сен-Санса. Будемо уважно слухати музичні твори та вчитися їх аналізувати. Розучимо нову пісню та повторимо пісню, яку вивчили минулого уроку. То ж вирушаймо в чарівний світ живої природи та мистецтва!

V. Основна частина.

Пропоную вам відгадати загадки.

В неї є кишеня-дім,

Там маля живе у нім.

Грається, відпочиває,

Помаленьку підростає....

Так, це кенгуру. А в якій країні живе ця тварина?

У Австралії - країні

Проживає ця тварина.

Вона скаче чи гуля –

В неї в сумочці маля!

Австралія – дивовижна та цікава країна. Вона знаходиться в південній півкулі, тому

коли в нас зима – в Австралії літо. Її назва перекладається як «невідома південна земля». В Австралії є озеро, відоме на весь світ, тому що вода в ньому – яскраво рожевого кольору! (Озеро Хілер) В цій країні кількість кенгуру більша ніж людей. Можливо тому ця тварина зображена на австралійському гербі.

Діти, розгляньте будь ласка зображення кенгуру, що ви можете розказати про цю тварину? Вона повільна чи швидка, велика чи маленька?

Французький композитор Каміль Сен-Санс в своєму фантастичному «Карнавалі тварин» засобами музичного мистецтва зобразив і цю дивовижну тварину. Слухаючи музику спробуйте уявити кенгуру, та охарактеризувати музичний твір.

Слухання музики.

1. К.Сен-Санс «Кенгуру»

Який характер музики, її темп, та динаміка? Які звуки за висотою використовує композитор? Які ви чуєте музичні інструменти?

Австралія – це найбільший острів у світі, тому вона з усіх боків омивається морями. В цих водах живуть найкрасивіші риби. Вони мають дуже красиві назви: риба-лицар, сонячна риба, риба-лев. Послухайте твір Каміля Сен-Санса «Акваріум», намагайтеся уявити чисту прозору воду в якій плавають рибки дивовижної краси.

2. К. Сен-Санс «Акваріум»

У п'єсі «Акваріум» композитор зображує рух води за допомогою флейти. Фортепіано, ксилофона та рідкісних клавішних інструментів **челести** та **фісгармонії**.

Клавішні музичні інструменти — інструменти, звук у яких видобувається за допомогою важелів — клавіш, розташованих у певному порядку, що складають клавіатуру.

Челеста (італ. celesta, від celeste — небесний) — ударно-клавішний музичний інструмент, за формою схожий на піаніно. Використовується у симфонічному оркестрі. Відрізняється ніжним звучанням, яке нагадує звук дзвіночків.

Фісгармонія — язичковий пневматичний клавішний музичний інструмент, звуки видобуваються коливаннями металевих язичків під дією струменя повітря, яке накачується двома ножними педалями. Звучання фісгармонії нагадує орган.

Порівняйте два музичних твори, які ми прослухали на уроці. Що в них спільного і чим вони відрізняються?

VI. Вокально-хорова робота.

Діти, сьогодні на уроці ми вивчимо нову пісню, згадаємо пісню, яку вчили на попередньому уроці. Та перед співом пропонуємо вам зробити невеличку розминку.

Щоби правильно співати

Треба нам рівненько стати!

Ручки вгору ми підняли

І до сонечка дістали.

На носочках пострибали

Знов на стільчики сідали.

Молодці! Згадаємо нашу веселу поспівку.

1. Поспівка «Про звірят» (підручник ст.59) - працюємо над інтонацією та дикцією. Звуки вимовляємо чітко, ручками показуємо високі та низькі звуки.

2. Розучування пісні В. Гребенюка «Кенгуру»

2.1. Слухання пісні, аналіз.

2.2. Розучування фразами, підспівування за вчителем.

2.3. Виконання 1 куплету та приспіву під акомпанімент.

3. Виконання пісні В. Гребенюка «Левеня».

VII. Музично-ритмічні вправи

1. Виконання музично-ритмічної гри «Ритмічна полька» (використовуючи шумові інструменти)

2. Фізкультхвилинка за вибором вчителя.

VIII. Підсумок уроку, рефлексія.

Щиро вдячна за гарний настрій, який ви подарували мені. Давайте згадаємо що нового ми дізнались на уроці:

1. В якій країні ми сьогодні побували?
2. Назвіть композитора, який написав «Карнавал тварин»
3. З якими творами композитора познайомились?
4. Що ви дізналися про кенгуру, яка ця тварина? Чи правильно композитор за допомогою музики передав її характер?
5. Чим вам запам'яталась музична п'єса «Акваріум»?

Ми гарно попрацювали, трішки втомились. Щоб перепочити переглянемо відеоролик та згадаємо музичні твори французького композитора Каміля Сен-Санса. (на вибір вчителя).

VIII. Домашнє завдання.

Розгляньте малюнки в підручнику, відгадайте загадки. Спробуйте створити власну мелодію яка б характеризувала ту чи іншу тварину. Розкажіть своїм друзям та рідним про дивовижну країну Австралію, про чарівну музику, яка знайомить нас з мешканцями цього континенту.

Джерела

1. К.Сен-Санс«Лебідь» <https://www.youtube.com/watch?>
2. Мультфільм «Тварини Австралії» <https://www.youtube.com/watch?v=bfDT0zQESnw>
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Клавішні_музичні_інструменти
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фісгармонія>
5. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Челеста>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=CAQrtE3dA-M>
7. Мистецтво: підруч. Для 2-го кл. закл. загал. серед. Освіти / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, О.М.Колотило. - Київ : Генеза, 2019. – 112 ст. : іл.

Урок 22

Л. І. Потравка,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Погребської загальноосвітньої

школи І-ІІІ ступенів

Драбівської районної ради

Тема. «Космічна подорож».

Т.Ньюман Зоряний корабль «Авалон» (із фільму «Пасажери»).

Інсценізувати вірш Н. Карпенко «Парад планет».

Мета:

Дати дітям первинне уявлення про космос, розвивати пізнавальний інтерес, увагу, пам'ять, мислення, уяву.

Розвивати естетичні смаки.

Розвивати акторські здібності.

Обладнання:

Комп'ютер, відеоматеріал, поурочний план.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

вхід до класу.(мр3 31)

II. Музичне привітання.

III. Введення в тему

(перегляд фрагмент про космос із мультфільму «Маша та Ведмідь».

Людина завжди прагнула пізнати незвідане. Космос — такий близький і водночас

далекій — завжди вабив людей. Що там, на зірках? Наскільки вони далеко? Які за розміром? Як впливають на наше життя? Чи видно з зірок Землю? Яка Земля з космосу? Чи безмежний Всесвіт? І чи самотні ми у Всесвіті? А якщо ще десь є життя, то чи можемо ми спілкуватися? Які вони, жителі інших планет? Не даремно так багато науково-фантастичних творів написано про відкриття таємниць космосу і так багато вчених та інженерів присвятили своє життя пізнанню космічної далечини.

Отже, сьогодні темою нашої розмови стане космос

Розпочати подорож у незвідану далеч можна з перегляду мультфільму “Таємниця третьої планети” (“Союзмультфільм”).

Космос – це великий простір, де знаходяться домівки зірок, які називаються галактиками.

Давайте будемо подорожувати.

Уявімо себе на борту космічної ракети .В цьому нам допоможе перегляд фрагменту із фільму «Пасажири».

Далеке майбутнє. Космічний лайнер «Авалон» відправляється в подорож на 120 років, щоб продовжити життя на другій планеті.

Але не так все було легко та просто..Стався системний збій.

(Перегляд фрагменту із фільму «Пасажири» Зоряний корабель «Авалон.»)

IV. Пограємо у гру «Космонавти».

(музичний супровід мр3 52)

У класі стоять стільці— «ракети». Кожна ракета призначена для двох «космонавтів». Гравців на кілька осіб більше, ніж місць у ракетах.

Чекають нас ракети.

Чекають нас планети.

На яку захочу.

На ту й полечу!

Таємниця лиш одна:

Хтось спізвився — місць нема.

V. Інсценізація вірша Н. Карпенко «Парад планет».

ПАРАД ПЛАНЕТ

Всі планети стали в ряд,

Починається парад!

Раз – Меркурій-мандрівник,

Два – Венера, ясний лик.

Три – Земля вітає нас,

А чотири – красень Марс.

П’ять – Юпітер, шість – Сатурн,

Сім – Уран, за ним – Нептун.

Вісім сонячних планет

Поспішають на бенкет.

Був Плутон завжди дев’ятим,

Не беруть його на свято!

Він найменшим уродився

І до карликів прибився.

VI. Підсумок уроку.

Білі квіточки ввечері розцвітають, а вранці в’януть. (Зірки.)

Лежить ковдра велика-велика, а не ступиш на нього ногою.(Небо.)

По блакитному блюду золоте яблучко котиться. (Небо і Сонце.)

У безмежному океані пливе корабель між вогнями. (Місяць, зірки)

Не вогонь, а пече, не ліхтарик, а світить, не пекар, а випікає. (Сонце.)

Всю ніч за хмарами світив ліхтарик з рогами.(Місяць.)

З якого кошика не п'ють, не їдять, а тільки на нього дивляться?(Сузір'я Великої Ведмедиці.)

Скільки не їзди, не ходи, кінця тут не знайти.(Земна куля.)

Навколо рідної матері дев'ять діточок кругами ходять.(Планети Сонячної системи.)

Прикрашав нічну синь сребристий апельсин. А тільки пройшов тиждень – від нього залишилась часточка (Місяць.)

Сьогодні ми з вами здійснили подорож в космос.

Я гадаю,що подорож була для вас цікавою. Ви дізнались багато чого нового та цікавого.

*Дякую вам за щирість та роботу на уроці.
До нової зустрічі.*

Урок 23

Н. В. Позднякова,

учитель предметів освітньої галузі
«Мистецтво» комунального закладу

«Смілянська спеціалізована мистецька школа-інтернат»
Черкаської обласної ради

Завітаймо до театру

М. Лисенко. Опера-казка «Коза-Дерева» (Пісні Кози, Лисички, Рака)

Тема уроку. Завітаймо до театру.

Мета: на прикладі фрагментів з опери М.Лисенка «Коза-Дерева» навчати другокласників уважно сприймати твори музичного мистецтва, висловлювати свої враження від почутого, шукати зміст та розуміти, яким чином він розкривається; вчити визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим; активно залучати до імпрровізацій, формуючи елементарні хореографічні уміння під час завдань з рухами під музику; розвивати вокальні та хорові навички; плекати пошану до національної культурної спадщини.

Музичний матеріал: М. Лисенко. Опера-казка «Коза-Дерева» (Пісні Кози, Лисички, Рака).

Обладнання: комп'ютер, презентація, відеоматеріали, квитки (роздатковий).

Поняття: музичний театр, театральні професії, опера.

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент

Слайд 1

- *Перевірка готовності класу до уроку.*

- *Музичне вітання.*

2. Мотивація навчальної діяльності

Діти, давайте розпочнемо наш урок загадкою?! Подумайте, про що йдеться.

Слайд 2

Є там сцена і куліси,

Є актори, є антракт

Є акторки, є афіша,

Декорації, аншлаг.

Там вистави неймовірні...

Здогадались? *Це – театр!*

Чи доводилось Вам бути у театрі? (відповіді дітей) Назвіть вистави, які бачили.

(відповіді дітей)

Слайд 3

Сьогодні я запрошую вас у театр. Театр не звичайний, а оперний. Тема нашого уроку «Завітаймо до театру». Ви відгадали загадку, отже отримуйте квитки, які зберігаєте до кінця нашої екскурсії.

3. Вивчення нової теми

Слайд 4

Театр – це завжди свято. Тож з гарним настроєм відкриваємо двері будівлі і потрапляємо у фойє театру – місце, де глядачі перебувають до вистави, під час антракту - перерви у спектаклі. Саме у приміщенні фойє розташовані буфет та гардероб, де глядачі залишають верхній одяг.

Слайд 5

Парадними сходами піднімаємося до глядацької зали. У театрі завжди лунають театральні дзвінки: перший – за 15 хвилин до початку вистави, другий – за 5 хвилин, третій дзвінок – початок вистави. Знайти свої місця у залі необхідно до третього дзвоника.

Слайд 6

Зал оперного театру дуже великий і красивий. Ось так він виглядає зі сцени, так його бачать актори.

Слайд 7

А ось так сцену бачать глядачі. До початку вистави сцена закрита театральною завісою.

Після третього дзвінка світло у залі погасне, завіса відкриється і розпочнеться опера.

Давайте пригадаємо, що таке опера? (відповіді дітей)

Слайд 8

Відвідування театру – свято, яке вносить у наше життя різноманітність і красу. А щоб воно не було затьмарене, ми повинні дотримуватися правил гарного тону й говорити однією мовою – мовою вихованих людей. (перегляд відео)

Слайд 9

Виставу для відвідувачів театру готує багато людей. Успіх вистави залежить від поєднання майстерності людей різних професій.

Слайд 10

Наприклад, в оперному театрі актори повинні досконало грати свою роль і виконувати вокальну партію.

Слайд 11

Виконавці оркестру під керівництвом диригента мають бути справжніми професіоналами, щоб вистава захопила глядачів.

Слайд 12

Гра «Впізнай казку»

Композитори часто створюють музичні спектаклі для дітей на основі казок. Подивіться на екран та відгадайте, фрагменти яких спектаклів я вам покажу. («Буратіно», «Лускунчик», «Попелюшка», «Білосніжка і сім гномів»)

Слайд 13

Першу дитячу оперу створив український композитор Микола Віталійович Лисенко. Пригадайте, з якої казки рядки: «Були собі дід та баба. Поїхав дід на ярмарок та й купив собі козу. Привіз її додому, а рано на другий день посилає дід старшу доньку ту козу пасти. Пасла, пасла дівчина її аж до вечора та й стала гнати додому. Тільки до воріт стала доганяти, а дід став на воротах у червоних чоботях та й питається:

— Кізенько моя мила, кізенько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я й не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, тільки бігла через гребельку та вхопила водиці крапельку,— тільки пила, тільки й їла!»

(відповіді дітей) Так, це українська народна казка «Коза-Дереза».

Для кожного героя Микола Лисенко створив пісню-характеристику.

Слухання музики

Слайд 14

Давайте переглянемо фрагменти опери, послухаємо пісні Лисички, Кози і Рака та поміркуємо, як пісні характеризують своїх героїв. (слухання, обговорення)

Слайд 15

Уважно роздивіться малюнки та скажіть, яка з мелодій подібна до цих ліній. Чому ви так думаєте? (відповіді дітей)

Слайд 16

Творче завдання

- ❖ Передай характери героїв за допомогою жестів і танцювальних рухів.
- ❖ Чи можна танець рака виконати у дуже швидкому темпі? Чому? Поясни.

Розучування пісні Лисички Слайди 17-20

ПІСНЯ ЛИСИЧКИ

Музика М. Лисенка Вірші народні

Я Лисичка, я Сестричка, не сиджу без діла: я гусятка пасла, полювать ходила.

4. Підсумок уроку

Слайд 21

Наша екскурсія до оперного театру завершується. Прошу взяти квитки, які ви отримали на початку уроку і заповнити вільні рядочки. (кіткати учні заповнюють у ході відповідей)

- ❖ Як називається опера-казка, з якою ми познайомилися на уроці?
- ❖ Хто її автор?
- ❖ Пісні яких героїв слухали?
- ❖ Які правила поведінки у театрі запам'ятали?

5. Відеобонус:

Слайд 22

перегляд мультфільмів («Коза-Дерева» і пісня Лисички (ремікс))

Урок 24

Л. Г. Шермет,

учитель предметів художньо-естетичного циклу
Березняківської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів
Смілянської районної ради

Тема. Зима з весною зустрічається

П. Чайковський. Цикл «Пори року». Масляна (Лютий). Пісня жайворонка (Березень)
О. Янушкевич, М. Ясакова Весняні котики.

Мета уроку. Формування ключових компетентностей.

Предметна мистецька компетентність:

- формувати виконавські уміння та навички імпровізації, розвивати ритмічне чуття,

вокальні та хорові, акторські та елементарні танцювальні уміння;

- вчити уважно активно сприймати твори різних видів мистецтва, знайомити з особливостями їхньої художньо-образної мови;

- заохочувати учнів виявляти та висловлювати власні враження, формувати вміння шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається;

- пробуджувати прагнення визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим, побаченим, формувати культуру емоційного сприймання й реагування на твір мистецтва;

- розширювати можливості дітей у власному творчому вияві – художньому самовираженні, викликати у дітей бажання творити і самовиражатися, презентувати результати власної творчості, брати участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), з часом виявляти ініціативу їх створення, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Вільне володіння державною мовою:

- уміння сприймати, розуміти інформацію державною мовою;

- усно висловлювати свої враження від мистецтва;

- оцінювати власну художньо-творчу діяльність.

Уміння вчитися впродовж життя:

- формувати уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби;

- прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва.

Математична:

- навчати здійсненню елементарних розрахунків для встановлення пропорцій, запису ритму.

Інформаційно-комунікаційна компетентність:

- заохочувати до самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення.

Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність:

- опанувати навиками спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

Слухання: М. Лисенко. Опера - казка «Коза-Дерева»

(Пісні Кози, Лисички, Рака).

П. Чайковського..Цикл «Пори року». П'єса «Лютий. Масляна», «Березень. Пісня жайворонка».

Виконання: ВЕСНЯНІ КОТИКИ.

Музика О. Янушкевич, вірші М. Ясакової

Перегляд репродукцій картин. «Масляна».. Д. Нарбут.

ХІД УРОКУ

I. Учні входять до класу під музичний супровід пісні –хороводу «Кривий танець».

II. Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери.

Музичне вітання.

Помірно. Бадьоро

III. Гра.. «Відгадай мелодію»

М. Лисенко. Опера-казка «Коза-Дереза»

(Пісні Кози, Лисички, Рака)

IV. Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація знань.

Сніг на полях, лід на річках.
Метелиця гуляє. Коли це буває?
Тане сніжок, оживає лужок.
День прибуває. Коли це буває?

У цих віршах зустрілися дві пори року – зима і весна. Колись давно-давно новий рік починався не взимку, як зараз, а навесні – з пробудження природи від зимового сну.

У давніх слов'ян був звичай, зустрічаючи весну, виганяти, ховати або топити зиму. Для цього робили з соломи опудало, одягали його в людську одягу, співали над ним пісні, а потім роздягали, топили, палили або рубали. Після спалення попел кидали у воду.

А на перше весняне свято Стрітіння святять воду, яку вважають цілющою.

Перегляд та аналіз картинки «Масляна».. Д. Нарбут.

??? А хто знає, як називається це свято.....Масляна..

???Знайди на картині людей у костюмах і масках, а також трійстих музик. На яких інструментах вони грають?

У давніх слов'ян рік починався весною, березневе літочислення зберігалось до 1409 року (за цим літочисленням Нестор-літописець розпочав «Повість врем'яних літ»). Новий рік починався з відродженням навколишньої природи і з пробудженням матері-землі від зимового сну, з першою оранкою і сівбою.

V. Сприймання музики.

Пригадайте, як потрібно слухати музику?

(уважно, зацікавлено, пустотливо, вдумливо, гамірно, спокійно, творчо)

Знайомство з музикою П.Чайковського..Цикл « Пори року».

П. І. Чайковський

**Російський
композитор,
диригент і
педагог
українського
походження.**

Послухаємо, як розповів композитор про природу рідного краю, розкриємо сторінки музичного оповідання. У цьому нам допоможе поезія. Бо сам

П.Чайковський перед кожною п'єсою поставив епіграф. Цикл, який композитор потім назвав: «Пори року». Скромно, неначе непомітно народилась ця щира та прониклива поема про чаруючу красу природи. П.Чайковський по-новому розкрив пейзаж у музиці, зробив його частиною духовного світу людини.

1 Лютий... . Неначе вийшли ми на широку засніжену вулицю, гамір, веселий гомін хлопців та дівчат, які несуться із снігових гір. Цю п'єсу композитор назвав «Масляна».

Снігу, ой снігу якого!

В білих снігах потонули гори,

Степи і долини...

Радий господар свитку свою розіслав по дорозі,

Свитку свою з найбільшої вовни,

Свитку свою не надівану й разу.

Наче чекають любого гостя якогось,

(О.Олесь)

Слухання .П'єса «Лютий. Масляна»

Березень веде нас на залитий сонцем степовий простір, співає жайворонок, вже близько весна. Не будемо шукати в цій музиці простого наслідування пташиного співу. Тут перш за все живе глибоке почуття людини, охопленої думками про світло та тепло, охопленої весняним повітрям та новими надіями.

Слухаючи п'єсу «Березень. Пісня жайворонка».

П.Чайковського, ми бачимо таку картину:
В небі жайворонки в'ються,
Заливаються, сміються,
Грають , дзвонять, цілий день
І щебечуть, і співають,
Із весною світ вітають
Дзвоном радісних пісень.
Ось вони на землю впали,
Щось шепнули їй, сказали
І розтали, мов у млі...
І щоб глянути на диво.
Виглядають полохливо
Перші проліски землі.
(О.Олесь)

Слухання. П'єса «Березень. Пісня жайворонка»

??? Порівняй ці п'єси. Добери кольори, які відповідають настроям музики.

Учні беруть кольорові смайлики, чи кульки, тим самим показують, як вони бачать ці п'єси в кольорах.

VI. Художньо-творча діяльність. Ознайомлення з новою піснею «Весняні котики».

Пригадайте правила співу.

1. Під час співу потрібно стежити за співацькою поставою.

2. Дихайте безшумно, через ніс.

3. Співайте легко, без напруження.

4. Намагайтеся емоційно передати зміст слів і власне ставлення до пісні. Ваш спів має нести радість і задоволення вам і вашим слухачам
Слухання та розучування пісні «Весняні котики».

ВЕСНЯНІ КОТИКИ

Музика О. Янушкевич, вірші М. Ясакової

1. Сірі-сірі котики, сірі, наче дим,
Посідали котики у рядок один,
Розпушилися котики, вже їм не до сну.
Виглядають котики із кущів весну.

Приспів:

Котики, котики, хто вас так назвав?

Може, кому, котики, ви сказали «Няв»?

Може, кому, котики, ви сказали «Мур»?

Ну признайтесь, котики, хто коли це чув?

VII. Танцювальна хвилинка.

Весну зустрічали радісно й пишно, з піснями, танцями, іграми. Ці пісні назвали веснянками.

Слухання... «Кривий танець».

Учні беруться за ручки, повторюють слова... й водять хоровод

Ми кривого танцю йдемо,

Кінця йому не знайдемо..

Треба його тай виводити,

Кінця йому тай знаходити..

??? Як ви думаєте чому цей танець назвали «Кривий танець»... (Бо водили його діти тільки по проталинах, тому він і виходив кривим...)

VIII. Підсумок уроку.

Завершіть речення:

1. Як називаються пісні, які виконуються весною..... (Веснянки)

2. Який композитор написав цикл п'єс «Пори року»..... (Петро Чайковський)

3. Які народні свята завершують зиму..... (Масляна)

4. Які народні свята розпочинають весну..... (Сорок святих...)

5. Який головний обряд святкування «Масляної»..... спалення Опудала (Зими)

Музичне прощання

Дзень дзе - лень дзве нить дзві - нок. Вже за-кін - чив - ся у - рок.
 До- по - ба - чен - ня. До - по - ба - чен - ня.

Х.Учні входять до класу під музичний супровід.

Музика: О. Янушкевич. Слова: М. Ясакова. Виконує: ансамбль "Мрія".
 Весняні котики

Сірі-сірі котики, сірі, наче дим
 Посідали котики у рядок один.
 Розпушилися котики, вже їм не до сну –
 Виглядають котики із кущів весну.
 П-в:
 Котики, котики, хто вас так назвав?
 Може кому, котики, ви сказали: «Няв!»
 Може кому, котики, ви сказали: «Мур!»
 Ну признайтесь котики: хто, коли це чув?
 Пахнуть, пахнуть котики теплим вітерцем,
 Пахнуть, пахнуть котики ніжним деревцем,
 Пахнуть, пахнуть котики світлом і добром,
 Пахнуть, пахнуть котики маминим теплом.
 П-в:
 «Няв!» «Мур!»
 П-в:

Урок 25

Л. Г. Шеремет,
 учитель предметів художньо-естетичного циклу
 Березняківської загальноосвітньої
 школи І-ІІІ ступенів
 Смілянської районної ради

25. Благослови, мати, весну зустрічати

І.Шамо. Веснянка. Л.Ревуцький. Веснянка

Музика дзвонів

Мета уроку. Формування ключових компетентностей.

Предметна мистецька компетентність:

- формувати виконавські уміння та навички імпровізації, розвивати ритмічне чуття, вокальні та хорові, акторські та елементарні танцювальні уміння;
- вчити уважно активно сприймати твори різних видів мистецтва, знайомити з особливостями їхньої художньо-образної мови;
- заохочувати учнів виявляти та висловлювати власні враження, формувати вміння шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається;

-пробуджувати прагнення визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим, побаченим, формувати культуру емоційного сприймання й реагування на твір мистецтва;
-розширювати можливості дітей у власному творчому вияві – художньому самовираженні, викликати у дітей бажання творити і самовиражатися, презентувати результати власної творчості, брати участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), з часом виявляти ініціативу їх створення, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Вільне володіння державною мовою:

- уміння сприймати, розуміти інформацію державною мовою;
- усно висловлювати свої враження від мистецтва;
- оцінювати власну художньо-творчу діяльність.

Уміння вчитися впродовж життя:

- формувати уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби;
- прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва.

Математична:

- навчати_здійсненню елементарних розрахунків для встановлення пропорцій, запису ритму.

Інформаційно-комунікаційна компетентність:

- заохочувати до самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення.

Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність:

- опанувати навиками спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

Слухання: Л.Ревуцький. Веснянка. І.Шамо. Веснянка .Музика дзвонів

Виконання: ВЕСНЯНИ КОТИКИ.

Музика О. Янушкевич, вірші М. Ясакової

Розучування : «Вийди, вийди сонечко»

Перегляд репродукцій картин.

ХІД УРОКУ

I.Учні входять до класу під музичний І.Шамо. Веснянка

II. Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери.

Музичне вітання.

Помірно. Бадьоро

III. Розспівування. Допрацювання над піснею «ВЕСНЯНИ КОТИКИ»

Музика О. Янушкевич, вірші М. Ясакової

1. Сірі-сірі котики, сірі, наче дим,
Посідали котики у рядок один,
Розпушилися котики, вже їм не до сну.
Виглядають котики із кущів весну.

Приспів:

Котики, котики, хто вас так назвав?
Може, кому, котики, ви сказали «Няв»?
Може, кому, котики, ви сказали «Мур»?
Ну признайтесь, котики, хто коли це чув?

IV. Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація знань.

У жодного народу немає такого поетичного і багатого обряду, пов'язаного з весною, як у нас. У кожному регіоні були свої звичаї зустрічі цієї пори року.

Традиційними були хороводи, які на весні водили молоді дівчата та хлопці.

Але оскільки під цю пору припадає Великий піст, то не всюди зважувалися масово організовувати танці та співи. Робити це можна було на перший день Великодня.

Практично у всіх селах після святкової відправи діти та молодь починали водити веснянки й гаївки.

Розпочинали та закінчували хороводи найпопулярнішими танцями.

Серед них хоровод, який водили дівчата: називається «Кривий танець». Гурт дівчат, взявшись за руки, повільно ходили ламаним колом з відповідними рухами.

(Дівчата ідуть змієюю, співаючи веснянку «Кривий танок»),

Діти, подивіться зараз у вікно, що ви там бачите?(Увага на зміни у природі) А якої ж пори року усі ці прикмети?(відповіді дітей озвучуються на фоні веснянки «Прийди, весно красна». От і музика наша також весняна, вона ще раз підкреслила нам, що весна уже вступила у свої права!

То яку ж музику ми прослухали з вами, як вона називається? А хто скаже, що таке веснянки?

- Це пісні, які співають навесні, їх ще називають гаївками, гагілками, ягілками, маївками. Це пісні молодості й краси, жива народна традиція. Це пісні, з якими люди зустрічали весну.

- Отже, сьогодні ми з вами також спробуємо зустріти весну так, як зустрічали її наші далекі предки — давні українці. Давайте ж відразу вирушимо у мандрівку на багато років у минуле. Тоді люди повністю залежали від природи — від сонця, від морозу, від дощу. Але вірили в те, що вони можуть вплинути на сили природи. Чим саме? Словом, пісню, магічною дією. Вірили, що й весна швидше прийде, якщо її покликати. А тепер скажіть, коли треба кликати весну?

- Коли ще лежить сніг, коли холодно.

- Справді, ще подекуди лежав сніг, а природа вже пробуджувалась. І українські дівчата розпочинали обряд закликання весни. Збереглася найдавніша пісня, яка розпочинала цей обряд. Давайте послухаємо її.

Звучить запис або вчитель виконує.

Благослови, мати!

Весну закликати!

Весну закликати,

Зиму проваджати!

Зиму проваджати!

Весну закликати,

Зимонька в візочку,

Літечко в човночку.

Народний обряд зустрічі весни має різні символи: завітчане дерево, вогнище тощо. Зазвичай дівчата виконували веснянки (гагілки), водили хороводи, діти співали заклички.

!!! Створи мелодію веснянки-заклички «Благослови, мати, весну зустрічати!».

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
Бла- го- сло - ви, ма - ти, ве -сну зу - стрі - ча - ти

V. Вивчення та засвоєння нового матеріалу

Отже ,наші давні предки знали багато звичайів та обрядів, повязаних з приходом весни.

І сьогодні ми з вами також познайомимось з одним із улюбленого дитячого обряду, повязаного з весною, прилітом перших птахів та обряду , повязаного з ним.

Ось подивіться,що я вам приготувала...(На підносі випечені тістечка-жайворонки...

??? А на що вони схожі ? (Пташок).

Молодці...так це «жайворонки»...а може хтось знає,з яким обрядом повязане випікання цих птахів...

Відповіді дітей,або вчителя...

Дівчатка. У деяких місцевостях України співати веснянки починали тоді, коли прилігала перша пташка вівсянка і виспівувала першу пісню, а подекуди – коли вперше закувала зозуля. Люди говорили, що ластівка приносила весну в дім, зозуля і соловейко в сади та гаї, горлиця - в ліси ,а жайвір ошчедрював теплом ниви...

Хлопчики. Дуже цікаві обрядові дійства, пов'язані з приходом весни та поверненням птахів, побутували в нашому народі з глибокої давнини. Матері випікали кренделі у вигляді пташок і віддавали дітям. За повір'ям ці пташки з тіста мали прикликати з вирію своїх пернатих друзів разом із весняним теплом і сонечком.

Тоді, коли зійде сніг і землю пригріє сонце, діти виходили на околицю села з випеченими з тіста жайворонками, голубами, перепілками і закликали весну.

VI.Ознайомлення та розучування веснянки. «Вийди, вийди сонечко»

Веснянка

Слова Н. Приходько

Музика Л. Левітової

Жваво, весело

Ви - йди, ви - йди, со - неч - ко, та й у - мийсь, руш - нич - ком хма -
рин - ко - ю та й ут - рись. На яс - ну га - ля - ви - ну
по - ди - вись, про - лі - сок бла - кит - нень - кий вже роз - кривсь!

**Вийди, вийди, сонечко,
Та й умийсь,
Рушничком-хмаринкою
Та й утрись.
На ясну галявину Подивись,
Пролісок блакитненький
Вже розкривсь
Сонечко:
А я того проліска
Віднайду,
У таночок проліска
Поведу
Потанцюй нам, проліску,
Не журись,
Вже медунка й сон-трава Розцвілись!**

- Давайте ми з вами теж візьмемо випечені з тіста жайворонки і закличемо нашу весноньку з сонечком.

VII. Сприймання музики. Слухання співу пташок (Звучить запис співу пташок).

I. Шамо. Веснянка. Л. Ревуцький. Веснянка.

**Порівняй дві веснянки українських композиторів.
Які настрої природи виражають музичні п'єси? Порівняй
з настроями весни на картині.**

О. Збруцька. Гаївка

Рухлива гра.
Трава – низенька-низенька, (присісти)
Дерева – високі-високі. (потягнутися)

Вітер дерева колише, гойдає, (нахили тулуба)
То вправо, то вліво хитає, (нахили тулуба)
То вперед, то назад, (нахили тулуба)
То вниз пригинає, (нахили тулуба)
Птахи летять, відлітають,
(помахати руками, як крилами)
А учні тихенько за парти сідають (сісти за парти)
І музичне мистецтво вивчають.

VIII. Підсумок Релаксація.

А що притаманне мелодіям веснянок? Мотиви веснянок:

- весняний розлив води і зелений шум;
- приліт птахів ;
- історичні мотиви;
- хліборобські мотиви;
- мандрівні мотиви.

Продовж речення...

- 1.Веснянки –це.... Пісні про весну, сонечко, травичку, перші квіти...
- 2.Як називають обрядове печиво....Жайворонки
- 3.Коли проводять обряд закликання весни та прильоту птахів.....сорок святих..

Ось так, дорогі друзі, у мирі й злагоді жили люди і птахи... То ж давайте і ми не будемо порушувати гармонію життя на планеті Земля.

Щиро вітаю усіх із весною! Нехай вона буде дружною і теплою.

А за активну участь на уроці всі отримуватимуть наше обрядове печиво....

Вчитель Учні

Дзень - дзе - лень дзве - нить дзві - нок, вже за - кін - чив - ся у - рок.

Вчитель Учні

До по - ба - чен - ня, до по - ба - чен - ня.

IX. Вихід під музику «Кривий танець».

Урок 26

О. Ю. Маріненко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 24

Черкаської міської ради

Тема уроку. Наша рідна Україна, мов веснянка солов'їна.

Р.Грн'ків. Веснянка

Мета уроку:

Компетентності спілкування державною мовою: аналіз та виконання пісень рідною мовою; усне висловлювання своїх вражень від творів мистецтва;

Інформаційно-цифрова компетентність: за допомогою дорослого використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації;

Компетентність уміння вчитися впродовж життя: формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби, прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва;

Компетентності ініціативності і підприємливості: проявів творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій

діяльності (індивідуальній і колективній), презентації результатів власних мистецьких досягнень;

Соціальна та громадянська компетентності: ефективна співпраця у команді;

Компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури: виховання естетичного смаку через творчу діяльність, укріплення поваги до культурного розмаїття світу;

Компетентність екологічної грамотності і здорового життя: використання мистецтва для розуміння емоцій, почуттів та переживань.

Тип уроку: комбінований.

Оснащення уроку: дошка, проектор, ноутбук, фортепіано, дитячі музичні інструменти, дидактичний матеріал, кольорові олівці.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, демонстрація наочності, організація процесу сприймання пізнавальної та практичної діяльності учнів, робота в групах, стимулювання активності здобувачів освіти, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Музичний матеріал: Р. Гриньків «Веснянка», І. Шамо «Веснянка», поспівка «А ми просо сіяли», запис звучання трембіти, А. Філіпенко, Т. Шевченко «Зацвіла в долині, червона калина», **Чайковський. Концерт № 1 для фортепіано з оркестром.**

Відеоряд: Легенда про калину, Трембіта (чи знаєте ви?), пісня «Зацвіла в долині червона калина»

Міжпредметні зв'язки: українська мова і література, образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

7. Перевірка готовності класу до уроку

8. Музичне вітання

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рада вас бачити, діти. Ми продовжуємо мандрувати країною музики і дізнаватися різноманітні музичні цікавинки. Сьогодні ми поговоримо про рослину-оберег нашої країни. Як ви думаєте, що то за рослина? (відповіді)

Ось послухайте загадку:

Хто ж ті ягоди не знає,

Від застуди їх приймають.

На кущах вони висять,

І, як маків цвіт, горять.

Тільки це не є малина.

Що за ягода? —

(Калина)

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Калина — один з українських символів. Україну порівнюють із калиною. Майже у всіх народів є такі рослини-символи. Наприклад, у канадців — клен, у росіян — берізка, а в нас — верба і калина. З давніх-давен наш народ змальовував образ калини в усіх видах народної творчості. Ось послухайте:

Без калини нема України,

Бо калина — то символ її.

То сміється, мов в щасті дівчина,

То сумує, схилившись в журбі.

-Як ви думаєте, чому наш народ оспівує калину? (відповіді)

-А чи знаєте ви приказки та прислів'я про калину?

А ще існує легенда про калину. (можна подивитись у відеозапису)

Легенда про калину

Чи знаєте ви, чому калину так назвали? Колись дуже давно жила на Україні маленька дівчинка, яку звали Калина. Одного разу при дорозі вона побачила невеличку рослинку. «Яка ж вона маленька. Зовсім, як я!» – подумала Калинка і відтоді почала постійно навідувати рослинку та поливати її.

Поступово рослинка перетворилася на невеличкий кущик, а потім – на гарненький кущ і віддячила дівчинці за турботу та ласку червоними, як намистинки, ягодами. У кожній ягідці було заховане зернятко, схоже на маленьке серце. А щоб люди не забули добре серце дівчинки Калинки, від того часу всі називають той кущ калиною.

Дуже багато поетів складали вірші про калину, серед них є і наш кобзар Т. Г. Шевченко, який також про калину написав у вірш „Зацвіла в долині”. Напевно, поета вразила доброта дівчинки та краса калини. Композитор Аркадій Філіпенко написав на слова Тараса Шевченка пісню. Прослухайте її уважно, а потім розпочніть розучувати.

Демонстрація пісні «Зацвіла в долині»

Сл. Т. Шевченка,
муз. А. Філіпенка

Вокально-хорова робота:

1. Вправи за дихання.

2. Поспівка «А ми просо сіяли»

Швидко

А ми про-со сі - я - ли, сі - я - ли, ой дід-ла-до сі - я - ли, сі - я - ли.

А ми про-со ви - топ-чем ви-топ-чем, ой дід-ла-до ви - топ-чем ви-топ-чем

3. Розучування пісні «Зацвіла в долині».

Повільно

За-цві-ла в до-ли-ні чер-во-на ка-ли-на,
За-цве-ла в до-ли-не крас-на-я ка-ли-на,

ні-би за-смі-я-лась дів-чи-на-ди-ти-на,
буд-то рас-сме-я-лась ю-на-я дів-чи-на.

4. Караоке. Пісня «Зацвіла в долині».

5. Виконання пісні «Зацвіла в долині» з ритмічним супроводом. Тепер, коли ви розучили пісню „Зацвіла в долині», виконайте її під власний супровід.

Об'єднаємось в 2 групи : веселі музиканти – ця група буде грати на музичних інструментах, інша група – дзвінкоголосі співаки – співатимуть пісню. (Роздати дітям музичні інструменти: бубни, маракаси, трикутники, дзвіночки.

Слухання музики.

Ви знаєте вже чимало різних інструментів, серед українських народних інструментів є найдовший інструмент. Перегляньте відео і потім поділитися враженнями. **Відео Трембіта**

-Яка довжина інструменту;

- з якого дерева він виробляється;

- В якому регіоні України розповсюджений?

Слухання. П. Чайковський. Концерт № 1 для фортепіано з оркестром (фінал)

Цю чудову пісню написав композитор, однак вона нагадує українську народну пісню. Це й не дивно, адже краса українських народних пісень відома в усьому світі. Вони надихають митців. Наприклад, російський композитор Петро Чайковський використав мелодію української веснянки у своєму фортепіанному концерті. Ця веснянка має назву “Вийди, вийди, Іванку”. Ця пісня настільки сподобалася композитору, що він вплив її в хоровод народних мелодій. У фіналі, тобто в останній частині концерту, ми можемо почути святкову картину загальної радості, справжній музичний вінок. Послухаймо фрагмент із Першого концерту для фортепіано з оркестром Петра Чайковського.

Питання

Як на вас вплинула музика П. Чайковського?

Які символи України ви знаєте?

Чому образ калини порівнюють з Україною?

З чим би ви порівняли Україну?

Підсумки уроку, перехід до другого уроку

Україна така красива, щира, що її можна порівняти з жовтогарячим соняшником або запашною трояндою. Час взятися за фарби. Продовжимо на наступному уроці.

Урок 27

О. Ю. Маріненко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 24

Черкаської міської ради

Тема уроку. « Чарівний віночок»

«Віночок українських народних пісень» для оркестру народних інструментів.

Л.Дичко. Балет «Катерина Білокур» (фрагмент)

Руханка «Сонячний віночок». Музика і вірші Л.Соболевської

М.Ведмедеря,В.Верховеня «Віночок»

Мета: ознайомити учнів з поняттям: український віночок, весільний віночок, обжинковий віночок;

формувати креативні, комунікативні якості особистості учнів;

виховувати усвідомлення власної причетності до української культурної спадщини, виховувати вміння естетично оцінювати твори мистецтва.

Формувати на уроці ключові компетентності Нової Української Школи:

• *Спілкування рідною/державною мовою:* бесіда про обряди, обговорення, аналіз музичних творів;

• *Основні компетентності у природничих науках і технологіях:* бесіда про квіти України, їх корисна дія;

- *Інформаційно-цифрова компетентність*: використання сучасних цифрових технологій для пізнання та творення мистецтва;
- *Компетентність уміння вчитися впродовж життя*: імпровізація дій у різних ситуаціях;
- *Соціальна та громадянська компетентності*: робота у групах на уроці;

- *Компетентність здорового життя*: організація правильної співацької постави.

Очікувані результати:

Знансвий компонент:

Учні: знають, що таке віночок українських народних пісень.

Діяльнісний компонент:

Учні: характеризують твори: « Віночок українських народних пісень».

Ціннісний компонент:

Учні: визначають власні емоції від сприйняття творів, які пролунали на уроці.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу

Обладнання: підручник Л. М. Масол, О. В. Гайдамака. О. М. Колотило;

Київ «Генеза» 2019, робочий зошит-альбом інтегрованого курсу для 2 класу, автори: Л. М. Масол, О. В. Гайдамака. О. М. Колотило; ноутбук з колонками, проектор, український віночок, вінок з колосків – обжинковий.

ХІД УРОКУ

I Організаційний момент. Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація опорних знань.

1. Урок починається з музичного вітання.

Вчитель: Сьогодні ми зануримось в українські традиції і звичаї, які пов'язані з віночком(демонструю вінок, якщо немає в наявності, то може бути фото, презентація.)

Вчитель :

Віночок, сплетений з квіточок і трав, оздоблений яскравими стрічками, — один з найдавніших українських символів. Образ української дівчини неможливий без гарно увінчаної квітами голови. Та мало хто сьогодні знає, що це не тільки чудова прикраса, яка формує естетичний зовнішній вигляд юної українки, а перш за все — важливий елемент — символ українського життя. Тож дана тема є актуальною ще й тим, що в період цього відродження все ще простежується багато білих плям у вивченні традицій українського вінкоплетення, застосуванні цієї національної прикраси у різноманітних народних обрядах, трактуванні символічно-оберегового значення усього вінка та окремих його складових.

- А чи ви плели віночки самі?
- З яких квітів?
- На які свята одягали?

II Основна частина уроку.

1. Інформаційна.

Вчитель: Кожна квітка у вінку мала своє значення. Усього у вінку могло бути до 12 різних

квіток, кожна з яких мала свій символ. Мак вважається не тільки квіткою мрії, але й символом родючості, краси та молодості; ромашка — символом кохання, ніжності та вірності; соняшник — відданості й вірності; волошки у віночку — символ людяності; ружа, мальва і півонію — символи віри, надії, любові; м'ята — оберег дитини та її здоров'я; материнка — символ материнської любові; лілея — дівочі чари, чистота, цнота, див'ясил — корінь дев'яти сил, який зміцнює та повертає здоров'я; безсмертник — символ здоров'я, загоєє виразки, і рани; цвіт вишні та яблуні — материнська відданість та любов; калина — краса та дівоча врода; хміль — гнучкість і розум; польовий дзвіночок — вдячність.

Лясолька і Барвик вам розкажуть в яких українських святах і обрядах вінок відіграє важливу роль.

- посилання на фрагмент відео (Лясолька і Барвик) <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-26-chastina-2/>. Перегляд мультфільму.

Але серед розмаїття віночків з квітів, колосочків, трав, ще є й музичні віночки. А от саме про них вам розповість Лясолька. <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-26-chastina-2/> - бесіда перед слуханням.

Вчитель: А чи знаєте ви українські народні пісні? Чи співають їх і ваших родин? (відповіді дітей).

З відео ви зрозуміли, що коли декілька пісень звучать підряд без зупинки, і кожна має свій характер, це називається віночком українських народних пісень. Послухайте :

<http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-26-chastina-2/>

2.Творче завдання.

Діти, пригадайте як ви знаєте українські народні пісні складіть їх за порами року і складіть віночки осінній і весняний. А щоб легше було працювали об'єднайтеся в команди – весна і осінь. Але пісні так об'єднайте, щоб вони були різні за контрастом одна від одної.

Виконання і демонстрація завдання.

3.Музично- дидактична гра « Заплети віночок»

4.Вокально-хорова робота.

Після таких запальних пісень самим захотілося заспівати. Пригадаємо яку пісню ми вивчали минулого уроку за мелодією. (*Граю фрагмент « Вишиваночки» на інструменті*).

Робота над піснею « Вишиваночка». <http://video.novashkola.ua/2-klas/mistectvo-2-klas/tema-26-chastina-2/>.

5. Запитання:

- Чим подібні та чим відрізняються вінок з квітів та музичний вінок?
- які народні звичаї ви знаєте, що пов'язані з віночком?

III Заключна частина уроку.

Діти що найбільше вам сподобалося сьогодні на уроці?

На наступному кроці ми з вами спробуємо намалювати той віночок, який вам сподобався найбільше. До зустрічі.

Урок 27

Л. В. Яковенко,

*учитель музичного мистецтва та мистецтва
Червонослобідського закладу загальної середньої освіти
I-III ступенів № 1 Червонослобідської сільської ради*

СЛ.1 Тема: Чарівний віночок (Квіткові фантазії)

Мета уроку: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва.

-Навчальна: ознайомити з поняттям «віночок українських народних пісень» в музиці; повторити, що таке балет, розширювати уявлення про емоційний зміст музики; активізувати образне мислення учнів, формувати вміння сприймати та виконувати музику.

-Розвивальна: розвивати творчу уяву, фантазію учнів.

-Виховна: виховувати в учнів вокальні, виконавські навички, прищеплювати зацікавленість мистецтвом.

Наочні посібники: Л.В.Масол ''Мистецтво'' 2 клас, вирізані різнокольорові квіти.

Музичний матеріал: «Віночок українських народних пісень» для оркестру народних інструментів.

Руханка «Сонячний віночок». Музика і вірші Л.Соболевської

М.Ведмедеря, В.Верховеня «Віночок»

Відеоматеріал: фрагмент з балету «Дюймовочка», «Український віночок – знахар душі».

ТЗН: мультимедійна дошка, комп'ютер

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

Вхід учнів під музику

Організаційний момент. Перевірка готовності класу до уроку.

СЛ.2

Музичне вітання. «Добрий день вам, діти»

Створення емоційного фону уроку.

Мотивація навчальної діяльності.

Діти, подорожуючи країною Музики ви вже знаєте, наскільки вона буває різною: веселою і сумною, тривожною і спокійною, урочистою та жартівливою. Вона, як і людина, вміє говорити й малювати різні картини природи. І сьогодні на уроці ми продовжимо говорити про кольорову мову природи.

Актуалізація опорних знань.

Вправа «Поміркуй».

Учитель. За правильну відповідь – чарівна квіточка в дарунок.

Що музика може виражати, а що зображати?

Пригадайте, з чого складається музична мова?

Які українські народні інструменти ви знаєте?

Основна частина. Повідомлення теми, завдань уроку.

Діти, зверніть увагу на світліну. Хто там зображений? Так, українська дівчина. А чому художник назвав картину «Красуня»? А зараз давайте разом прочитаємо вірш, вставимо

пропущене слово й дізнаємося, якою є головна прикраса нашої красуні.

СЛ.3

Йдуть дівоньки в садочок,
Зів'ють собі віночок -
з рутоньки з м'ятоньки,
з хрещатого барвінку,
з запашного васильку.

Молодці, я знала, що ви швидко справитесь із цим завданням. То ж сьогодні наш урок буде приурочено ось такому чарівному віночку (вчитель показує віночок й кладе його на чільне місце). А що ви можете розповісти про український віночок? (*відповіді дітей*).

А зараз прошу переглянути відео і ще раз пересвідчитись в тому, що український віночок – це не лише краса, а й оберіг та знахар душі. А кожна квітка у віночку має своє особливе значення.

СЛ.4 . Відеоперегляд «Український віночок – знахар душі».

Учитель: Діти, часто українські пісні в обробці для оркестру народних інструментів об'єднують у цикли. Ці інструментальні твори поетично називають «віночками».

СЛ.5 Слухання музики. «Віночок українських народних пісень» для оркестру народних інструментів.

СЛ.6 Аналіз твору: Поміркуйте:

- Хто виконував віночок українських народних пісень?
- Чим особлива музична мова твору?
- Які почуття та настрої викликає у тебе ця музика?
- Якими барвами можна передати цей настрій?

Учитель. Діти, мабуть вам відома казка про Дюймовочку. Цій дівчинці, яка народилася з квітки, присвячені різні твори мистецтва. Сьогодні я пропоную переглянути фрагмент з балету, який так і називається «Дюймовочка». Але спочатку давайте пригадаємо, що таке балет.

СЛ.7Балет (італ. ballare —танцювати) — вид сценічного мистецтва, танцювальна театральна вистава, у якій музика поряд з танцем відіграє важливу роль у розвитку сюжету і створенні відповідного настрою; синтетичний вид сценічного мистецтва, в якому зміст вистави розкривається в основному засобами танцю, міміки і музики. Джерела виникнення балетного жанру закладені в народних іграх, хороводах, сюжетних танцях тощо.

СЛ.8. Відеоперегляд фрагменту з балету «Дюймовочка»

СЛ.9 Аналіз твору:

Поміркуйте:

- Як музика характеризує персонажів спектаклю.
- Тембри яких музичних інструментів ви впізнали.
- Опишіть костюми персонажів.

СЛ.10-11 VI. Вокально-хорова робота: «Віночок» (музика М.Ведмедері, вірші В.Верховеня)

1. Розспівка.
2. Знайомство з піснею (вступна бесіда, демонстрація пісні):
 - Про що розповідається в цій пісні?
 - Який характер музичного твору?
3. Розучування пісні (робота з текстом, розучування по фразах).
4. Виконання пісні.

СЛ.12 VII Музична руханка «Сонячний віночок»

СЛ.13 VIII Вправа «Творча майстерня»

1 група - Придумати танцювальні рухи до пісні й виконати її у відповідному настрої.

2 група – Вибрати ті музичні інструменти, які «прикрасять» нашу пісеньку своїм звучанням.

3 група – Дослідити, які квіти традиційно вплітають в український віночок. У

кожного на парті по квіточці для складання віночка. А також квіти «Емігранти». Вибрати потрібні.

(виступи дітей по групах, а потім усі разом)

СЛ.14 ІХ. Рефлексія. Підсумок уроку.

Учитель. Ви добре працювали сьогодні на уроці, були дуже активними. Покажіть хто скільки «назбирав» квітів за урок. Молодці!

- Що вам найбільше сподобалось сьогодні на уроці?
- Який настрій подарував віночок українських пісень?
- Фрагмент якого балету ми переглянули?
- Які кольори виникали в уяві протягом уроку?
- Намалюйте вдома квітку, якою можна прикрасити український віночок.

СЛ.14 Учні виходять із класу під музичний супровід.

Урок 28

М. О. Бабич,
учитель предметів мистецької освітньої галузі
Золотоніської спеціалізованої школи №1
з поглибленим вивченням економіки та правознавства
Золотоніської міської ради Черкаської області

*Нитки різнобарвні, голочка тоненька,
Руки працюючі, лагідне серденько.
А тепер додаймо вміння і старання,
Хай милує око диво-вишивання.*

Тема. Ниточковий барвограй

М.Чембержі. Вишивка.

В.Таловиря,С.Жупанін «Оленчині вишивки»

Мета: ознайомити учнів з найдавнішим видом народного мистецтва «вишивкою», українським національним костюмом; виховувати в школярів бажання берегти, примножувати традиції українського народу.

Формувати групу компетентностей:

- *Загальнокультурну компетентність* для вдосконалення знань про українську вишивку, орнамент, її місце в національному одязі;
- *Компетентність уміння вчитися впродовж життя* шляхом спостереження за різноманітним традицій українського народу;
- *Інформаційну компетентність* для здійснення пошуку інформації в різних джерелах.

Очікувані результати:

- З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі.
- Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось).

- Розповідає, що має бути зображено на ілюстраціях до прослуханого оповідання, казки, вірша (хто?, що?, де?, коли?).
- Використовує різні форми привітання, прощання
- Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо).
- Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо).
- Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження .

Тип уроку : комбінований .

Обладнання: зразки вишивки, українського національного костюму , підручник.

Рекомендовані твори мистецтва для використання на уроці

: М.Тропінін «Пряля», В. Таловирі, С. Жупанін «Оленчині вишивки», М. Чембержі «Вишивка», Концертна симфонія для арфи з оркестром «Фрески Софії Київської». Ч. I «Орнамент».

Словниковий мінімум понять : оберіг, орнамент, вертикаль, горизонталь, симетрія .

Методи і прийоми для застосування вчителем на уроці : пояснювально-демонстраційні.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

- Які види народного мистецтва ви знаєте?
- У кого вдома є український національний костюм?
- Коли ви його одягаєте?
- З чого складається український костюм?
- У кого вдома є вишиті рушники?
- Що на них зображено?

III. Повідомлення теми і завдань уроку, пояснення нового матеріалу.

1. Робота з підручником.

а) Самостійне читання статті с.102.

б) Бесіда за змістом прочитаного.

- Що таке вишивка?
- Чим оздоблені рушники , сорочки?

2. Розповідь вчителя

Починаючи від народження І до самої смерті, рушник супроводжував все життя українця. На чистий білий рушник, або лише полотно, котре називалось крижмо, приймали малу дитину, що символізувало чистоту новонародженої душі. Довгий прямокутний шмат тканини завжди у наших предків означав дорогу, шлях, який веде людину, допомагає їй жити. Так само в далеку путь проводжали душу, спускаючи тіло небіжчика до ями на рушниках чи полотні. Як І у випадку з крижмом при народженні дитини, тіло небіжчика загортали у саван з чистого, вибіленого полотна, бажаючи йому подальшої світлої дороги у зоряних світах. Рушники завжди висіли на покуті, святому місці, де збирається вся родина на трапезу, освячуючи її молитвою. По суті рушники виконували роль тих же святих образів. Із запровадженням християнства вони не зникли, а разом почали співіснувати з іконами, слугуючи для них прикрасою. Напевно відтоді стало применшуватись значення рушника, зводяться лише до його декоративної функції.

Зберігся також звичай, будуючи хату, останню крокву на завершення даху заносити на рушниках, потім наймолодший з майстрів має поставити на вершину даху вінок — букет з гілок берези або дуба (не сухі гілки, а свіжі, бо може загинути рід), разом з квітами, пов'язані рушничком, якого для цієї мети вишивала майбутня господиня дому.

Перед самим початком вишивки рукодільниця брала в руку голку з вставленою в неї ниткою і перечитувала молитву і добрі побажання, які вона хотіла закласти у вишивку

рушника. Таким чином думки вишивальниці накладалися на полотно і вшиваються голкою в рушник. Цей ритуал треба було повторювати після кожної перерви в роботі. Коли роботу переривали, то полотно не кидали, як доведеться, а дбайливо складали. Не можна було залишати його в зім'ятому вигляді, тому що в долі теж може порушитися порядок. Складене полотно акуратно загортали в шматок будь-якої тканини і клали в спеціально передбачене місце. Ніколи не залишали роботу на місцях, призначених для сидіння або сну, а якщо нічого іншого поруч не було, то можна було покласти прямо на землю. Порожню голку, без нитки, теж не встромляли в полотно. Перед тим, як встромляти голку, в неї потрібно було обов'язково втягати нитку.

У деяких літературних творах описуються українські вечорниці, на яких дівчата збиралися за вишиванням, розмовляли, співали пісні. Якщо дівчата і вишивали на таких зустрічах, то тільки щось декоративне для одягу або будинку. Сакральні, обрядові вироби, особливо рушники, вишивали без сторонніх очей, в тиші, таємно. Не можна було показувати чужим людям обрядовий рушник, особливо весільний, в який закладалася доля майбутньої сім'ї, так як погляд чужої людини може змінити енергетику рушника.

Давня традиція вишивання вбрання в Україні поширені найрізноманітніші техніки вишивання, та найпопулярніша «хрестик».

- В яких сорочках ми сьогодні з вами прийшли? (Вишитих).
- В якій техніці вишиті ваші сорочки? (Хрестик, гладь).
- А зараз я вам розповім, які сорочки одягали раніше нашу предки.

В жінок сорочка, в основному була довга. Вишита спереду та на рукавах. Низ теж може бути вишитим. Вишивка в низу називається цирка. Раніше сорочки вишивали шовковими нитками, а тепер зустрічається вишивка і бісером.

Чоловіча вишиванка здебільшого коротка, оздоблена вишивкою біля вирізу горловини, комірець та рукава. Комір з'єднували червоною стрічкою з китицями. Це надавало одягу оригінальності.

Учитель. Діти, зверніть увагу на ваші вишиті сорочки в яких ви сьогодні прийшли до школи. Які кольори переважають на сорочках?(Відповіді дітей).

- Як називається малюнок на вишитій сорочці?
- А називається він орнамент. Орнамент – це візерунок побудований на чергуванні окремих декоративних елементів. А в музиці це той самий ритм музичного твору.
- Розгляньте приклади орнаментів для вишивок у підручнику на с. 105.
- Чим вишивали орнамент та рушниках, сорочках? (Голкою та нитками)

IV. Слухання та споглядання творів образотворчого мистецтва.

- Погляньте на репродукцію картини М.Тропініна «Пряля».
- Кого ви бачите на картині?
- В що одягнена дівчина ?
- Яким нитками вишита її сорочка ?
- Прослухайте музичний твір М.Чембержі «Вишивка»
- В. Кікта. Концертна симфонія для арфи з оркестром «Фрески Софії Київської». Ч. I «Орнамент».
- Чому, на вашу думку, п'єси мають такі незвичні назви – «художні»?
- Пошукайте секрет цих назв у характері руху мелодії.

V. Практична робота учнів.

Демонстрація пісні «ОЛЕНЧИНІ ВИШИВКИ» Музика В. Таловирі, вірші С. Жупаніна

Розучування пісні «Вишиванка»

Лише вклавши в роботу частинку своєї душі, можна змусити її говорити.

І лише відкривши своє серце, можна це зрозуміти.

А тепер ми виконаємо перший куплет пісні.

При розучуванні уважно слідкуйте за мелодичною лінією твору

Питання

Чому мама цінуватиме вишиванку, створену її донею?

Уявіть себе композитором. Який інструмент із запропонованих ви оберете для створення власної п'єси «Вишивка»? Поясніть. (Працюємо із зображеннями ст. 103)

VI. Підбиття підсумків

Демонстрація кращих дитячих проектів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: [<https://etnodim.com.ua/ua/ua-tsikava-informatsiya/122-vyshytyyrushnyk/>]
2. URL: [<https://vishivano4ka.com.ua/ua/golovna-ua/article/symvolizm-coloriv-na-vishitomy-ryshniky.html>]
3. URL: [<https://etnoxata.com.ua/statti/vishivanki-istorija-i-suchasnist/vyshivanie-rushnikov-samobytnyj-magicheskij-ritual/>]
4. URL: [https://lisschool14.ucoz.ua/publ/rozrobki_urokiv/urok_mistectva_2_klas_nitochkovij_barvograj/2-1-0-43]
5. URL: [<http://irmyntyan2015.blogspot.com>]
6. URL: [http://firs-nadiya.blogspot.com/2014/12/1_25.html]

Урок 29

О. Ю. Маріненко,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 24

Черкаської міської ради

Тема. Ритми життя в мистецтві.

Е. Гріг. Ранок із сюїти «Пер Гюнт». С. Прокоф'єв. Вечір. Із циклу «Дитяча музика». А. Вівальді. Весна. Літо. Із циклу концертів «Пори року» - слухання.

Н. Рубальська «Різні барви у природи» - розучування, М. Ведмедері «Віночок» - виконання

Мета:

- зосередити увагу учнів на вмінні композиторів втілювати образи природи в музиці, вчити співвідносити природні образи з музичними, добиватися інтонаційної осмисленості виконання пісні «Віночок», ознайомити учнів з піснею «Різні барви у природи», розучити 1 куплет;

- розвивати емоційну чутливість, розвивати вокально-хорові навички, удосконалювати культуру слухання;

- виховувати почуття співпереживання, інтерес до класичної музичної культури, формувати музичні смаки.

Обладнання: мультимедійна дошка, фортепіано, комп'ютер, портрети Е. Гріга, С. Прокоф'єва, А. Вівальді, музичні записи, презентація

Практична робота: бліц-гра.

Методи і прийоми, які використовує учитель на уроці: організація сприймання; розповідь-пояснення; музична ілюстрація; аналіз прослуханих творів; спостереження.

Види діяльності учнів: пізнавальна (сприймання та засвоєння нових знань); художньо-практична (виконання музики)

Ключові слова: концерт, А. Вівальді

Структура уроку:

- I. Організаційний момент. Музичне вітання.
- II. Активізація уваги та досвіду учнів. Бліц-гра «Допоможіть Барвику»
- III. Оголошення теми та завдань уроку.
- IV. Викладення нового матеріалу.
- V. Бесіда та слухання музики.
- VI. Аналіз прослуханих творів.
- VII. Розучування 1 куплету та приспіву пісні Н. Рубальської «Різні барви у природи»
- VIII. Робота над 2 куплетом пісні М. Ведмедері «Віночок». Виконання пісні.
- IX. Підсумок уроку.

ХІД УРОКУ

Учні заходять в клас під музичний супровід.

I. Організаційний момент. Музичне вітання.

Ми сьогодні, як ніколи, дуже раді йти до школи,

Урок музики у нас, будемо співать ураз.

Вже дзвіночок продзвенів, на урок нас запросив.

Безліч знаємо пісень, «Добрий день вам»,-«Добрий день».

II. Активізація уваги та досвіду учнів, бліц-гра «Допоможіть Барвику».

- Любі діти, розпочнемо наш урок з цікавої бліц-гри «Допоможіть Барвику». Її мета - пригадати вивчений на попередньому уроці матеріал.

(Проведення гри)

III. Оголошення теми та завдань уроку.

- Мені дуже радісно від того, що ви вже так багато знаєте і пам'ятаєте твори з нашої теми «Квіткові фантазії».

Сьогодні ми з вами розглянемо нову тему: «Ритми життя в мистецтві».

IV. Викладення нового матеріалу.

-Кожного ранку природа прокидається, настає світлий яскравий день, а на зміну дню приходять тихий вечір, а потім темна ніч. Так відбувається постійно. Ніч змінює день, зиму – весна. Такі явища ми називаємо ритмами природи або ритмами життя. Давайте розглянемо чарівний будиночок Тітоньки Сови (підр. ст.90).

-Це один і той самий будиночок?

-Чим же відрізняються ці малюнки?

-Що і як змінилося на другому малюнку?

-Зверніть увагу на кольори, які використав художник, щоб зобразити різну пору доби.

-Як змінилися кольори на другому малюнку?

-А тепер, діти, я пропоную вам послухати, як композитори втілюють ритми природи у музичних творах. Зараз ви прослухаєте твір норвезького композитора Е. Гріга «Ранок» та твір радянського композитора С. Прокоф'єва «Вечір». Під час слухання спробуйте уявити, як природа пробуджується від сну. А після прослуховування скажете, чим відрізняються ці твори.

V. Слухання музики.

VI. Аналіз прослуханих творів.

-Які почуття викликали у вас ці твори?

-Чим вони схожі?

-Чи є відмінності між ними?

-Які інструменти ви почули при слуханні?

-Опишіть настрій твору Е. Гріга.

-Який настрій має твір Прокоф'єва?

-Чи змогли композитори передати в музиці ритми дня і ночі?

VII. Бесіда та слухання музики.

-А зараз, діти, спробуйте відгадати загадку. Відгадкою буде пора року.

Потекли струмки, розіллялися,
На цимбалах розігралися.
Грають вони у трембітоньку
І пробуджують кожную квітеньку.
Грають вони на сопілочку –
Прихорошують кожную гілочку.
Грають вони, у дзвіночки б'ють –
Пташечки вже гніздечка в'ють.
Грає краса – розігралася,
Вся природонька розспівалася.

- Як ви гадаєте, про яку пору року йде мова?

- Правильно. Весна стрімко йде по землі. Усе живе вітає її своїм дзвінком «хором»: дерева тягнуть гілочки до сонця і радісно шумлять, співають птахи...

- Чому весну вважають «найгомінкішою» порою року?

- Якими звуками весна сповнила природу?

- Давайте ми з вами порадіємо весні разом з фізкультхвилиною, в якій, до речі, теж присутні ритми дня і ночі.

Фізкультхвилинка

- А зараз давайте прислухаємося до літа.

Все навколо зеленіє,
Річка ллється і шумить.
Тихо, тихо вітер віє
І з травою гомонить.
Як тут всидіти у хаті,
Коли все живе, цвіте,
Скрізь дзвенять пташки крилаті.

- Чим схожі і чим відрізняються голоси весни та літа?

- А зараз ми прослухаємо, як композитор Антоніо Вівальді втілює музичні образи весни і літа в уже відомому вам програмовому творі «Пори року». «Пори року» - це чотири концерти, які відповідають чотирьом порам року. Концерт – це великий музичний твір, у якому ніби змагаються в майстерності оркестр і соліст.

- А ви пам'ятаєте, яку пору року з концертів Вівальді ми вже слухали на уроках музичного мистецтва?

- Першою прозвучить частина «Весна», за нею – частина «Літо». Під час слухання музики спробуйте уявити, як природа бринить голосами весни та літа.

Слухання.

VIII. Аналіз прослуханих творів.

- Чи сподобалась вам музика А. Вівальді?

- Що ви уявили собі, слухаючи ці твори?

- Які почуття викликала у вас ця музика?

- Які інструменти ви почули під час слухання?

- Чи є відмінності між цими частинами?

- Що в них спільного?

- Які кольори ви обрали би для «Весни»? А для «Літа»?

- Бачите, які різноманітні кольори ви обрали, бо так є і насправді – у природи дуже яскрава палітра кольорів та різні барви.

- Зараз ми з вами познайомимось з піснею, яка так і називається «Різні барви у природи», слова і музику до якої написала Наталія Рубальська.

IX. Розучування пісні.

1. Показ пісні.

2. Аналіз пісні:

- Який настрій пісні?

- Про що розповідається в пісні?
- Про яку пору року йде мова?
- 3. Словникова робота.
- 4. Розучування 1 куплету і приспіву.

Х. Повторення пісня М. Ведмедері «Віночок».

1. Розучування пісні до кінця.
2. Виконання пісні.

3. Виконання пісні в хороводі. (Інсценізація пісні. Діти стають в коло. Обираються дівчатка – Веснонька, Дівчинка-ведуча, Річечка та хлопчики- Деревце, Житечко. Діти ведуть хоровод. Головні герої – в центрі. Під слова пісні Дівчинка-ведуча танцює з Веснонькою, бере один кінець блакитної стрічки в Річечки, зеленої в Деревця, жовтої в Жита і вони продовжують водити хоровод під останній куплет під стрічками. Або різні інші варіанти хоровода)

ХІ. Узагальнення. Підсумок.

- Що вам сподобалося сьогодні на уроці?
- Що таке концерт?
- Який концерт ми прослухали на уроці?
- Чи вдалося композиторам втілити ритми життя в музиці?
- Як називається таночок, який ви виконували?
- Чи схожий він на віночок? Чим?

-Ви добре працювали на уроці, були дуже активними. Ви – справжні шанувальники музичного мистецтва. Вдома ви спробуйте створити цикл з улюблених пісень, але пам'ятайте: щоб це був цикл, потрібно знайти для ваших пісень спільну тему. На все добре!

Учні виходять з класу під музичний супровід.

Урок 30

Л. І. Потравка,

вчитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Погребської загальноосвітньої

школи І-ІІІ ступенів

Драбівської районної ради

Тема. «Музика природи»

А.Вівальді. «Пори року» Весна. Літо

О.ЯковчукВ.Довжик. Річенька

Мета:

- розширити уявлення учнів про розмаїття образів природи у музиці.
- Навчати учнів правильно співати пісню, визначати життєвий та емоційний зміст музичних творів, формувати вміння виражати характер музичних творів пластичними рухами.
- Розвивати почуття ритму, вокальні здібності.
- Виховувати любов до природи, почуття людяності, ціннісне ставлення до музики.

Обладнання: баян, комп'ютер, фонограми, поурочний план.

ХІД УРОКУ

І. Організаційний момент.

1. Вхід до класу під пісеньку «Весна прийшла».

2. Музичне привітання

Розспівка «До, ре, мі...»

Доброго дня, доброго дня,
Тобі, моя щедра, рідна земля.
Сонце нам шле привіт,
Доброго дня тобі, світ!

II. Основна частина

1. Повідомлення теми.

Тема нашого уроку «Музика природи».

Подивимося на ілюстрації та скажемо, що тут зображено?

(ілюстрації)

Нарешті прийшла весна, з її неповторним ароматом життя! Все навколо оживає, оновлюється. У нові наряди одягаються і природа, і люди. Змінюються настрої, поведінка, все стає активнішим і більш рухливим. Зелениють ліси, луки й сади. Килим різноманітних квітів вкриває землю. Буяння яскравих весняних барв радує око й гріє душу. Дзвінкий спів птахів змушує серце співати разом з ними. Ласкаве сонечко зігриває все навколо, пестячи своїми променями кожен листочок, кожную квіточку, кожную травинку.

Весна — найпрекрасніша цариця, що вступає в свої володіння на правах господині. Вона знаменує собою зародження нового життя, яке дає початок всьому.

Музика — як відображення нашого життя, де все взаємопов'язано і нічого не проходить безслідно. Геніальні музичні твори Антоніо Вівальді пробуджують піднесені почуття в кожному, допомагають замислитися про сьогоднішня.

Музика дивним чином здатна налагодити внутрішній стан людини. Особливо музика композиторів-класиків, до яких відноситься і Антоніо Вівальді. Найбільш відомим його твором є цикл з чотирьох скрипкових концертів «Пори року». «Своїм успіхом цей твір зобов'язаний не тільки своїм звучанням, але і тематиці. Це музика природи, в якій чується шум річки і спів птахів, тому цей твір такий любий усіма людьми, адже він проникає в душу».

Вівальді присвятив весні, цій чарівливій порі гарний сонет, який детально розкриває образний зміст музики.

Прихід весни, співом зустрічають дзвінким,
Літають пташки в блакитних просторах,
І чути струмочка плескіт, шурхіт листя,
Що коливається подувом зефірним.
І ось гуркоче грім, і стріли блискавок
Шлють небеса, раптовою імлою вдягнених,
І все це — прикмети днів весняних!
Затихла буря, небо прояснилось,
І знов кружляє, над нами пташок згряя,
Веселим співом повітря сповіщає.
На м'який мох з вівчаркою — надійним другом —
Ліг поруч пастушок; їм солодко спиться
Під шелест трав, під шум закоханого листя
Волинки звук розноситься над лугом,
Де німф веселих танок кружляє,
Весни чарівним світлом осяває.

2. слухання А. Вівальді «Пори року» «Весна».

3. На зміну весни приходить літо.

Ось воно, літо! Таке довгоочікуване, таке радісне й дивне!

Починається день. Сонце — невтомний працівник — вже встало, і його промені пестять обличчя, руки. Після ночі злегка прохолодно. На траві виблискує срібляста роса. Скоро вона просохне та зникне під променями сонця, що набирає силу. Воно швидко піднімається в чисте небо, проникаючи все далі й далі в прохолодні куточки. Віє запашною свіжістю. Легкий вітерець розносить запах трави та запашних квітів. Птахи весело виспівують свої незвичайні, не схожі одна на одну пісні. Спека літнього дня втомить і людей, і природу. Але тим миліше буде літній вечір, що дає довгоочікувану прохолоду та насолоду солов'їними трелями.

Палючим сонцем зморує сезон

Людину й стадо, а сосну - вогнями;
Розвіявся, змарнів зозулі тон,
Йй скоро щиглик підігра піснями.
Спіраль зефіру ніжна, та в полон
Йй борею загарбує без тями;
І плаче пастушок - бо не крізь сон
Наляканий він фатумом й штормами;
Краде спочинок з шиї до колін
Боязнь громів і блискавок печерна,
І полчищ мух, що бісяться від змін!
Ах, шкода - боязнь ця тепер модерна:
І б'є, і світиться небесний дзвін
Йй велично рве колосся й нищить зерна.

Слухаємо А.Вівальді «Пори року» «Осінь».

В музиці чути голос зозулі, а далі порив холодного вітру. Підступає гроза.

Потім знову чути втому від спеки..

Закінчується ця частина грізним унісоном всього оркестру, ніби залишає нас в роздумах: що буде далі?

«Своїм успіхом цей твір зобов'язаний не тільки своїм звучанням, але і тематиці. Це музика природи, в якій чується шум річки і спів птахів, тому цей твір такий любий усіма людьми, адже він проникає в Душу». (Фабіо Біонді)

III. Розучування пісні О. Яковчук. В. Довжик «Річенька».

Звернути увагу на досягнення точного інтонування мелодії, чіткішої дикції. Слід звернути увагу на міміку дітей під час співу, яка повинна відповідати змісту пісні. Додавати танцювальні рухи.

IV. Підсумок.

Кожна пора року по-своєму чарівна і не може залишити байдужими митців.

Уявіть себе художниками. Підберіть кольори, які відповідають прослуханим творам «Весна», «Літо» та намалюйте малюнки за темою.

Урок 31

Т.В.Шляхтова,
учитель предметів освітньої
галузі «Мистецтво»
Смілянської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 11
Смілянської міської ради

31. Рекламуємо красиве і корисне.

П.Морія. Така-таката.

Н.Май. Веселка

Руханка «Райдуга»

Мета: формування **ключових компетентностей:**

загальнокультурна компетентність: особливості національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно – дозвіллевій сфері;

Формувати здоров'язберезувальні компетентності;

міжпредметна естетична компетентність: виявлення естетичного ставлення до світу в різних сферах діяльності людини;

предметних компетентностей:

Формувати вокальні та хорові навички, елементарні хореографічні уміння під час рухів під музику. Формувати поліхудожні уміння: відтворення різних явищ через музичні інтонації,

рух, жест, слово; «оживлення» творів за допомогою пантоміми, міміки, жестів, рухів.

Активно залучати учнів до імпровізацій, різного роду експериментів, підтримувати їхні ідеї та ініціативу, розширювати можливості дітей у власному творчому вияві – художньому самовираженні. Навчати презентувати результати власної творчості, виявляти ініціативу, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

ХІД УРОКУ

Вхід учнів до класу (музика пісні О.Янушкевич «Пісня про зарядку»)

Організаційний момент. Музичне вітання.

Доброго здоров'я, діти, доброго вам дня.
Хай вам ясно сонце світить у вікно щодня.
Хай сміється мирне небо і дивує світ.
А Земля нехай дарує вам барвистий цвіт.
Бо здоров'я, любі діти, в світі головне.
А здоровий і веселий - щастя не мине!

Мотивація навчальної діяльності. Актуалізація знань.

Я рада знову бачити вас щасливими та усміхненими. Діти, а як ви гадаєте, що потрібно людині для щастя? (Відповіді дітей)

Так, дітки, ви правильно відповіли. Все, що ви назвали здатне зробити людину щасливою та найголовнішим у житті кожного з нас, і дорослих і дітей є - здоров'я. Згадайте той стан коли ти захворів, чи дуже хочеться тобі бешкетувати, веселитись. Звичайно ні. Хочеться скоріше виздоровіти. Але дітки хвороба відбирає в нас стільки сил, часу, коштів, що врешті решт її краще попередити чим довго лікуватись. Згодні?

Отже, сьогодні на уроці ми будемо говорити про все, що є корисним для людини.

Вивчення нової теми

Природа безмежно красива і щедра. Вона щорічно дарує нам різноманітні плоди, соковиті цілющі трави і багато того, що є корисним для нашого фізичного і духовного здоров'я.

Подивіться будь ласка уважно на екран. Що ви бачите?

Це картини з овочів та фруктів «Смачні пейзажі» їх створює фотограф з Австралії Карл Уорнер щоб привернути увагу дітей до здорового харчування.

Вам сподобалися вони?

Так діти овочі і фрукти приносять надзвичайно велику користь для нас на відміну від чіпсів, фаствудів, кока-коли та інше

А пригадайте яка українська народна пісенька рекламує нам справжній набір овочів для здорового харчування?

Ходить Гарбуз по Городу питається свого Роду
Ой чи живі чи здорові Всі Родичі Гарбузові!

Обізвалась Жовта Диня Гарбузова Господиня
Іще живі та здорові Всі Родичі Гарбузові!

Обізвались Огірочки Гарбузові Сини-Дочки
Іще живі та здорові Всі Родичі Гарбузові!

Обізвалась Морквиця Гарбузова Сестриця
Іще живі та здорові Всі Родичі Гарбузові!

Обізвались Буряки Гарбузові Свояки
Іще живі та здорові Всі Родичі Гарбузові!

Обізвалась Бараболя а за нею і Квасоля
Ще живі та здорові Всі Родичі Гарбузові!

Художньо-творча діяльність

І, як завжди, на нас чекає спілкування з музикою. Чи відомо вам, що музика допомагає людям зберігати здоров'я? А як саме – про це і поговоримо.

Ще в стародавній Греції музикою лікували від безсоння, заїкання, серцевих хвороб.

Музика супроводжує людину впродовж всього життя. Весела енергійна музика піднімає настрій і бадьорить, а повільна й тиха — заспокоює. Люди слухають музику, щоб покращити настрій, зняти втому, поліпшити своє здоров'я.

Сприймання музики

Послухайте музичний твір та поміркуйте: який її характер та як музика вплинула на ваш настрій?

Поль Моріа. «Така-Таката».

- Як музика вплинула на ваш настрій?

- Тембри яких інструментів симфонічного оркестру ви впізнали? Спробуйте проплескати ритм твору під час зарядки.

Слухання та розучування пісні Наталії Май «Веселка»

Краплю дощика берем, трішки сонця додаєм,
Світанкової роси, жменьку радості для всіх.

Приспів:

Подивись на небо, кольори ясні,
Сумувать не треба – просто посміхнись!
Подивись на небо, сонце золоте,
Сумувать не треба – все на краще йде!
Слово лагідне скажи, теплий погляд залиши,
І добрішим стане світ, й наша пісня задзвенить!

Приспів:

Подивись на небо, кольори ясні,
Сумувать не треба – просто посміхнись!
Подивись на небо, сонце золоте,
Сумувать не треба – все на краще йде!

Кожен день по розпорядку
Маємо робить зарядку.
Для здоров'я вона — плюс,
Намотай собі на вус.

Фізкультхвилинка («Райдуга»)

Музику нерідко використовують у сучасній рекламі. Вона привертає увагу споживачів, сприяє популярності товарів, продуктів, видовищ тощо

Підсумок уроку.

- Як ми можемо піклуватися про своє здоров'я?
- Які продукти краще обирати?
- Як музика впливає на наше здоров'я?
- Назвіть музичні твори, які ми слухали на уроці та їх авторів.

У вільний час за допомоги дорослих підберіть бадьору музику для виконання ранкової зарядки.

Сьогодні ми з вами багато чого пригадали, дещо дізналися нове, над чимось задумалися. Ростіть здоровими, діти, щоб раділи ви світові, а світ радів вам!

Швидко спливають хвилини -

От і прощатись пора.
Я на прощання вам зичу
Щастя, здоров'я, добра.
Усі разом.
Здоров'я - це сила!
Здоров'я - це клас!
Хай буде здоров'я
У вас і у нас!

Урок 32

С. В. Беляєва,
учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Лисянської загальноосвітньої
школи I-III ступенів №2
Лисянської районної ради

Тема. Мистецька подорож до Європи.

Мета уроку: (Зслайд) **формування ключових компетентностей:**

- **загальнокультурна компетентність:** виховувати естетичний смак до мистецтва інших країн;
- **предметні компетентності:**
 - ознайомити учнів з мистецтвом Чехії та Великої Британії;
 - розвивати зацікавленість учнів творчістю митців Чехії та Великої Британії, вокально-хорові та творчі навички;
 - виховувати повагу до культурного розмаїття світу, любов до музики;
- **міжпредметна компетентність:** музика, історія, образотворче мистецтво, англійська мова, географія.

Обладнання: проектор, комп'ютер, презентація.

Тип уроку: комбінований урок.

Структура уроку

- I. Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери.
- II. Мотивація навчальної діяльності.
- III. Викладення нового навчального матеріалу.
- IV. Знайомство з композитором. Антонін Дворжак.
- V. Музичне сприймання. А. Дворжак «Слов'янський танець №2».
- VI. Аналіз музичного твору.
- VII. Фізкультхвилинка. «If you are happy and you know it».
- VIII. Відеоперегляд мультфільму. «Peter Pan - You Can Fly!».
- IX. Розспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу.
- X. Розучування пісні. Муз. А. Олейнікова, сл. К. Орлова «We can fly».
- XI. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.
- XII. Домашнє завдання.
- XIII. Музичне прощання.

Вихід з класу під музику А. Дворжака «Слов'янський танець №2».

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу під музичний супровід А. Дворжака «Слов'янський танець №2».

I. Організаційний момент. Створення сприятливої атмосфери.

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання.

Добрий день, добрий час.

Знову дзвоник кличе нас.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Діти, ви любите мандрувати? В яких країнах ви побували? Які ще хотіли б відвідати? Які ви знаєте європейські країни?

Сьогодні наша мандрівка — до європейських країн Чехії та Великої Британії.

III. Викладення нового навчального матеріалу.

Чехія – держава в центрі Європи. Столиця Чехії – Прага (слайд 4). Символом столиці Праги є старовинний Карлів міст, прикрашений скульптурами (слайд 5).

Карлів міст - є найстарішим мостом через річку Влтаву. Карлів міст побудований з плит пісковика, його довжина — 520 м, а ширина — 10 м. За понад 6 століть свого існування міст був декілька разів серйозно пошкоджений повеннями. Будівництво Карлова моста було доручено відомому у той час архітекторові Петру Палержу. Для того, щоб міст простояв століття, архітектор вирішив додавати в будівельний розчин не тільки камені і пісок, але і сирі яйця. По всьому королівству був виданий наказ про те, щоб везли до Праги зі всіх околиць яйця.

Жителі міста [Велвари](#) відрізнялися: вирішили зварити яйця, щоб вони не розконалися по дорозі. Довгий час сміялися потім над ними жителі всієї Чехії, пригадуючи їх кмітливість. Жителі містечка [Унгоште](#) не тільки привезли сирі яйця, але ще і сир з молоком. Природно, що це вже не стали класти в будівельну суміш. Але вважається, що саме тому, що чехи вклали все, чим так гордяться їхня країна, в будівництво моста, Карлів міст стоїть вже понад 6 століть.

Існує легенда про те, що міст утримує сам Диявол, що домовився з архітектором.

Карлів міст прикрашений [30 скульптурами та скульптурними групами](#) і є чудовою скульптурною галереєю.

На Карловому мосту у Празі загадують три бажання.

Архітектурною родзинкою сучасної Праги є незвичний будинок, зображує пару танцівників. (слайд 6)

Танцюючий дім — адміністративно-офісний центр, що має 7 наземних і 2 підземних поверхи, у якому містяться представництва декількох міжнародних компаній. На даху будівлі розташований [французький ресторан](#) з розкішною панорамою міста.

Наступна наша мандрівка до Лондона – столиці Великої Британії.

Лондон знаменитий годинковою вежею Біг-Бен. (слайд 7)

Біг-Бен — популярна туристична назва [годинникової вежі Вестмінстерського палацу](#). Офіційна назва вежі з 2012 року — **Вежа Єлизавети**.

Незважаючи на точність і надійність годинника, іноді у роботі Біг Бена відбуваються збої. У 1962 р. годинник зупинився від рясного снігопаду в новорічну ніч. А в кінці травня 2005 р. двічі за вечір завмирала годинникова стрілка курантів. Фахівцям знадобилося близько півтори години для усунення раптової неполадки. Основною версією поломки називали 32-градусну спеку, що стояла того дня у Лондоні.

У 2008 р. Біг Бен за результатами загальнонаціонального опитування був оголошений найпопулярнішою визначною пам'яткою Великої Британії.

Один із новітніх хмарочосів лондонці прозвали «огірок» через його незвичну овальну форму. (слайд 8)

Сент-Мері Екс 30 — [хмарочос](#) в [Лондоні](#), [Велика Британія](#). Висота 40-поверхового будинку становить 180 м. Будівництво було розпочато в [2001](#) і завершено в [2003](#) році. [27 квітня 2004](#) року будинок було офіційно відкрито. Мешканці за зеленуватий відтінок скла та характерну форму називають його [огірок](#), або [корнішон](#), хоч архітекторів надихнула [пишка](#). В більшості будинків ліфтове обладнання знаходиться на даху, проте через те що дах огірка овальний та скляний, а на останньому поверсі розташований оглядовий майданчик, то ліфтове знаряддя знаходиться на 34 поверсі.. На останньому поверсі будинку, під скляним куполом знаходиться бар та оглядовий майданчик, з якого відкривається панорама Лондона на 360°. В будинку також працюють ресторан та приватні їдальні, вони розташовані на 38 та 39 поверхах.

Пісні і танці чеського народу беруть свій початок із сивої давнини. Композитор Антонін Дворжак обробив народні мелодії і створив збірку «Слов'янські танці», які

відрізняються мелодійністю і барвистими ритмами. З-поміж них є полька, а також українські танці.

IV. Знайомство з композитором. Антонін Дворжак (слайд 9)

Антонін Леопольд Дворжак (1841 — 1904) — чеський композитор, диригент, скрипаль. До найвідоміших творів Дворжака належать Stabat Mater, «Слов'янські танці», реквієм, симфонія № 9 «З Нового світу», «Американський» струнний квартет, концерт для віолончелі з оркестром та опера «Русалка».

V. Музичне сприймання. А. Дворжак «Слов'янський танець №2». (слайд 10)

VI. Аналіз музичного твору. (слайд 11)

- Який характер танцю? Обери відповідні слова: блискучий, повільний, активний, енергійний, сумний, жвавий, спокійний.
- Які музичні інструменти звучать у цьому танці?
- Про що розповіла вам музика?

Музичний словничок (слайд 12)

Полька (у перекладі означає «півкроку») — швидкий чеський народний танець, який виконується в парі.

VII. Фізкультхвилинка. «If you are happy and you know it». (слайд 13)

VIII. Відеоперегляд мультфільму. «Peter Pan - You Can Fly!». (слайд 14)

IX. Розспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу.

X. Розучування пісні. Муз. А. Олейнікова, сл. К. Орлова «We can fly». (слайд 15)

Знайомство з піснею та її змістом, розучування мелодії першого куплету. Виконання першого куплету під акомпанемент інструмента.

XI. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія. (слайд 16)

- Діти, вам сподобалась наша подорож?
- До яких європейських країн ми подорожували?
- Про якого композитора говорилось на уроці?
- Які твори ми сьогодні слухали і співали?

XII. Домашнє завдання. (слайд 17)

У вільний час спробуйте самостійно опанувати рухи польки за зразком виконання чеських дітей або заспівати пісню-танець караоке.

XIII. Музичне прощання.

Вихід з класу під музику А. Дворжака «Слов'янський танець №2».

Використані джерела: (слайд 18)

Підручник: Л.М. Масол, Мистецтво 2 кл.;

1. URL:<https://uk.wikipedia.org> > wiki > Біг-Бен
2. URL:<https://uk.wikipedia.org> > wiki > Танцюючий_дім
3. URL:<https://pixabay.com> > photos > search > прага
4. URL:<https://uk.wikipedia.org> > wiki > Антонін_Леопольд_Дворжак

Урок – 33

33. УЗАГАЛЬНЕННЯ. ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

(Завдання Лясольки. Завдання Барвика. Завдання Лясольки та Барвика)

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОПООП ЧОР»
Зам. № 1537 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1